

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԳԱՆՈՆՆԱՄԷԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

Գանոննամէի խելաֆէթին տիպաճէտի վէ քիւթիւպիւ
շան վէ Հէվբէթին սերլէվճասի օլան զաթի մէքեարըմսմամ
Հազընթի Նիհանտարինին պարկեհասի ֆէյղ փէնաս տէվլէթ
վէ իգպալի միւլիւքեանէլէրի՝ առալէթ գանոնլարը իլէ վէ
ճէնապի պարինին թէյիտաթը գավլիյիտի իլէ միւհքէմ վէ
միւշէյետ, վէ հէր պիր միհամի խայրիյէթ էնճամ Հասա
նէլէրի թէվֆիգաթի իլահիյէ տէլալէթի իլէ միւմէհհէթ
(Հաստատուն) տիր :

Տայիմա էֆքեարի մէքեարըմշիար Հէհինշահլէրի՝ իմարի
միւր վէ միւլէթ վէ թէրֆիհի ահվալի ահալի վէ բայլէթ գա
ղիյէի մէրղիյէտինէ մասրուֆ վէ մաթուֆ օյրուպ, ճիւմլէյէ
մալիւմ օլտրը իւզը, թիճարէթ մատտէտի՝ խթիւրայէթի բա
յէթ վէ մամուրիյէթի մէմլէքէթին ճիւզի ազաթի վէ պէլքի
բուհի մէսապէսինտէ օլմաղըլէ, պունուն կիւն պէկիւն կէնիշ
լէնմէտի վէ չօղալմասը՝ փէք միւզթագի օլբրագ, պու տախի
մուամլաթի թիճարէթին՝ նիգամաթի գավլիյէ վէ միւլթահ
սէնէ թահաթնտէ պուլունմասընէ մախուս օլտրընտէն, պու
մաթլէպի միւթէնանըն տախի՝ սայէի Հահանտէ հուսուլ
պուլմասի զըմնտէ, թիճարէթխանէի ամիրէլէրինտէ ու
մուրի թիճարէթէ տաիր բույլէթ վէ ֆասըլ օլունմագաէ օլան
տաալիի վագըրանըն՝ ուսուլի թիճարէթէ թատպիղէն բույլէթ
օլունմասը, վէ ախըուլիթա տավայարընըն տախի՝ սայէի միւ
լիւքեանէլէրինտէ առալէթ գանոնլարըն իւզէրինէ պինա գը
լընմասը նէզաի Հահանտէ մաթլուպ վէ միւլթէզէմի ալի տիր :

Ելիերըն շիմալիյէ գատար օ՝ մագուլէ թիճարէթ տավայա
րը գավախի մէրիյէտի վէհէլէ բույլէթ օլունմագաէ իտէ սէ,
պու ուսուլ փէքտէ մագպուլթ վէ միւլթագէմ օլմասըրը ճիւ
հէթլէ շիմալիյէ թիճարէթին միւհթաճիյէթինէ վէ թէպէա

նրն մէնֆաթաթընը թէքմիլէն մուհաֆաղայէ էլվիրէճէք աէրէ-
 ճէտէ օլմաարղընէ մէպնի, ուսուլի թիճարէթին մէվգուֆի
 ալէյճի օլան շէրաթի լաղըմէյէ տաիր Եննի պիր Քանոն-
 նամէնին նաղըլմասընէ, վէ սաիր ֆիրուաթ վէ միւզթաղէյա-
 թի թէրթիպ վէ իճրա օլունմասընէ, էմր⁹ վէ իրատէի իսա-
 պէթատէի ճէնապի թաճաարի շէրէֆտուտուր պույրուլմուշ
 օլմասի իլէ, թիճարէթ զանոնլարընտան պիր մէճմուա (տես-
 րակ) թէրթիպ օլունաթի, քի թէպէաթի Տէվլէթի Ալիյէնին
 ախղուրիթալարընէ գօլայլըգ օլա, վէ նէալէրինաէ պուլունա-
 ճագ սէնէտաթ իլէ տէֆթէրլէր վէ սաիր քիաղնայլէր թիճա-
 րէթ ուսուլինէ միւթապըգ օլարագ, իղթիղա էթաթիկինաէ՝
 մագպուլ թուլթըլա, վէ պու ուսուլըն իճրասընտէն տօլայի՝
 պիր դաթ տաճա ախղուրիթաճա էմնիյէթի մուճիպ օլա :

Մէճմուայի մէգքիւրէ՝ Տէվլէթի Ալիյէնին ուսուլ վէ
 նիղամաթի միւթէպէրէտինէ միւթապըգ սուրէթլէ գարարլաշ-
 տըրըմագ իւզընէ, պունտէն ագտէմ թիւճճար վէ սաիրէտէն
 լաղըմ կէլէնլէրին ճէմ վէ ճէլլի իլէ՝ զէրաէթ մէճլիտէնտէ լէ-
 տէլ գըրաէթ, մէճմուայի մէգքիւրէ տէօրթ գըսմէ թագաթմ
 օլունուպ, պիրինճի գըսմը՝ ալէլ ըթլագ մուամէլէի թիճա-
 րէթ վէ ագաթի շիրքէթ (օրթագլըգ) վէ ուսուլի փօլիչա • ի-
 քինճի գըսմը՝ թիճարէթի պաճրիյէ (տէնիղճէ) վէ անա միւ-
 թաալիիգ էմնիյէթ • իւշիւնճիւ գըսմը՝ մէսալիճի իֆլասըն
 թաճիիգ վէ թէսվիյէսի • տէօրաթիւնճիւ գըսմը տախի՝ թի-
 ճարէթ մաճքէմէլէրինին թանղիմ վէ թէրթիպ մատալէրի-
 նի շամիլ օլարագ : Օլիքր օլունան գըսմլէրտէն՝ թէսվիյէի
 մաճաքիմէ տաիր օլան տէօրաթիւնճիւ գըսմըն մէսէլէլէրի վէ
 ճիւքիւմլէրի Տէվլէթի Ալիյէնին ուսուլի ճալիյէ վէ տախի-
 լիյէսինէ թէվաֆիւղ իթմէաթիի ճիճէթլէ, իճրասի գապիլ-
 սիղ օլարղը, վէ սայէի ստալէթվայի ճէնապի Փաաիլաճիտէ՝
 թիճարէթի պաճրիյէ տախի տըղգաթ օլունաճագ մատտէ-
 լէրտէն օլարագ, անըն տախի՝ Տէվլէթի Ալիյէնին տէնիղ-
 ճէ օլան ուսուլինէ թաթալիից իլէ, սուրէթի թանղիմինէ պա-
 գըլմասը լաղըմէտէն իսէ տէ, տէրէճէի լուղում վէ էճէմիլիյէ-
 թի՝ ալէլ ըթլագ մուամէլէի թիճարէթէ տաիր օլան տիկէր ի-
 քի գըսմըն թաճթընտէ պուլունաարղը էճլտէն, թէսվիյէի
 մաճաքիմէ տաիր օլան տէօրաթիւնճիւ գըսմմտէն սարֆի նաղար

օլունարագ, թիճարէթի պահրիյէյէ մութաալիզ օլան մատ-
 տէլէր՝ պունտէն պէօյլէ թէսվիյէ վէ թանզիմ իլէ՝ զէյլ վէ
 իլավէ օլունմագ իւզրէ, լիւզիւմի հաղիզիսի տէրքեար օլան
 պիրինճի վէ իւչիւնճիւ գըսըմլէրտէ կազըմըշ օլան մատտէ-
 լէր միւզաքէրէ վէ թէագիզ, վէ Տէվլէթի Ալիյէնին ուսուլի
 ճարիյէ վէ տախիլիյէսինէ թաթպիզ օլունարագ, տէֆթէր
 թութմագ, վէ օրթագլըզ իթմէք, վէ բօլիչա չէքմէք, վէ
 իֆլասէ չըգանլարըն ումուրլէրինի թէսվիյէ իյլէմէք մատ-
 տէլէրինի համի, վէ իքի գըսմը միւհթէվի օլմագ իւզրէ՝ իւչ
 եիւզ օն պէշ մատտէտէն իպարէթ օլան իշ պու գանոննամէի
 թիճարէթ թէրզիմ վէ թանզիմ, վէ խաքիփայի Հիւմայուն
 Միւլիւքեանէյէ արզ վէ թագաթիմ օլունմուշ: Վէ Գանոն-
 նամէի մէզքիւրըն պասըուպ հէքքէսէ իլան օլունմասը, վէ
 պունտէն պէօյլէ սըֆաթի թիճարէթտէ օլան ախզուիթա հազ-
 գընտէ մէրի իւլիճրա վէ տէսթուր իւլամէշ թութըմասը պա-
 պընտէ՝ միւպարէք Խաթթի Հիւմայուն Մէհապէթմագրուն
 Ճէնապի Շէհինշահի Շէրէֆ էֆզայի սահիֆէի սուտուր
 պույրուլմուշ տուր:

Հէման ճիւմլէ մէվճուտաթէ թէրթիպ վիրէն Բապպիմիզ
 թաալեա վէ թէգատտէս հաղրէթլէրի՝ քիթիւպիւ Սաթա-
 նէթ վէ Շէվքէթին սերլէվհասի վէ նուսխէի միլք վէ միլէ-
 թին շիրազէպէնտի օլան վէլիյնիմէթ պիմիննէթիմիզ Փատի-
 շահըմըզ Էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրինին էօմրիւ վէ իզպալի շա-
 հանէլէրինի զիյատէ վէ էֆզուն, վէ սայէի իւպպէհէթվայի
 միւլիւքեանէլէրինի ճիւմլէմիզ հազգընտէ էպէտինիւմուն պու-
 յուրուն, ամին:

Ղրանոնի ինճարեթի պիլիննի գրաս՝ ալէլ ընլաճ ինճարեթ, զի
իւննի գրաս պատի՝ ահլալի իճլաա պէյաննիտ օլուպ, ալէլ ընլաճ
մուսալէլի ինճարեթի շասիլ օլուն պիլիննի գրաս՝ պիր գալ Ֆառլարին
իպարեթ տիր :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՓԱՍԸԼ

ԹԻԻՃՃԱՐ ՀԱԳԳԸՆՏԷ ՏԻՐ

Պիլիննի մարտի : Թիճարեթի մէշըլլ օլան վէ թիճարեթէ
տաիր սէնէտաթ իլէ ազտի մուգալէլէ իտէն քիմսէլէրէ թիւճ
ճար տէնիլիր :

Իւննի մարտի : Իլիրմի պիր եաշնը թէքմիլ իտէն քիմսէ
ուսուլի թիճարեթէ կիրիշմէյէ մէզուն օլուպ, օն սէքիզ եա
շնը թէքմիլ իտէնլէր տախի՝ վէլիսի վէ եա՝ վասիսի թէքա
Ֆրնտէն քէֆալէթ վէ Թիճարեթիսանէ ճանիպլինտէն բուսաթ
օլմատրդճէ՝ թիճարեթէ կիրիշմէյէ մէզուն օլմայա :

ԻՔԻՆՃԻ ՓԱՍԸԼ

ՀԷՐ ՊԻՐ ԹԱՃԻՐԻՆ ԹՈՒԹՄԱՂԷ ՄԷՃՊՈՒՐ ՕԼՏԸՂԸ
ՏԷՓԱԹԻՐ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իպլիննի մարտի : Հէր պիր թաճիր՝ կիւն պէ կիւն վէ
մատտէ պէմատտէ պօրճընը վէ զիմէմինի վէ մաթլուպաթընը
գայտ իյլէմէք իչիւն, խուրեալ թապիր օլունան եւվմիյէ
տէֆթէրինի թուլմաղէ մէճպուր օլուպ, թիճարեթէ տաիր
ճէմի մուսալէլաթընը վէ մուպայեա իյլէտիկի փօլէչայը վէ եա
լսօտ քէնտուսինէ չէքիլուպ գապուլ իյլէտիկինի վէ զասրիյէ
գօյարադ նազլի հավալէ իթտիկինի վէ ալէլ ըթլագ ախուլի
թասընը գայտ, վէ էվճէ մասարիֆինի տախի այ պէ այ պիր
գալէմ՝ օլարագ՝ տէֆթէրի մէքբուրէ թասրիր իյլէյէ • վէ
պունտէն պաշգա տախի պիր տէֆթէր թուլթուպ, օրթագլէ
րինէ վէ ատեմլէրինէ կէօնտէրտիկի մէքթուպլէրի գայտ իտէ •
վէ օրթագլէրինտէն վէ ատեմլէրինտէն կէլէն մէքթուպլէրի՝
այ պէ այ պաղայուպ հըֆլ իյլէյէ :

Տեղորդիննի մարտի : Թաճիր օլան քիմէսնէ՝ իւզիւնճի մատտէտէ պէյան օլան տէֆթէրլէրտէն պաշգա՝ հէր սէնէ Փա. լանճօ Թապիր օլունուր տիկէր պիր տէֆթէր տասի ԹուԹմա. զէ մէճպուր օլուպ, նազլ օլունան էմվալ վէ էշնասընը վէ պօրճընը վէ զիմէմինի վէ մաժլուպաթընը պու տէֆթէրէ պիրէր պիրէր գայա վէ Թասըրիր իյլէյէ :

Ալէշննի մարտի : Օլէր օլունան իքի տէֆթէրտէ պաշգա լուղէթ հաղլմասը միւմքին օլաճազ մէրթէպէ պօշ եէր պը. բաղլմասը, վէ եազը պօղուգըղը վէ հազը սըրասընըն արա. սընէ լուղէթ իլավէսի վէ իշարէթ Թարզը իլէ տէֆթէրին քէ. նարընէ ազ վէ չօգ իպարէ չըգարմասը վէ իլավէսի ճաիզ օլ. մայա. վէ Թուրնալ տէֆթէրինէ՝ հէր սէնէ Թէմամընտէ Թիւ. ճարէթխանէտէն պու խուսուսէ մէմուր պիր զաթ պուներ իպ. բաղ իտէն Թաճիրին մուվաճէհէսինտէ սաճ քիշիտէ իյլէյէ. գալտը քի մէմուրի մումաիլէյճ հիչ պիր պէհանէ իլէ տէֆ. Թէրիմէգքիւրըն պիր քէլիմէսինի օղումաղա մէզուն օլմատըղը մալիւմ օլա. վէ մէգքիւր տէֆթէրլէրէ պիր շէյ հազըլմազ. տան մուգատտէմ՝ եինէ Թիճարէթխանէտէն պու իշէ մախուս պիր մէմուր տէֆաթիրի մէրզումէնին սաճիֆէլէրինէ նօմէրա գօյուպ, օլ տէֆթէր գա՛չ սաճիֆէ իսէ՝ տէֆթէրին ալթընէ տէրճ իտէրէք իմզա գօյա :

Ալէշննի մարտի : Թայիֆէի Թիւճճար ԹուԹմաղէ մէճ. պուր օլտըլլէրի տէֆթէրլէրտէ՝ հօգարտա հազըլան շէրաիթի լաղըմէյէ բիայէթ իթմէյուպտէ՝ տէֆթէրլէրինի ույլունսըղ վէ նիզամսըղ ԹուԹտըղլէրի հալտէ, հինի մուրաֆատէ օ՛ մա. գուլէ նիզամէ միւԹապըզ օլմայան տէֆթէրլէրէ իթիպա, օլունմայա :

Ալէշննի մարտի : Հինի մուրաֆատէ՝ Թիւճճար տէֆթէր. լէրինին իպրաղ օլունմասը էմր օլունմայուպ, անճազ ումուրի շիրքէթ վէ վէրասէթ վէ գումփանեա մուգասէմէսի վէ իֆ. լաս մուգուինտէ՝ տէֆաթիրի լաղըմէ՝ Թիճարէթխանէտէն րէս. մէն Թալապ օլունա :

Ալէշննի մարտի : Կօգարտա հազըլան գաիտէյէ միւԹա. պըղ Թանգլմ օլունան Թիւճճար տէֆթէրլէրի՝ Թիւճճար պէյնիտէ վուգու պուլան տափսլէրէ տէլիլ վէ պիւրհան (վլայ) օլմաղ իւզրէ՝ գապուլ օլունա :

Տօնոսնոր ճարտէ : Պիր տավանըն բույէթի էանտէ՛ նի-
զայը օլան մատտէնին զահիրէ իխրաճի զըմնընտէ, հալընըզ
նիզայը օլան խուուուսըն բույէթի իչին՝ թիճարէթ տէֆթէր-
լէրինին իպրազի (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն բէսմէն թէն-
պիհ օլու՛նա :

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՓՇՍԸԼ

ԱԳՏԻ ՇԻԲԷԻԹ ՊԷՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Օնոսնոր ճարտէ : Տասեպ իւլզանոն՝ թիճարէթ շիրքէթ-
լէրի իւչնէվի (տիւրլիւ) տիր :

Պիրինճի՛ Գօլլէքթիֆ թապիր օլունուր, ումումի պիր
խամ իլէ օրթագլարըն մէճմուլինի շամլիլ օլան շիրքէթ տիր :

Իքինճի՛ Գոււմանտիթ թապիր օլունուր, սըփարըշ թարիզի
իլէ օլան շիրքէթ տիր :

Իւչիւնճիլ՝ Աթոնիմ թապիր օլունուր, հիչ պիր հիստէ-
տարըն իամի զիքը օլմագարըզըն, էսհամ (հիստէ) իւզէրինէ վա-
զը օլան շիրքէթ տիր :

ՊԻՐԻՆՃԻՆՆԻՆՆԻՆ

Օն պիրինճի ճարտէ : Գօլլէքթիֆ թապիր օլունան շիրքէթ
շու վէճճլէ տիր քի՛ իքի վէ հախօտ զիյատէ քիմէսնէլէր պէ-
յինլէրինտէ ազտ օլունուպ, օլ շիրքէթէ պիր իամի մախուս
զօնուլմատէն, վէ տինա՛ հանի շիրքէթ իւնվանը իլէ թիճա-
րէթ գաստ իյլլէմէքտէն իպարէթ տիր :

Օն իքինճի ճարտէ : Շիրքէթի մէգըիւրէյէ զօնուլաճագ
իւնվան՝ անճագ շէրիվլէրտէն պիրինին իամինէ վէ հախօտ ի-
քիսինին իսիմլէրինէ ույտուրմագ լազըմ տըր :

Օն իւչիւնճի ճարտէ : Շիրքէթի մէրգոււմտէ իմզայէ մէ-
զուն օլան շէրիքլէրին իմզա իյլէտիկի սէնէտայթտէ հազըլան
ճէմի թասհհհուտայթ վէ մուգավլէլաթ իչին՝ շիրքէթէ տախիլ
պուլունան պիլճիւմլէ օրթագլէր քէֆիլ վէ զամին տիրլէր :

ԻԲԷՆՃԻՆՆԻՆՆԻՆ

Օն պեօրքիւնճի ճարտէ : Գոււմանտիթ՝ հանի սըփարըշ թա-

բիգի իւէ օլան շիրքէթ շէօյլէ տիր քի՝ պիր թարափտէն պիր պիրինէ միւթէ. քէֆֆիլ վէ մէսուլ օլան պիր վէ միւթէատտէտ շէրիքլէր, վէ տիկեր թարափտէն եալընըզ սէրմայէլէրինի գոյուպ՝ Գումանտիթէո՝ եանի սէրմայէ սաճիպի վէ սըփարըշու. օրթագ թապիր օլունան պիր վէ միւթէատտէտ շէրիքլէրտէն իպարէթ օլան շիրքէթ տիր : Վէ պունըն տախի միւշթէրէք պիր թէսմիյէնի օլուպ, պիր պիրինի միւթէ. քէֆֆիլ վէ մէսուլ շէրիքլէրտէն պիրինին վէ եախօտ նիչէլէրինին իսմի օլմագ լագըմ տըր :

Օ՞ն պէշինճի մարտէ : Այիր պիրինի միւթէ. քէֆֆիլ օլմագ իւզըէ՝ սէնէտտէ իսիմլէրի մէզքիւր օլան շէրիքլէր պիր գաջ քիշի օլուպտէ, ճիւմլէսի պիրտէն վէ եախօտ ճիւմլէ եէրինէ պիր վէ միւթէատտէթ շէրիքլէր ումուրի շիրքէթի իտարէ իյլէտիքլէրի հալաէ, իշ պու շիրքէթ՝ պիր պիրինի միւթէ. քէֆֆիլ շէրիքլէրէ նագարէն ումուրի իսմ իլէ մագուտ (պաղլանմըշ) շիրքէթ մագուլէսինտէն, վէ եալընըզճա սէրմայէ սաճապի օլանլէրէ սըփարըշ շիրքէթի՝ եանի գումանտիթ գապիլինտէն օլուր :

Օ՞ն ալնընճը մարտէ : Գումանտիթէո օլան շէրիքլին իսմի՝ շիրքէթ իննվանընէ տախիլ օլամագ :

Օ՞ն եէպինճի մարտէ : Գումանտիթէո օլան շէրիք եալընըզճա շիրքէթ սէրմայէսինէ գոյտըզը վէ եախօտ վագ իյլէմէք իւզըէ թաաճճուտ իյլէտիկի ազճէտէն զիյատէ զարար վէ զիյանի միւթէհամմէլ տէկիլ տիր :

Օ՞ն սէփիլինճի մարտէ : Գումանտիթէո օլան շէրիք՝ շիրքէթ ումուրինտէ գուլանըլմագ վէ վէքիլ տախի օլմասի ճախիզ օլմագ :

Օ՞ն պոգոս-պունճը մարտէ : Եօզարտա զիքր օլունան մատտէտէ թասրիճ օլունան մէմնուիյէթէ (արգեյլմանը) մուխալէֆէթ իտէն գումանտիթէոլէր՝ շիրքէթին պիլճիւմլէ պօրճալարը վէ թաաճճուտլարը իչին միւթէ. քէֆֆիլ վէ միւթէաճճիս օլմագ լագըմ կէլուր :

Իկերիճինճի մարտէ : Եթօնիմ թապիր օլունուր իսիմիզ շիր-

քէթին՝ թիճարէթ ուսուլի իւզրէ շիրքէթ իւն(անը օլմայուպ ,
Տիւրքի սիւսէտարըն իսմի իլէ թարիֆ օլունամազ :

Իլիբօի պիլինճի մարտէ : Շիրքէթի մէզքիւրէ Տէր նէ էշու
իշիւն օլմազգ իսէ՝ օլ էշուանըն իսմ ու բէսմինին թարիճի
իլէ թարիֆ օլունուր :

Իլիբօի իտինճի մարտէ : Շիրքէթի մէրդումէնին սուրէթի
իտարէսի միւլէգգաթէն (առժամանակեայ) վէքիլ վէ ազլ վէ
նասպլէրի ճաիզ օլան քիմէսնէլէր մարիֆէթի իլէ իճրա օլ
լունուպ , իշ պու վէքիլէր իսէ՝ օրթագ վէ օրթագտէն մա
տա , վէ իւճրէթլի վէ իւճրէթսիզ օլմասը միւսավի (Տա
ւասար) տիր :

Իլիբօի իւլինճի մարտէ : Միւտիրլէր՝ եալընըզ քէնտու
լէրինէ իճալէ օլունան վէքեալէթին իճրասը իշիւն մէսուլ
օլուպ , օրթագլըզ ումուրընը իտարէ իյլէմէսինտէն տօլայի՝
օրթագլըզն թաաճճուտլէրինէ տաիր պօրճուլ վէ քէֆիլ տէ
կիլ տիրլէր :

Իլիբօի պիթորիանճի մարտէ : Հիսսէտարլէր՝ շիրքէթ սէր
մայէսինէ գօտուլլէրի ճիսէլէրինտէն զիյատէ զարար վէ զի
յանի զամին (վճարող) տէկիլ տիրլէր :

Իլիբօի պիլինճի մարտէ : Իսիմ՝ գօնուլմամըշ շիրքէթին սէր
մայէսի պիր թագըմ՝ սէճիմլէրէ , վէ սէճիմլէր տախի մէպլա
զը միւթէսավի (Տաւասար) պիր թագըմ ճիսէլէրէ միւնգա
սիմ՝ օլուր :

Իլիբօի ուլինճի մարտէ : Սէճիմ սէնէտաթընտէ սաճիպլէ
րին իսմի սարաճէթէն (յայտնի) եազըլմամազ իւզրէթանգիմ
օլունան գումիանեա էսճամի սէնէտի՝ Տէր քիմին եէտինտէ
պուլունուր իսէ , սէճիմ միւթէսարրիֆի օլուպ , սաթըլմասը
տախի սէնէտին թէսլիմի իլէ օլուր :

Իլիբօի ետինճի մարտէ : Սէճիմ սէնէտաթընտէ սաճիպլէ
րին իսիմլէրի միւսարրաճ (յայտնի) օլմագ իւզրէթանգիմ
օլունան գումիանեա էսճամի սէնէտաթընըն՝ գումիանեա տէֆ
թէրլէրինտէ մուգայեւտ օլմասը վէ սաթըլմասը տախի՝ գում
փանեա թարաֆընտէն սէնէտին քէնարընէ շէրճ վիլիլէրէք
իմզա գօյմագ վէ գումիանեա տէֆթէրլէրինէ գայտ իթմէք
իլէ իճրա գըլընմասը լազըմէտէն տիր :

Իլիբօի սէտիլինճի մարտէ : Իսիմ՝ գօնուլմամըշ շիրքէթին ազա

վէ թանգիմինէ՛ ելվէլ էմրտէ պա Փէրմանի ալի իզին վէրիւ-
 տիքտէն սօնրա, շէրիքլէր պէյնինտէ թէրթիպ օլաճագ գօնթ-
 րաթօ սէնէտինի թագաթիմ իլէ, մաղմունքնտէ՛ միւք վէ միլէ-
 թէ մաղարրէթլու շուրու թ վէ գույուտ օլմատըք թագաթի-
 ճէ, իճրասընէ իրատէի սէնիյէի Շահանէ սուտուր իտէր ի-
 սէ՛ օլ շիրքէթին թանգիմ՝ վէ իճրասը ճաիզ օլուր :

Իկերօ՛ի սօֆուլընճը մարտէ : Գօմանտիթ՝ հանի սրփարըլ
 թարիզի իլէ օլան շիրքէթլէրին սէրմայէսի տախի էսճամէ
 թագաթիմ օլունմազ ճաիզ օլուպ, անճագ պու մագուլէ գօ-
 մանտիթ չագգընտէ գօնուլմուշ օլան սաիր պիլճիւմլէ նիզա-
 մաթ վէ գալթաիտին բիպլէթ (անեղծ) վէ վիզայէթի (պահպա-
 նութիւն) լազըմ կէլուր :

Օնուլընճը մարտէ : Գօլլէթթիֆ՝ հանի ումումի իսմի իլէ,
 վէ հախօտ գօմանտիթ՝ հանի սրփարըլ թարիզի իլէ ազտ օ-
 լունմուշ օլան շիրքէթլէրին՝ թիճարէթխանէ մարիֆէթի իլէ
 վէ հախօտ շէրիքլէր պէյնինտէ հալընրզճա քէնտու իմզայէրի
 իլէ ազտ օլունան սէնէտաթ միւթէպէր տիր • վէ հալընրզ շէ-
 րիքլէրին իմզայէրի իլէ միւմզի օլան սէնէտաթըն չիսսէտար-
 լէրին սատէտի մրգտարընճէ օլմասը լազըմ տըր :

Վէ պէյլէ շէրիքլէր պէյնինտէ թանգիմ՝ օլան սէնէտաթ՝
 պիր սիյագ իւզըէ օլուպ, գա՛չ նէֆէր չիսսէտար օլտըրը վէ
 նէ մըգտար սէնէտ վէրիլտիկի՛ չէր պիր սէնէտ տէրունինտէ
 թարի՛չ (բացայայտել) վէ պէյան օլունա • վէ Ֆազաթ սէ-
 նէտաթ՝ թիճարէթխանէտէ թանգիմ, վէ թիճարէթխանէ
 աէֆթէրլէրինէ գայտ օլընտըրը սուրէթտէ, Օնուն պիր գաչ
 նուսխէսընի (օրինակը) հազմաղէ չաճէթ օլմայուպ, պիր ա-
 տէտի էլվէրի :

Օնուլ պիլինճի մարտէ : Դսիմ գօնուլմամըլ օլան շիրքէթ-
 լէրին քօնթրաթօլէրի՛ թիճարէթխանէ մարիֆէթի իլէ թան-
 գլ՝մ օլունուպ, պատէհու արզ վէ իսթիզան օլունմազ լազը-
 մէտէն տիր :

Օնուլ իլինճի մարտէ : Գօլլէթթիֆ՝ հանի ումումի վէ գօ-
 մանտիթ՝ հանի սրփարըլ թարիզի իլէ օլան շիրքէթլէրին
 մուզալլէ սէնէտաթընըն իճմալինտէ՛ էվլէլա էսճամ՝ վէ սը-
 փարըլ թարիզլէրի իլէ չիսսէտար օլանլէրտէն պաշգա՛ պիլ
 Ֆիիլ շէրիքլէրին իսիմլէրի վէ մալպէպլէրի վէ քէյֆիյէթի

հալ վէ մահալն ի գամէթլէրի • իբինճի՝ շիրքէթին թիճարէթ
 ինձանը • իւշիւնճիւ՝ շիրքէթ թարաֆընտէն օլարագ բույէթի
 ումուր վէ իտարէ վէ իմզայէ մեղուն օլան շէրիբլէրին իսիմ
 լէրի • տէօրաիւնճիւ՝ կէրէք էսհամ օլարագ վէ կէրէք Պօ
 մանտիթ թապիր օլունուր սրփարըլ գապիլինտէն օլարագ է
 տա օլունմուշ վէ հախօտ էտա օլունմագ իւզըէ պուլունմուշ
 օլան սէրմայէնին քէյֆիյէթի • պէշինճի՝ շիրքէթին իպթի
 տասը վէ նիհայէթի օլան թարիլլէրի աչըզ աչըզ հաղըլմագ •
 վէ Փագաթ սահիպի սէրմայէ՝ հանի գօմանտիթէյր օլան քի
 մէսէնին իսմի թասրիհ օլունմայարագ՝ թիճարէթիսանէյէ
 գայտ իլէ իլան օլունմագ (հրատարակիլ) լաղըմէտէն տիր :

(Ուսուլ էւլիմնի-ճարտէ : Պիր շիրքէթին ազտինէ տաիր
 թանղիմ օլունան մուգավէլէ՝ սէնէտինին խիւլասասը՝ բէսմէն
 հաղըլտըղը հալտէ • թիճարէթիսանէ թէրաֆընտէն թաստիզ
 վէ իմզա գըլընուր : Բէսմէն հաղըլմայուպտէ՝ Փագաթ օր
 թագլարըն իմզայի մախուսէլէրի իլէ միւմզի օլարագ մու
 գավէլէ սէնէտաթընըն խիւլասասը էկէր գօլէքթիֆ թապիր
 օլունուր պիրինճի նէվի շիրքէթլէրինին պիրինէ բաճի իսէ՝
 պիլճիւմլէ շէրիբլէր թարաֆընտէն իմզա օլունուր : Վէ էկէք
 Պօմանտիթ թապիր օլունուր իբինճի նէվի շիրքէթլէրի գա
 պիլինտէն իսէ էսհամ վէ հիսսէլէրէ իսթէր միւնգասիմ օլ
 սուն՝ իսթէր օլմասուն • մուգավէլէ սէնէտաթընըն խիւլասա
 սը՝ պիր պիրինէ միւթէքէֆիլ վէ հախօտ միւտիրի ումուր
 օլան շէրիբլէր թարաֆընտէն իմզա օլունուր :

(Ուսուլ տէօրաիւնճի-ճարտէ : Ընանօնիմ՝ հանի իսիմ գօ
 նուլմամըլ շիրքէթլէրին ազտինէ տաիր սատըր օլան իրատի
 սէնիյէի Հահանէ վէ շիրքէթին մուգավէլէ սէնէտի թիճա
 րէթիսանէտէ տիվարէ հափըլտըրըլուպ • պիր վաղըթաէ իբիս
 պիրտէն իլան գըլընա :

(Ուսուլ պէշինճի ճարտէ : Հէր պիր շիրքէթին միւտտէթի
 թէքմիլինտէն սօնրա • թէքրար իմթիտատի (յարասուու
 թիւն) լաղըմ կէլուր իսէ հիսսէտարլէրին պէյաննամէսի իլէ
 իսպաթ օլունուպ • իշ պու պէյաննամէտէ վէ կէրէք շիրքէ
 թին ազտինի միւպէյէին (ճանուցանող) սէնէտաէ թախսիս
 օլունան միւտտէթիստէն էվիլէլ պօղուլմասընը միւպէյէին օ
 լան պիլ ճիւմլէ սէնէտաթ՝ կէրէք շէրիբլէրին հէր տիւրլիւ

Թէպտիլի, վէ էլ չէքմէլէրի վէ Ֆերաղէթի, վէ հէր կէօնէ շէրաթի վէ ուզուտի ճէտիտէնին գօնուլմասը, վէ թիճարէթիւնիւնընըն հէր կէօնէ թէպտիլի՝ պալխատէ կազըլան օթուզ իքինճի վէ օթուզ իւչիւնճիւ մատտէլէրաէ պէյան օլունան շուրութ վէ գալախաէ թաթպիզ օլունմագ լազըմ տըր : Ալէ թաթպիզ օլունմատըզը թագաիրաէ՝ մուգալէլէլէրի միւթէ պէր տէկիլ տիր, Ֆազաթ պու խուսուս խարիճտէն զուհուր խտէն տալաճիլէրին իպթալի հաղլէրինէ սէպէպ վէ պէհանէ թութուլմայա :

Օրուալ ալիւնճը մարտէ : Ալալխատէ կազըլան իւչ նէվի շիրքէթլէրաէն պաշգա, հիսսէտարլըզ վէճճի իլէ թիճարէթ շիրքէթլէրի տալսի՝ հաստէպ իւլգանոն միւթէպէր վէ մագպուլ տըր :

Օրուալ ետիւնճի մարտէ : Իշ պու շիրքէթլէր՝ պիր վէ կալսօա պիր գաչ առէթ վէ պիր գաչ նէվի էֆալի թիճարէթէ տալիր օլուպ, մէպնի յալէյհա օլան էշա վէ էմվալ վէ կերէք սուրէթի թէրքիպլէրի վէ պէհէր շէրլէրին հիսսէի շայխասը՝ հիսսէտարլէր պէյնինաէ ազտ օլունմուշ օլան շուրութ վէ մուգալէլաթի մախսուսէլէրինէ մէվգուֆ տըր :

Օրուալ սէիլիւնճի մարտէ : Պէրվէճճի հիսսէտարլըզ՝ շիրքէթլէրին իսպաթը թիճարէթ տէֆթէրլէրի վէ մէթուպլէրինին իպրազը իլէ օլմագ լազըմ տըր :

Օրուալ րօգուրընճը մարտէ : Պէրվէճճի հիսսէտարլըզ օլան շիրքէթլէր՝ սաիր շիրքէթլէր հագգընտէ մէրի իւլիճրա օլան թէքլիֆաթ վէ գալախաի բէսմիյէյէ միւհթաճ տէյիլ տիրլէր :

Քըրէքնճը մարտէ : Շիրքէթ մապահաթընտէն տօլայի շէրլէրի պէյնինաէ վագը օլան հէր տիւրլիւ մուարազա՝ միւմէյիզլէր մարիֆէթի իլէ բույթ վէ ֆասլ օլունուր :

Քըրէ պէրնճի մարտէ : Միւմէյիզլէր մարիֆէթի իլէ բույթ վէ օլունան տալանըն՝ թիճարէթխանէյէ նագլի վէ կալսօա հիւքիւմ վէ իլամլէրինին իլզա վէ առէմ իճրասընըն իսթիտասըր բէյֆիյէթլէրինէ թէշէպպիւս օլունմամագ իւզըէ, պիր պիրլէրի իլէ մուարազա իտէնլէր ճանիպինտէն փէշինճէ մէշըրութ օլմամըշ իտէ՝ օլ տալանըն թիճարէթխանէյէ նագլի ճաիզ տիր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Միւմէյեիզէրին նասպ վէ թայինի՝
Թարաֆէյն մուարազա իտէնլէրին միւմզի սէնէտլէրի իլէ վէ
նախօտ թիճարէթխանէ մարիֆէթի իլէ օլուր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Հիւքիւմ վէ իլամըն չըզմասը
իչիւն մէօճլէթ վէրիլմէսի՝ միւմէյեիզէրին նասպինտէն սօղ-
րա պիր պիրլէրի իլէ մուարազա իտէնլէր ճանիպինտէն թա-
յին օլունուպ, մէօճլէթ խուսուսընտէ պիր պիրի իլէ ույուշ-
մազլար իսէ՝ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն թանզիմ օլու-
նուր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Շէրիքէրին պիրի վէ նախօտ
պազըլարը միւմէյեիզէրին թայինինտէն իմթինա իտէրլէր իսէ,
թիճարէթխանէ թարաֆընտէն միւմէյեիզէրին բէսմէն թայի-
նինէ իպթիտար գըլընուր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Թարաֆէյն մուարազա իտէնլէր՝
տավալէրինէ տաիր էվրագ վէ միւզէքքիրէլէրինի մէճլիսաճէ
Տէր կէօնէ բէսմ վէ թէքէլիլիտէն արի (ազատ) օլարագ,
միւմէյեիզէրին ետալէրինէ թէսլիմ իտէրլէր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Լզվրագ վէ միւզէքքիրէլէրին թէս-
լիմինտէ ալը ու թէսլիր իտէն շէրիքէ՝ օն կիւն զարֆընտէ
թէսլիմ իյլէմէք իւզրէ թէնպիճ օլունուր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Լէտ էլիզթիզա էվրագըն թէսլիմի
իչիւն վատէնին թաթիլիլ վէ իմթիտատը (երկարելը) քէյֆի-
յէթի միւմէյեիզէրին ետաի իզթիտարլէրինտէ աիր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Եթնիտէն մէօճլէթ վերիլմէտիկի
վէ նախօտ մէօճլէթի ճէտիտէ թէքմիլ օլտըզը թագտիրտէ՝ Տէ-
ման ետալէրինէ թէսլիմ օլունմուշ օլան էվրագ վէ միւզէքքի-
րէլէրին միւթալասը իլէ տավանըն բույթ վէ Տիւքմինէ
միւմէյեիզէրին սալաճիյէթի տէրքնար տըր :

Գլբբ Էթնիճի Տարտէ : Միւմէյեիզէր պէյնինտէ ին-
թիլաֆաթ (անճամաճայնութիւն) վուզուինտէ, աիկէր պիր
միւմէյեիզին իսմի մուգավէլէ սէնէտինտէ զիբը օլունմուշ տէ-
կիլ իսէ՝ միւմէյեիզէր թարաֆընտէն թային օլունուպ, ան-
ճագ ինթիլասալը խուսուսընտէ միւթէֆֆիզ էրբէյ (ճամաճայն)
տէկիլէր իսէ, թիճարէթխանէ թարաֆընտէն պաշգա միւ-
մէյեիզին թայինի լազըմ կէլուր :

Էթնիճի Տարտէ : Միւմէյեիզէրին Տիւքիւմ վէ իլամի՝

էսպայ վէ տէլախիւ մէպնի օլմագ, վէ հիւզ պիր կէօնէ թա-
տիլ վէ թաղեիրի (աւրել կամ փոփոխել) գապիլ օլմագարըն
այնը իլէ իճրա օլունուպ, թիճարէթ Նազըրընն էմրի իլէ
թիճարէթխանէյէ գայա վէ թէսճիլ վէ իւզ կիւն զարֆընտէ
թէսլիմ վէ իթա օլմագ լազըմէտէն տիր: (1)

Իլլէ պիրննի ճապրէ: Երիբլէրտէն պիրի էօլաիւքտէ
օրթագըզը պօզուլուպ թիճարէթէ տաիր օլան մուհասէպա-
թը՝ մուգատտէմա օրթագլարը իլէ ագա իյլէմիշ օլարը մու-
գավէլաթ վէ գօնթրաթօլէրի մուճէպինճէ պալխատէ կազըլան
շուրութլէրի թաթպիլէն թիճարէթխանէտէ բույէթ օլուն-
մասրնէ վարիպլէրի մէճպուր օլա: (2)

Իլլէ եփննի ճապրէ: Թիճարէթ շիրքէթինէ միւթալլիգ
պիր մուարազատէն տօլայիպազը սապի վէ սաղերին միւմէյ-
եիզ մարիֆէթի բույէթ օլունմուշ օլան տավայլէրինին սա-
պիլէրի սիյանէթէն պէթէքրար թիճարէթխանէյէ նազլինի
խտաիա իյլէմէկէ վասի մէճպուր արը:

ՏԻՐՏԻՆՃԻ ՓԱՍԸ

ԳՕՄԻՍԻՅՕՆ՝ ԵԱՆԻ ՍԸՎԱՐԸԸ ԹԱՐԻԳԻ ԻԼԷ ՕԼԱՆ ԹԻՃԱՐԷԹ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իլլէ իւլննի ճապրէ: Գօմիսիյօնճը՝ կանի սըփարըշ-
քեար թաճիր օնա տիրլէր քի՝ պիր մուէքքիլին (վէքիլ ի-
տէնին) հիսապընէ մահսուպէն քէնտու իսմի իլէ վէ կախօտ
պիր շիրքէթ իւնվանը իլէ մուամէլաթի թիճարէթի իճրա
իյլէյէ:

Իլլէ պէթրիւննի ճապրէ: Հէր պիր սըփարըշքեար մա-
տամ քի պիր մուէքքիլին հիսապընէ մահսուպէն սաթըլմագ

(1) Մէթնիտէ պէյան օլունան էսպայ վէ տէլախիւտէն միւրատ՝
հիւքմ օլունան խուտուս գանոնի թիճարէթին գաչընճը մատտէսինէ
թաթպիլէն բույէթ վէ հիւքմ օլունմուշ իտէ, կազըլան իլամտէ պէյան
օլունմասը լազըմ կէլըր տէմէք օլուր:

(2) Օ՝ մագուլէ վէֆաթ իտէն շիրքիլին պատ էլմուհասէպէ զու-
հօւր իտէն էմվալի քիւշիւք վարիպլէրի օլարը հայտէ, եթիմէ սիյա-
նէթէն վէրէսէյէ վիրիլմէյուպ, թէրէքէսի թարաֆընէ վիրիլմէսի՝ միւ-
թապլիգ պուրուլան իրատէի ալիյէ իճասընտան օլարը:

իւզրէ պաշգա պիր մահալտէն քէնտուսինէ կէճնտէրիլէն Էմ-
թիա (վաճառք, ապրանք) իչին պերվէճճի վէշին ազճէ վեր-
միշ օլտա, իշլու փէշինճէ վիրմիշ պուլունտըզ ազճէ վէ կիւ-
զէշթէ վէ մասարիֆինի էմթիանըն պէհասընտէն չըզարարագ-
էտա իթաիրիլմէք խուսուսընտէ՝ սաիրլէրինտէն ազատմ թու-
թուլմաղէ մուսթահագ վէ ճաիզ տիր :

Անճագ զիբը օլունան էմթիա՝ քէնտու մախզէնլէրինտէ
վէ եախօտ մէմլէքէթ . կէօմրիւկի անպարընտէ էմանէթ զօ-
նուլարագ թահթի թէսարրուֆ վէ իտարէսինտէ պուլուն-
մագ, վէ էմթիա չէնուզ զուհուր իթմէմիշ իսէ՝ Քօլիչա տա-
զարիգօ թապիր օլունուր կէմինին համուլէ (եիւք) սէնէաի ի-
լէ էմթիանըն քէնտուսինէ իրսալ օլունտըզընը իսպաթ իթ-
մէք լազըմէտէն տիր :

Լլլէ պէշինճէ մարդէ : Պիր մաթա (վաճառք) մուէքքիլին
հիսապընէ մահսուպէն սաթըլմըշ վէ ալընմըշ վէրիլմիշ իսէ ,
սըփարըշքեար օլան թաճիր փէշինտէն վէրաիլի ազճէսինին
վէ կիւզէշթէ վէ մասարիֆինին օլ մաթա պէհասընտէն Էօ-
տէնիլմէսի խուսուսընտէ՝ մուէքքիլին սաիր ալաճագլուլէրինէ՝
թագտիմ վէ թէրճիճ (նախագաս) օլունուր :

ՊԵՅՆՃԻ ՓԱՍՐԸ

ԳԱՐԱՏԱՆ ՎԷ ՏԷՆԻՉՏԷՆ ԷՇԵԱ ՆԱԳՒԼԻՆԷ ՄԷՄՈՒՐ
ՍԸՓԱՐԸՇՔԵԱՐ ՎԷ ԷՄԱՆԷԹՃԻԼԷՐ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Լլլէ ալլընճը մարդէ : Պիր սըփարըշքեար վէ էմանէթճի՝
զարատան վէ տէնիզտէն նագլ վէ իսալինէ մէմուր օլտըզ
էմթիա վէ էլեանըն ճինսի վէ մըգտարը վէ գաչ զուրուշլըզ
շէՅ օլտըզ թուրնալ տէֆթէրլէրինէ գայա իթմէկէ մէճպուր
աըր :

Լլլէ եեդինճէ մարդէ : Պէրվէճճի մուհարթը սըփարըշքեար
վէ էմանէթճի՝ քէնտուսինէ թէսլիմ օլունան էշա վէ էմթի-
այի՝ պիր մանիի գավի վէ սէպէպի հագիղի զուհուր իթմէ-
աիրճէ, իրսալիյէ գաիմէսինտէ եազըլմըշ վէ թային զըլըն-
մըշ օլան մէօ, էթ զարֆընտէ մահալինէ իսալ վէ թէվիլ
(հասցնել) իլլէմէկէ զամին (քէֆիլ) վէ միւթէահհիտ տիր :

Իււե սեփեղինճի ճարտէ : Իմե՛հա վէ էշեա զայ վէ թէլէՓ
օլուր վէ եախօտ եաղմուր վէ եաշտէն պօզուլուր իսէ , իրսալե-
յէ զայիմէսինտէ մուզայիրի պիր շարթ օլմատըը վէ եախօտ
ատէթտէն տըշարը պիր գավի սէպէպ վուգու պուլմատըը
հալտէ՛ սըփարըշքեար վէ էմանէթճի զամին տիր :

Իււե ասօհ-դոնճը ճարտէ : Սըփարըշքեար վէ էմանէթճի
քէնտուսինէ թէսլիմ՛ վէ հալալէ օլունան էմե՛հա վէ էշեանըն
նազը վէ իսալինի՛ ախէր պիր սըփարըշքեար վէ էմանէթճի-
յէ թէսլիմ՛ վէ հալալէ իյլէսէ , էկէրջի պու թէսլիմ՛ վէ հա-
վալէսի ասըլ քէնտուսինէ թէսլիմ՛ վէ հալալէ իտէն թաճի-
րին ինզիմամի րէյի իլէ օլարըը հալտէ՛ վուգու պուլաճագ զե-
յանտէն քէնտուսի գուրթուլուր , վէ էկէր քէնտու րէյի իլէ
իճրա իյլէմիշ իսէ՛ զիյան վէ զարար քէնտուսինէ պիտ վէ
րաճի օլուր :

Եւնօըլ ճարտէ : Սաթան վէ եախօտ կէօնտէրէն քի-
մէսնէնին մաղաղասընտէն կէօնտէրիլէն էշեա եօլտա զայ օյար-
ըը հալտէ՛ էկէրջի մուզայիրի պիր մուզավէլէլէրի եօղ իսէ ,
վուգու պուլան զիյան ասըլ մալ սահիպինէ րաճի տիր : Քա-
գաթ նագլ իտէն էմանէթճի վէ սըփարըշքեար վէ քիրաճը
հագըրնտէ՛ մալ սահիպինին տավայէ սալահիյէթի տէրքեար
տըր :

Եւնօըլ պիթինճի ճարտէ : Իրսալիյէ զայիմէսի թապիր օ-
լունան սէնէտ՛ մալ կէօնտէրէն քիմէսնէ իլէ սըփարըշքեար
վէ էմանէթճի վէ քիրաճը պէյնինտէ օլան մուզավէլէլէյի հավի
(պարուհակող) պիր սէնէտ տիր :

Եւնօըլ էփինճի ճարտէ : Մէղքիւր իրսալիյէ զաիմէսինտէ
թարիի օլմագ , վէ նագըլ օլունաճագ էշեանըն մըգտարը վէ
ճինսի վէ րէնիլէրինին նէվի վէ գա՛չ կիւն զարֆընտէ մահա-
լնէ էէթիշէճէլի վէ նագլ վէ իսալինէ միւթէտահիա օլան
սըփարըշքեար վէ էմանէթճինին իամի վէ շէօհրէթի վէ մն-
հալի իգամէթի վէ էշեանըն քիմէ թէսլիմ՛ օլունաճագը վէ
քիրաճընըն իամի վէ շէօհրէթի վէ սաքին օլարըը մահալի վէ
իւճրէթի նագլիյէնին մըգտարը վէ թային օլունաճագ միւտ-
տէթ զարֆընտէ էէթիշտիրէմէլ իսէ՛ էտա օլունաճագ թաղ-
մինաթ մըգտարը քէյֆիյէթի եաղըլմագ , վէ սըփարըշքեար
վէ էմանէթճի վէ եախօտ կէօնտէրէն քիմէսնէ թարաֆլէրին-

աէն իմդա գրլլնմադ , վէ սէնէտին քէնարրնատ կէօնտէրիլէն էշհանրն նօմէրօ վէ ալամէթի նէ՛ իսէ՛ իշարէթօ օլունմադ , վէ սէնէտի մեգքիւր սրփարըքեար վէ էմանէթճինին տէֆթէրինէ այնր իլէ գայտ գրլլնմադ լաղըմէտէն տիր :

Ա.Լ.Ն.Ք. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Քիրաճը մարիֆէթի իլէ նազլ օլունմադ էշհատէ՛ աստէթատէն արշարը պիր սէպէպէ մէպնի օլմայարադ թէէլէֆաթ վուգու պուլուր , վէ էշհանրն ճինսի իճապրնատէն նէշէթ իտէն վէ կախօտ պիր մանիի գամի զուհուրինտէն հասըլ օլան պօզուգըգատէն մատա՛ հէր նէ կէօնէ պօզուգըգ զուհուր իտէր իսէ , քիրաճը զամին տիր :

Ա.Լ.Ն.Ք. Գ. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Ատէթատէն արշարը պիր սէպէպ զուհուր իտիւպտէ՛ մուայնէն (նշանակիւալ) օլան վատէսինատէ մահայինէ եէթիշէմէշէն էմվալ վէ էշհանրն մեօհլէթի թէճապուգ իթմէսինտէն տօլայի քիրաճը մէսուլ տէկիլ տիր :

Ա.Լ.Ն.Ք. Գ. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Մազլ օլունան էմվալ վէ էշհա գապգ օլունարգտէն վէ քիրա վէ իւճրէթի տախի էտա վէ իթա գրլլնարգտէն սօնրա , քիրաճը հազըրնտէ պիր կէօնէ տափա վուգու պուլուր իսէ՛ մէսմու տէկիլ տիր :

Ա.Լ.Ն.Ք. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Քիրաճը մարիֆէթի իլէ նազլ օլունան էշհանրն գապուլինտէն իմթինա օլունարադ մինազաա վուգուինտէ , թիճարէթխանէ թէրաֆընտէն էհլի վուգուֆտէն պիր գա՛չ նէֆէր մէմուր իրաալի իլէ , էշհայի մէրգումէնին քէյֆիթի ասվալի պիլմուայէնէ (տեսնելով) միւթէհազգիդ վէ միւթէպէյնին օլտրգտէն սօնրա , հինէ գապուլտէն իմթինա օլունուր իսէ , օ՛ մագուլէ էշհանրն էմանէթէն ալըգօնուլմասը , վէ կախօտ կէօմրիւկ կիպի էմնիթլի պիր մահալէ նազլ վէ հրֆգ իթտիրիլմէսի , վէ իւճրէթի նազլիյէսի էտա օլունմադ իշիւն՝ օլ էշհատէն պիր մրգաարընրն սաթըլմասը՛ պա Ֆէրմանի ալի հիւքմ՝ օլունուր :

Ա.Լ.Ն.Ք. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Օլքր օլունան մատտէլէրատ պէյան օլունան շուրութլար վէ հիւքիւմէր՛ կէմի բէիսլէրի վէ տիլիճանս միւտիրլէրի վէ քիրա արապալէրի վէ սայիր պիւճիւմլէ էշհա նազլ իտէնլէր հապլէրինատ մէրիիւլճրա տրո :

Ա.Լ.Ն.Ք. Ե. Լ. Ի. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. Տ. Գ. մարդի : Մազըլ օլունաճաղ էշհանրն զոյ օլմասընտէն վէ պօզուլմասընտէն նաշի՛ էմանէթճի վէ քիրաճը ալէյշէրինէ տափայէ գալգըլմադ իճապ իյլէտիկի հալ

տէ , զիբբ օլունան զայաթ վէ պօղուղլըզ Օսմանլը մէմլէքէթ-
լէրին իչինտէ վուգու պուլմուշ իսէ՝ նիհայէթ ալթը այ , վէ
էճնէպի մէմլէքէթլէրինտէ օլմուշ իսէ՝ օն իբի այ միւտտէթ
կէչտիքտէն սօնրա , օլ տավանըն տիյնէնիլմէսի մէմու (ար-
զիլուած) ար :

Վէ եկերչի օլ տավա զպթատէն իճապ էթմիշ իսէ՝ նազ-
լինէ պաղատըղը կիւնտէն , վէ պօղուղլըզտէն նաշի իսէ՝ էշ-
եանըն թէսլիմ վէ թէսէլլիւմ օլունտըղը կիւնտէն իթիպա-
բէն՝ զիբբ օլունան միհլէրէ բիայէթ (պահպանութիւն) գը-
լընուր : Պաղաթ պու շէյլէր պիբ չիլլէ վէ իրլայնէթտէն
նէշէթ իյլէտիլի թէպէյնուն իյլէր իսէ , չէր նէ վազըթ օլ-
սա՝ տավայէ սալահիլէթի տերքնար օլուպ , զիբբ օլունան
մէօհլէթլէր բույլէթի տավայէ մանի առա օլունմայա :

Ալթըն զիբբ զիբբ : Ալթըն իթանըն տօղուղլը
մատտէսի՝ մուհաքէմէի շէրիյէ վէ մէճլիսի գանոնիյէտէ իճրա
օլունան , վէ հախօտ իբի թարաֆըն իմզալէրի իլէ միւմզի պու-
լունան պիբ սէնէտէ մէրպութ օլտըղը , վէ քէզալիք սըմարլէ-
րին (տէլլալէրին) վէ ախտըլէրին չիսապընէ փօլիչա օլուպ
սաթանլէրին պէյնիլէրինտէ իմզա օլունմուշ փուսուլլէր
պուլընտըղը , վէ Փաթուրա թապիբ օլունուր նիւմունէ իւ-
զէրինէ գաթի Փիյաթ իլէ գապուլ օլընտըղը , վէ մուխապէրէ
մէթթուլլար (թղթակցութիւն) վէ իբի թարաֆըն տէֆթէր-
լէրինի իպրազ էթմէք , վէ թիճարէթիսանէ թէրաֆընտէն
միւնասիպ կէօրիլլուր իսէ՝ շուհուտ իգամէ իյլէմէք իլէ իճրա
օլունան ախգուլիթա մատտէլէրի մաղպուլ վէ մէսու տըր :

ԱԼԹԵՆՃԸ ՓԱՍԸ

ԹԻԻՃՃԱՐ ՊԵՅՆԻՆՏԻ ՃԱՐԻ ՕԼԱՆ ՓՕԼԻՉԱ ՌԻՍՈՒԼԻ
ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Ալթըն զիբբ զիբբ : Փօլիչա քեաղիտի պիբ մահալտէն
փկէր մահալէ չէքիլուպ՝ էլպէթ պիբ թարիլի օլմազ , վէ
էտա օլունաճազ մէպալիլիլն մըղտարը վէ կէրէք ազճէյի վի-
րէճէք քիմէսնէնին իսմի , վէ նէ՝ վազըթ վէ նէ՝ մահալտէ է-
տա օլունաճազը սարահէթէն (բացայայտ) եազըլուպ , գարըլ-

ըրդը՝ նուզուտ (ազճէ) վէ էմթիատէն մի իպարէթ տիր, հոխաս պիր հիսապէ մահսուպէն վէ հա՛ պաշղա պիր ճիհէթ տէն մի տիր, պէյան օլունմագ լազըմ տըր : Վէ մէյտանտէ օլմայան (ղաիպ) պիր ատէմին էմր վէ սըփարըրնէ մի մէնութ (առկախեալ) տըր, հոխաս չէքէն ատէմին թէսարրիւֆիւնտէ մի տիր՝ սարահէթէն զիբը օլունուպ, անճագ — 1 — 2 — 3 — 4 վէ պունտան զիյատէ նուսխեսի (օրինակ) օլուր իսէ՛ անի տախի զիբը իտէրէք, դա՛ չընճը նուսխէ օլտըրընը պէյան իթմէք լազըմ տըր :

Լէիմիշ պիւնիմի մարտէ : Պիր փօլիչա քեաղիտի պիր քիւմէսնէ իւզէրինէ չէքիլուպտէ՛ մէպլաղի տիկէր քիմէսնէ թաքաֆրնտէն վէ հախօտ ախէր մէմլէքիթտէ սաքին պաշղա ատէմ՝ ճանիպինտէն էտա օլունմագ փօլիչա քեաղիտինտէ տէրճ օլունմուշ իսէ՛ ճաիզ տիր • վէ տախի պաշղասընըն էմր վէ սըփարըրնէ մէպնի չէքիլուպ՝ եինէ անըն հիսապընէ մահսուպ գըրընմագ ճաիզ տիր :

Լէիմիշ էիմիմի մարտէ : Պիր փօլիչա չէքիլէն մահալ՝ էտա օլունահագ մահալի վէ քէշիտէ օլունան ատէմին իսմի իլէ սանաթի մատտէլէրինտէն պիրի տօղրու օլմայարադ հազըլմը իսէ՛, օ՛ մոգուլէ փօլիչա քեաղիտի՝ փօլիչա հիւքալինտէ միլթիւպէր օլմայուպ, ատէթա թէմէսիւք կիպի ատա օլունուր :

Լէիմիշ էիմիմի մարտէ : Փօլիչանըն գարըլըրը փօլիչայը չէքէն քիմէսնէ թարաֆրնտէն վէ էկէր պաշղասընըն հիսապընէ մահսուպէն քէշիտէ գըրընուր իսէ՛ օլ քիմէսնէ ճանիպինտէն թէտարիք օլունմագ լազըմ կէլուպ, լէտէլ իգթիգա կէրէք փօլիչա օլունան վէ կէրէք սօնրատէն տէվը վէ հավալէ գըրընան ճէրանթալէր հագըրնտէ տայիմա փօլիչա օլունան մէպլաղ իչիւն՝ պաշղասընըն հիսապընէ մահսուպէն փօլիչա չէքէն քիմէսնէ զամին օլմագտէն իսլաս օլմապ :

Լէիմիշ պէօրպիմի մարտէ : Փօլիչանըն վատէսի կէլտիքտէ՛ իւզէրինէ փօլիչա չէքիլէն քիմէսնէնին զիմմէթինտէ քէշիտէ իտէն վէ հախօտ փօլիչայը սըփարըր վէ էմր իյլէյէն քիմէսնէլէր՝ հիչ օլմալ իսէ փօլիչանըն մէպլաղի գատար ալաճագլէրի օլմագ լազըմ տըր :

Լէիմիշ պէշիմի մարտէ : Փօլիչա քեաղիտի՛ մատամ քիգասուլ օլունա, հէման գասուլի քէյֆիլէթինտէն գարըլըր

ղը տախի մէվճուտ օլտըղը միւսթէպան (յայտնի) օլուպ, զահրինէ իմզա դօյան հավալէ սահիպէրին հանընտէ տէլիլի բեաֆի (բաւական վիայութիւն) տըր : Վէ փօլիչա բեաղիաի՝ իսթէր դապուլ օլունսուն՝ իսթէր օլունմասուն, մատամ քի վատէսի կէլտիբաէ՝ ազճէսի վէրիլմէմիշ օլա, իւզէրլէրինէ քէշիտէ օլունմուշ քիմէսնէլէրին զիմմէթլէրինաէ փօլիչանըն վատէսինտէ դարշուլըղը տէրտէսթ վէ մէվճուտ օլտըղընը իսպաթ իթմէք՝ հալընըզ քէշիտէ իտէնին միւթէքէթթիպ զիմմէթի օլուպ, իտէմէտիլի թազաիրտէ՝ բրօթէսթօ բեաղիաի մէօհլէթի մուայիէնէսինտէն սօնրա իճրա օլունմուշ օլսա տախի՝ փօլիչանըն մէպլաղլինի թօնղլին (վճարել) իթմէք՝ հիւնէ քէշիտէ իտէն ատէմին լազըմէի զիմմէթի տիր :

Եթէնէլ ուլթընճը ճարտէ : Փօլիչա բեաղիաինի չէքէն վէ կէլէք հավալէսինի իտէն քիմէսնէլէր՝ փօլիչանըն դապուլի վէ վատէսինտէ էտասը իչիւն պիր պիրինէ միւթէքէֆիլ տիրլէր :

Եթէնէլ եէրինճի ճարտէ : Փօլիչանըն դապուլ օլունմատըղը բրօթէսթօ թապիր օլունուր պիր սէնէտ իլէ իսպաթ օլունուր :

Եթէնէլ ուլթընճի ճարտէ : Փօլիչանըն դապուլ օլունմատըղընէ տաիր բրօթէսթօ զուհուրինտէ, փօլիչանըն վատէսի կէլտիբաէ՝ էտասընը թէմին (ապահով ընելու) իչիւն հէր ճէրանթա քէնտուտէն մուգատտէմ իմզա դօյան ճէրանթատէն վէ օլ տախի մուգատտէմինտէն թա քէշիտէ իտէն քիմէսնէ յէ վարընճա՝ քէֆիլ վէ հա բէհին թալէպլինէ վէ ախընէ գատըր օլուպ, աքսի իւզըն՝ հանի մուգատտէմ օլան՝ սօնրա օլան ճէրանթատէն քէֆիլ վէ բէհին թալապլինէ գատըր տէլիլ տիր • հէր գանղըսը քէֆիլ վէ հա բէհին վիրմէզ իտէ՝ բրօթէսթօ վէ ուիգամպիյօ՝ հանի կէրի չէվիլըմէք մասարիֆի իլէ փօլիչանըն ազճէսինի էտա իթմէկէ մէճպուր տըր :

Եթէնէլ ուլթընճի ճարտէ : Փօլիչայը դապուլ իտէն քիմէսնէ՝ էլպէթտէ մէպլաղլինի վիրմէկէ միւթէահհիա օլուր • վէ չէքէն ատէմ՝ փօլիչանըն դապուլինտէն էվիլէ միւֆիս օլուպտէ՝ դապուլ իտէն ատէմ՝ խապէր ալամատըղը թազաիրտէ պիլէ, կիտէ դապուլտէն իթթինա իտէրէք ազճէսինի վիրմէկէ սալահիլթի օլամուպ :

Մեռնիքնի մարտի : Փօլիչաննն գապուլի քէյֆիցէթի իմ-
զա իլէ թաստիգ օլունմադ , վէ մադպուլ արը թապիրի իլէ
պէյան գըրընմադ , վէ իպրազնետէն սօնրա պիր վէ եա պիր գաչ
կիւն վէ եախօտպիր վէ եա պիր գաչ ալ վատէսի վարիսէ՝ դա-
պուլի թարիխի թասրի՛ն իթմէք լազըմ կէլուպ , գապուլ օլուն-
տըզը կիւն եազըլմամըլ իսէ փօլիչաննն թարիխնետէն իթի-
պարէն վատէսի կէլաիկիտէն ազճէսի վիրիլմէք լազըմ արը :

Մեռնիքնի մարտի : Պիր փօլիչաննն էաասընը գապուլ
իտէն ատէմիս մաճալի իգամէթինտէ իճրա օլունմայուպտէ՝
պաչգա պիր մաճալտէ էտա օլունաճաղը թադաթտէ , էտա ի-
տէճէք քիմէսնէնին մաճալի իգամէթի գապուլ իտէն ատէմ
թարաֆընտէն իշարէթ օլունուր , քի էտա իթմէտիկի թագ-
աիրտէ իգթիզասը իճրա օլունա :

Մեռնիքնի մարտի : Փօլիչաննն գապուլի պիր շարթէ-
մէրպուլթ օլմադ ճաիզ օլմայուպ , անճադ փօլիչատէ կէօթէ-
քիլէն մէպալիղն եալընըզ պիր մրգտարինէ միւնճասիր (մախ-
տու) օլմադ թէճիլ օլունուր իսէ տէ , պազի դալաճադ մէ-
պալիզ իչիւն փրօթէսթօ իթմէք՝ ճամիլինին (փօլիչան ձև-
քըր գանուղին) վազիֆէի զնմմէթի տիր :

Մեռնիքնի մարտի : Փօլիչա քեաղիտի իպրազ օլուն-
տըզը անտէ վէ նիճայէթ իկիրմի տէօրթ սասթ զարֆընտէ
գապուլ օլունմադ կէրէք տիր : Ղալտը քի իկիրմի տէօրթ
օասթ կէչիպտէ՝ կէրույէ բէտա օլունմաարըր սուրթթտէ իս-
թէր գապուլ օլունսուն՝ իսթէր օլունմասուն՝ ճէր քիմ՝ ա-
զըզօյմուլ իսէ օնուն իւզէրինտէ գալուպ , զարաթ վէ զիյանը
իչիւն օլատէմ մէսուլ արը :

Մեռնիքնի մարտի : Փօլիչաննն գապուլ օլուն-
մաարըրնէ տաիր փրօթէսթօ օլունարըր ճալտէ , փօլիչայը
չէքմիլ վէ եախօա զաճըննէ իմզա դօյարադ ճալալէսինի գա-
պուլ էթմիլ օլանլէրին պիրինէ իթիպարէն՝ թէվէսսիլթ (միլ-
նորդուլթիւն) իտէճէք պաչգա պիր քիմսէ թարաֆընտէն գա-
պուլի ճաիզ օլուպ , անճադ թէվէսսիլթ քէյֆիցէթի փրօթէս-
թօ քեաղըտինտէ զիքըր օլունմադ վէ թէվէսսիլթ իտէն ատէմ
թարաֆընտէն իմզա գըրընմադ լազըմ արը :

Մեռնիքնի մարտի : Թէվէսսիլթ իտէն քիմէսնէ ճէր
քիմ իչիւն թէվէսսիլթ իթմիլ իսէ՝ վազըթ կէչիլմէյէրէք

Թէւիլէսսիւթինի օլ ատէմէ խաղէր վիրմէկէ մէճպուր տըր :

Մէքսէն ալիքնճը ճարտէ : Սաւամ քի պիր ատէմ քէնտու սի իւղէրինէ քէշիտէ գըլընան փօլիչայը գապուլ իթմէկէ չէր նէ գատար Թէւիլէսսիւթ թարիգի իլէ պաշգասը Թարաֆընտէն գապուլ օլունմուլ իսէ տէ , կինէ չամիլ օլան քիմէսնէ փօլիչայը քէշիտէ իթմիլ շէ կէրէք չավայէսինի գապուլ իյլէմիլ օլանլէրին ալէյճլէրինտէ պիլճիւմլէ իսթիճգագաթինի վիգայէ իտէրէք իտտիայէ սալաճիյէթի տէրքեսար տըր :

Մէքսէն եէրինճի ճարտէ : Փօլիչա քեսղիտի իպրաղ օլուն տըրը անտէ , վէ կախօտ իպրաղի կիւնիւնտէն իթիպարէն՝ պիր վէ պիր գաչ կիւնտէն վէ այտան սօնրա , վէ կա՛ Թարիխի կիւնիւնտէն պաշանարագ՝ պիր վէ պիր գաչ կիւնտէն վէ այտան սօնրա , վէ կէրէք պէճէր շէճէրին նէվմի մուայիէնինտէ վէ փանայիր միսիլու պիր վազթի մաարուֆ վէ մախսուսէ էտա օլունմագ իւղրէ քէշիտէ գըլընուր :

Մէքսէն սէիլընճի ճարտէ : Ըլիսթա՛ կանի կէօրիւլտիկի անտէ էտասը մէշրութ օլան փօլիչալէր իպրաղ օլունտըրը անտէ՛ էտա գըլընուր :

Մէքսէն սօֆուղընճը ճարտէ : Իպրաղի կիւնիւնտէն պիր վէ պիր գաչ կիւնտէն վէ այտան սօնրա էտա օլունմագ իւղրէ օլան փօլիչանըն՝ վատէսի՛ գապուլի Թարիխինտէն , վէ գապուլ օլունմատըրընէ տաիր փրօթէսթօ զուճուրինտէ՛ փրօթէսթօ քեսղիտինին Թարիխինտէն իթիպարէն՝ Թային վէ Թախսիս գըլընուր :

Տօֆուսնճը ճարտէ : Պիր փանայիրտէ էտա օլունմագ փօլիչանըն վատէսի՛ չէման փանայիրին պիթմէսինէ՛ մախսուս կիւնտէն պիր կիւն էվլէլ ճուլուլ իտուպ , փանայիրին կալընըլ պիր կիւն միւտտէթի օլուր իսէ՛ օլ փանայիրին կիւնիւնտէ վատէսի զուճուր իտէր :

Տօֆուսն պիլինճի ճարտէ : Փօլիչանըն վատէսի չասէպ իւլղանոն հօրթու սայըլան կիւնլէրտէն պիրինէ Թէսատիւֆ իտէր իսէ (պատաճի նէ) , օլ հօրթուտէն պիր կիւն էվլէլ Թէտիյէ գըլընուր :

Տօֆուսն իլինճի ճարտէ : Փօլիչալէրին էտասը իչիւն՝ միւրաւթ (խաթըր կէօղէթմէք) վէ միւսաատէ վէ պտէթի պէլտէ գապիլինտէն օլարագ , չէր տիւրլիւ մէօճլէթ վիւրմէք քէյֆիյէթի լաղվ օլունմուլ տըր :

ԽԱՅՐՕ՝ ԵԱՆԻ ՀԱՎԱԼԻ ՔԻՅՓԻՅԵԹԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Տօբասն իւր իւնճիւ մարտի : Պիր փօղիչանքն իսթիսհասպ վէ
թէմէլ լիւբի՝ (սահասպ օլմասը վէ էտիսմէսի՝) տէվը վէ հա-
վալէ թարիզի իլէ պիր պիրինէ ինթիզալ խէր (կէէր) :

Տօբասն պէօրպիւնճիւ մարտի : Փօղիչա թասզիլէրի իւղէ-
րինտէ տէվը վէ հավալէնին թարիսի օլմագ , վէ փօղիչանքն
մէպլաղի ախզ օլունարղընը պէյան իթմէք , վէ Հէր քիմին
էօժտէսինէ կէզմիշ իսէ՝ իսմինի զէրը էյլէմէք լաղըմ տրը :

Տօբասն պէլինճի մարտի : Հավալէ քէյֆիյէթի՝ զէրը օլան
մատտէտէ պէյան օլունան շուրութլարա ույսմարղը հալտէ ,
փօղիչանքն ինթիզալ վէ տէվրի իճրա օլուննայուպ , ասէթա
վէ քեալէթնամէ գապիլինտէն օլուր :

Տօբասն ալ իւնճը մարտի : Փօղիչանքն հավալթրնէ՝ եաղըլ-
տրղը կիւնտէն էյվէլ թարիսի գօյմագ մէն օլունմուշ օլուպ ,
Հէր քիմ պունը իրթիքեսպ խէր իսէ՝ սախթէքեսը օլմագ
իւղրէ ասա օլունուր :

Տօբասն էէրինճի մարտի : Փօղիչա քեաղիտինի իմզա վէ գա-
պուշ իթմիշ վէ կէրէք տէվը վէ հավալէսինի տէր էօժտէ էյ-
լէմիշ օլանլէրին ճիւմլէսի՝ համիլի ինտինտէ պիր պիրինէ
միւթէքէֆիլ օլմագ իւղրէ ասա օլունուր :

Տօբասն սէրիլինճի մարտի : Փօղիչանքն թէտիյէսի՝ գապուլ
վէ հավալէ թարիզի իլէ իճրա օլունա կէլմէքտէ իսէ տէ , հա-
վալէ օլունարղը վագըթտէ՝ հավալէ օլունան քիմէսնէ ազճէ-
յի վերէճէք աստմէ իթիմատ իտէմէտիկի թաղտիրճէ , ալալ
թապիր օլունուր՝ իհթիյսթէն խարիճտէն պիր քէֆիլ թա-
լասպ վէ ախղինէ միւղթէտիր օլապիլուր :

Տօբասն պօօրպիւնճը մարտի : Իշ պու էյլալ քէֆալէթի խա-
րիճէն պիր քիմէսնէ թարաֆընտէն իթա օլունարագ փօղիչա
իւղէրինէ եաղըլմագ , վէ եախօտ պաշգաճա պիր սէնտէ-
րապթ իթտիրմէք միւսալի (հաւասար) տիր : Վէ ալալ թա-
րիզի իլէ քէֆիլ օլան քիմէսնէ՝ փօղիչայը քէշտէ վէ հա-
վալէ իտէնլէր միսիլու պիր պիրլէրինէ քէֆիլ վէ զամին օ-
լուր , մէկէր քի իքի թարաֆըն պաշգաճա մուգավէլէլէրի սէ-
պէգաթ իթմիշ օլա :

Եւրիւնճի մարտի : Փօղիչա քեաղիտի իշարէթ էյլէտիկի

մէսքիւքեաթ (սիքքէ) իլէ էտա օլունմագ լազըմ տըր :

Եւ-դ պիքինճի Տարդէ : Փօլիչա ազճէսինի վատէսինտէն էվ վէլ էտա իտէն քիմէսնէ՝ օլ փօլիչա հազդընտէ պիր կէօնէ հիյէ վէ ֆէսատ իտաիա օլընտըրը հալտէ , մէսուլիյէթտէն խէլաս օլմայուլ , թէտիյէսի միւթէպէր օլուլ օլմատըրը՝ թիւ ճարէթխանէ մարիֆէթի իլէ թէտադիզ վէ բույէթ օլունմագ լազըմ կէլուր :

Եւ-դ իփինճի Տարդէ : Պիր փօլիչայը վատէսինտէ պիր թաւրաֆտէն մէն վէ թէնպիհ օլունմատըրը հալտէ՝ թէտիյէ իտէն քիմէսնէ պիր քիւլլիյէ պէրի իւզզիմմէ օլուր :

Եւ-դ իւլինճի Տարդէ : Փօլիչանըն համիլի (կրողը) վատէսինտէն էվվէլ մէպլաղինի ախզ իյլէմէք իւզըէ՝ իճպար օլունմագ :

Եւ-դ դէօրդէնճի Տարդէ : Փօլիչանըն թէտիյէսի՝ իքինճի վէ իւլինճիւ վէ տէօրտիւնճիւ վէ սաիր հէր հանկը նուսխէսի իլէ իճրա օլունուր իտէ՝ միւթէպէր օլուլ , անճագ թէտիյէ օլունան նուսխէտէ տիկէր նուսխէլէրին հիւքմի լալվ օլունարըր եազըլմագ լազըմ տըր :

Եւ-դ պէլինճի Տարդէ : Պիր փօլիչանըն իքինճի վէ իւլինճիւ վէ տէօրտիւնճիւ վէ սաիր նուսխէսի իլէ ազճէսինի վիւրէն քիմէսնէ դապուլինի համիլի իմզա դօտըրը նուսխէյի կէրի ալմազ իտէ , իպրայի զիմմէթ օլմագ :

Եւ-դ ալինճի Տարդէ : Փօլիչանըն էտասընէ մուխալէֆէթ ճայիզ օլմայուլ , մէկէր քի՝ փօլիչա քեսաղտի զայ օլմուլ վէ եախօտ համիլինին իֆլատըր զուհուր իթմիլ օլա :

Եւ-դ եէրինճի Տարդէ : Գապուլ օլունմամըլ փօլիչա քեսաղտի զայ օլտըրտէ՝ իքինճի վէ իւլինճիւ վէ տէօրտիւնճիւ վէ սաիր նուսխէլէրինին պիրի իլէ մէպլաղինի թալապ իթմէկէ սահիպինին սալահիյէթի տէրքեսար տըր :

Եւ-դ սէրինճի Տարդէ : Օլայ օլան փօլիչա դապուլ օլունմուլ տէյի իշարէթ օլունմուլ իտէ , իքինճի վէ իւլինճիւ վէ տէօրտիւնճիւ , վէ սաիր նուսխէլէրինին պիրի իլէ մէպլաղըն թահսիլի՝ միւճէրրէտ թիւ ճարէթխանէնին էմը վէ թէնպիհի իլէ քէֆալէթ իթատընէ թէվազգուֆ իտէր :

Եւ-դ դօգուրնճի Տարդէ : Պիր փօլիչայըր զայ իթմիլ պուլունան քիմէսնէ՝ իսթէր դապուլ օլունմուլ իսթէր օլունմամըլ՝

Իրինճի վէ իւշիւնճիւ վչ տէօրտիւնճիւ վէ սաիր նուսխէլէրին աէն պիրինի իպրազ իտէմէզ իսէ, զայ օլան փօլիչանըն մէպլաղինի իտաիա, վէ թիճարէթ իսանէ մարիֆէթի իլէ փօլիչանըն սաճիպի ճարիգիտի օլտրղընը տէֆթէր իլէ իսպաթ իտուպ քէֆիլ վերաիքտէն սօնրա, ախզէ դատրօ օլուր :

Ենդ ծոռնճը ճարտէ : Եօզարտապէյան օլունան իրի մասա տէլէրին մանթուղլէրինճէ փօլիչանըն էտասը իտաիա օլուս նուպտէ՝ իմթինա զուհուր իտէր իսէ, զայ օլան փօլիչանըն սաճիպի պիր դրթա փրօթէթօ քեաղիտինին ախզի իլէ պիլճիւմլէ իսթիճազաթընը ճրֆղ վէ վիզայէթ իտէր : Ենճաղ իլ պու փրօթէթօ քեաղիտինի զայ օլունը փօլիչանըն վատէսինտէն պիր կիւն սօնրա կազըլմաղ բուսում վէ դավաիտ վէ մէօճլէթլէրէ թաթպիգէն՝ փօլիչայը քէլտէ վէ ճավալէ՝ իտէնլէրէ իսպէր վէրիլմէք լազըմ տրօ :

Ենդ ծո պիրինճի ճարտէ : Ոայ օլան փօլիչանըն սաճիպի իրինճի նուսխէսինէ տէսթրէս (ճեռնճաս) օլմաղ իչիւն՝ քէնտուսինտէն էվլէլ տէվր վէ ճավալէսինի իթմիլ օլան քիմէսնէյէ միւրաճաթ իտուպ, ախլէր տախի քէնտուսինտէն էվլէլ ճավալէսինի իմզա իյլէմիլ օլան քիմէսնէ ինաինտէ մէրդումէ մուալէնէթ իթմէք լազըմ արօ : Ենչլէ քի ախանա իլէ էճլի ճավալաթըն պիրինտէն տիկէրինէ չըզըլուպ՝ Ֆիլասըլ փօլիչայը չէքմիլ քիմէսնէյէ վարըլա, վէ պու պապտէ վազը օլան մասարիֆ՝ փօլիչայը զայ իտէն քիմէսնէյէ չէքտիրիլուր :

Ենդ ծո իւշիւնճի ճարտէ : Ոիրք օլունան եիւզ սէքիզլնճի վէ եիւզ տօզուղընճը մաստէլէրտէ կազըլմըլ օլան քէֆալէթին ճիւքմի՝ իւչ սէնէ միւտտէթ ճարի օլուպ, միւտտէթի մէզպուէր էսնասընտէ պուսա տաիր պիր կէօնէ մաթլուպաթ վէ իտաիա զուհուր իթմէմիլ իսէ՝ պիլ քիւլլիյէ ճիւքմիւ պօզըլմունը օլուր :

Ենդ ծո իւշիւնճի ճարտէ : Փօլիչա ազճէսինտէն ալէլ ճիւսապ վերիլէն մէպալիղ՝ փօլիչայը քէլտէ վէ ճավալէ իտէնլէրին զիմէթլէրինտէն թէնզիլ օլունուպ, պազըր գալան ազճէսի իչիւն՝ փօլիչայը փրօթէթօ իթտիրմէք ճամիլին վազիֆէյի զիմիլթի տիր :

Ենդ ծո պէօրթիւնճի ճարտէ : Փօլիչանըն էտասը իչիւն մէօճլէթ իթասը ճարիմլէրին ետաինտէ տէկիլ աիր :

Եւ-դ օն պէշինճի ճարտէր : Փրօթէսթօ օլմուշ փօլիչանըն աղ-
 ճէսի փօլիչայը չէքմիշ վէ ես համալէսինի գապուլ լթ-
 միշ օլանլէրին պիրինէ հիւրմէթէն՝ պաշղա պիր առեմ թա-
 րաֆընտէն թէվէսսիւթէն էտա օլունա պիլուր, անճագ թէ-
 վէսսիւթ վէ թէտիյէ քէյֆիյէթլէրի՝ փրօթէսթօ քեաղի-
 տինին իպարէսինտէ վէ եսխօտ զէյլինտէ թասրիհ օլունմագ
 լագըմ՝ արը :

Եւ-դ օն ալիշնճը ճարտէր : Թէվէսսիւթ թարիգի իլէ պիր
 փօլիչանըն աղճէսինի հէր քիմ վէրիւր իտէ, համիլինին իսթիհ-
 գապթի պունա ինթիգալ իտէր. հէման համիլ թարաֆընտէն
 իճրասի լագըմ կէլան բուսուլմ վէ զավախին քիպյէթլին
 փլթէվէսսիւթ օլան շախ տախ մէճպուր արը : Վէ թէվէս-
 սիւթ թարիգի իլէ պիր փօլիչանըն աղճէսի քէշլտէ իտէնին
 հիսապընէ մասուպէն վիրիլուր իտէ, ասհապի հավալթըն
 ճիւմլէսի պէրի իւզղիմմէ գալուր : Վէ ասհապի հավալթտէն
 պիրինէ հիւրմէթէն փօլիչանըն աղճէսի պիթ թէվէսսիւթ վի-
 քիլտիկի թագտիրտէ, անտէն սօնրա կէլան պիլճիւմլէ ասհա-
 պի հավալէ պէրի իւզղիմմէ օլուր :

Գալաը քի՝ թէվէսսիւթ թարիգի իլէ պիր փօլիչանըն թէ-
 տիյէսինէ՝ պիր դա՛չ թալիպ զուհուր իտէր իտէ, սաիրլէրին-
 տէն զիյատէ էշխաա թէպրիյէսինի տէր էօհտէ իտէն քիմէսնէ
 թագտիմ վէ թէրճիհ օլունուր. պու ճիւմլէ իլէ ֆիլ սարլ
 փօլիչա քեաղիտի քէնտուսի իւղէրինէ չէքիլուպտէ, գապուլ
 օլունմասըը իչին փրօթէսթօնըն եազըլմասընէ սէպէպ օլմուշ
 օլան քիմէսնէ՝ փօլիչանըն աղճէսինի վիրմէք խուսուսընտէ
 իսպաթի վուճուտ իտէր իտէ՝ պիլ ճիւմլէ թալիպլէրէ թէր-
 ճիհ օլունուր :

Եւ-դ օն եեպինճի ճարտէր : Փրէնկիսթանըն մէմալքի պէր-
 րիյէ (ցամաքային քաղաքք) վէ ճէգպիրի (կզղք) թարա-
 ֆընտէն վէ Եֆրիզանըն (Եֆրիկէ) սէվահիլ շիմալիյէսի
 (հիւսիսային ծովկերք) ճանիպինտէն քէշլտէ օլունուպտէ՝ կէ-
 րէք իպրազի աղիպինտէ վէ կէրէք պիր վէ պիր դա՛չ կիւն
 վէ այ վատէ իլէ մէմալքի (Օսմանիյէտէ էտաօը լագըմ կէլան
 պիր փօլիչանըն համիլ թարիլի կիւնիւնտէն իթիպարէն՝
 ալթը այ զարֆընտէ էտա վէ եսխօտ գապուլինի իտիա իթ-
 մէսի լագըմ կէլուպ, իթմէտիկի թագտիրտէ՝ ասհապի հավա-

լաթ իւզէրինէ վէ պէլքի գարշըլըղընը թէտարիք իթմիշ պու-
լունան ասըլ փօլիչայը քէշտէ իյլէմիշ քիմէսնէ ալէ յինտէ
տալայէ գալգըշմագ սալաշիյէթ ինտէն մահրում գալուր :

Գալաը քի՛ Մֆրիգանըն սէվաշիլի ճիւնուպիյէսինտէն
(Տարաւային ճովիզերք) Իւմիւտ Պուրնի տախի այըը օլմայա-
րագ՝ չէքիւան փօլիչայէր իչիւն տալա իթմէք մէօճլէթի պիր
սէնէ տիր :

Մմերիգանըն մէմալքի պերրիյէ վէ ճէզայիրի վէ կէրէք
չինտիթանըն մէմալքի պերրիյէ վէ ճէզայիրի թարափըն-
տէն վէ սաիր պիլ ճիւմլէ ուզագ մէմլէքէթլէր ճանիպինտէն՝
Օսմանը մէմլէքէթլէրինէ չէքիւան փօլիչայէրին մէօճլէթի
քէզալք պիր սէնէյէ գատար միւմթիտ օլուր :

Վէ քէզալք Օսմանը մէմլէքէթլէրինտէն վէ թիճարէթ-
կիւաշլէրինտէն չէքիլուպտէ՝ էճնէպի մէմլէքէթլէրինտէ էտարը
լաղմ կէլանիփօլիչանըն համիլի պերվէճճի պալիւտ ուզագ մէմլէ-
քէթլէրին ուզագըղընէ կէօրէ թային գըլընան մէօճլէթ էսնա-
սընտէ՝ փօլիչանըն թէտիյէ վէ եախօտ գապուլինի իտիւտէն
իհմալիյլէտիլի թաղաիրտէ, պերվէճճի մէշուճ իսթիհգաղա-
թընտէն մահրում գալուր • անճաղ մուհարէպէ (պատիրաղմ)
էսնասընտէ զիքը օլունան մէօճլէթլէր իքի գաթ օլուր :

Պու ճիւմլէ՛ փօլիչանըն պըճըսը իլէ սաթըճըսը պէյնին-
տէ, վէ կէրէք հալալէ ասհապի միյանընտէ աղաի սէպէգաթ
իթմիշ օլուպ՝ ուսուլի մերգումէյէ միւթապըղ օլմայան մու-
գապլէթի մախսուսէյէ զիքը օլունան նիղամթտէն պիր
կէօնէ խալէլ կէլմէմէք լաղմ արը :

Եւ-ը օն սէտիլինճի մարտէ : Փօլիչանըն համիլի վատէսի հու-
լուլ իթտիլի կիւն՝ փօլիչա աղճէսինին էտասընը իսթէմէք
լաղմ արը :

Եւ-ը օն արգու-ըլնճը մարտէ : Փօլիչանըն վատէսի հուլուլ
իտիւպտէ՝ թէտիյէսինտէն իթիւնա օլունարըը թաղաիրտէ
վատէնին էրթէսի կիւնի՝ առէմ թէտիյէսի հաղգընտէ փը-
րօթէսթօ թապիր օլունուր պիր գըթա սէնէա իլէ իտիւտ օ-
լունմագ լաղմ արը : Ենճաղ հասէպ իւլղանն՝ եօրթու սա-
յըլան կիւնլէրտէն պիր կիւնէ թէսատիւֆ իտէր իսէ, օլ կիւն
թէխիր իլէ՛ էրթէսի կիւնի տալայէ գալգըշըլըր :

Եւ-ը կիւրօրնճի մարտէ : Փօլիչանըն համիլի մուգատէմա

գապուլ օլունմատրղընէ տաիր փրօթեսթօսընը թանգիմ իթ-
 միշ վէ հախօտ իւզէրինէ փօլիչա չէքիլան քիմէսնէնին իֆ-
 շաս վէ վէֆալէթի դուհուր իյլէմիշ օլսա տախի, թէտիյէ օ-
 շունմատրղընէ տաիր պաշգա պիր փրօթեսթօ տախի իթմէք-
 տէն մաաֆ տէկիլ տիր: Անճագ վատէտէն էվիլէլ փօլիչայը
 գապուլ իտէն քիմէսնէնին իֆլասը դուհուր իտէր իտէ, եինէ
 փօլիչանըն համիլի փրօթեսթօսընը իսթէմէք վէ մսթլուպընը
 իտախա իյլէմէք իտուտուլէրինտէ գատըր տըր:

Ան-ը եկեր՝ի պերնի՛նի մարտէ: Թէտիյէ օլունմամագ իւզրէ
 փրօթեսթօ օլմուշ պիր փօլիչանըն համիլի՛ կէրէք քէշիտէ ի-
 տէն քիմէսնէ վէ սահապի համլալթատէն հէր պիրի ալէյհինէ
 պաշգա պաշգա վէ կէրէք փօլիչայը քէշիտէ իթմիշ քիմէսնէ
 իլէ՛ սահապի համլալթըն մէճմուի ալէյհինէ պիրտէն իտախ
 պիրլէ՛ քէֆալէթ տավասընը իթմէկէ գատըր տըր: Քէզալէք
 սահապի համլալթատէն հէր պիրինին քէնտուտինտէն էվիլէլ
 փօլիչայը տէվը իթմիշ վէ հախօտ քէշիտէ իյլէմիշ քիմէսնէ-
 ղէր հաշգընտէ վէճհի մէշուհ իւզրէ քէֆալէթ իտախասընը
 իթմէկէ սալահիյէթի վար տըր:

Ան-ը եկեր՝ի իւլնի՛նի մարտէ: Փօլիչանըն համիլի հայընըզճա
 փօլիչայը քէնտուտինէ ֆէրագէթ իթմիշ քիմէսնէ ալէյհին-
 տէ իտախայէ գալգըշըր իտէ, փրօթեսթօսընը պունա իլան
 իթմէք վէ ազճէսի վիրիլմէտիկի հալտէ փօլիչանըն սաթըճըսը
 պիր գօնագ մէսաֆէ (ուզագ) մահալտէ սաքին իտէ, փրօթես-
 թօնըն թարիխինտէն իթիպարէն՝ օնպէշ կիւն զարֆընտէ մահ-
 քէմէյէ տավէթ իյլէմէք իւզրէ մէճպուր տըր: Ակէր փօլիչանըն
 սաթըճըսը՝ ազճէսի վիրիլէճէք մահալտէն պիր գօնագտէն զի-
 յատէ ուզագ պիր եէրտէ սաքին իտէ՝ զիյատէ օլան հէր պիր
 գօնագ իչիւն՝ իւչէր կիւն իլավէ պիրլէ, մէօհլէթին իսթիտա-
 տը լազըմ՝ կէլուր:

Ան-ը եկեր՝ի իւլնի՛նի մարտէ: Անմալէքի Տէվլէթի Ալե-
 յտէ քէշիտէ օլունուպտէ՝ Տէվլէթի Ալեյէնին մէմալէքի
 պէրրիյէսինտէն իտարիճ ճէզիրէլէրտէ վէ ուզագ պէլտէլէրտէ
 վէ հախօտ մէմալէքի էճնէպիյէտէ էտասը մէշութ օլան փօ-
 լիչալէրին փրօթեսթօլէրի վուզուլինտէ, մէմալէքի Տէվլէթի
 Ալեյէտէ սաքին օլուպ փօլիչայը քէշիտէ իտէն վէ տէվը վէ
 համլալթընը գապուլ իյլէյէնլէրին ալէյհինտէ օլաճագ տա-

վայերին մեօճլէթի մուայիէնէլէրի (որոշնալ) աշաղասա զերբ
օլունուր :

Գրպըս վէ Կիրիտ վէ սաիր Եգտէնիզտէ վագը ատալէր-
տէ՛ իբի այ, Աըսըր վէ Իսկէնտերիյէ վէ հավալիսնտէ վա-
գը պէլտէլէրտէ՛ տէօրթ այ, Թունուս վէ Թարապուլուս վէ
ճէզայիր մէմլէքէթլէրինտէ՛ պէշ այ, Էւրոփատէ վագը մե-
մայիբի էճնէպիյէտէ՛ տէօրթ այ, վէ Եֆրիգա վէ Մսիանըն
Հինտիստան գըթասընտէ՛ պիր սէնէ մեօճլէթ իթիպար օլու-
նուր, մուհարէպէ էսնասընտէ՛ զերբ օլունան մեօճլէթլէրին
մէճմուլի իբի գաթ իթիպար օլունուր :

Նէ-ղ Եկերթի պէշնէն ճարպէ : Փօլիչանըն համիլի՛ հէմ
փօլիչայը չէքէն վէ հէմ տէվը վէ հավալիսնի իտէնլէր ա-
լէյհինտէ ումումէն տավայէ զալգըջըր իտէ, պալիատէ զերբ
օլունան մեօճլէթլէրին պիթմէսինէ գատար տավայէ սալահիյէ-
թի վար տըր : Փօլիչանըն համիլի՛ պէրվէճհի մէշուհ էսնայի
մեօճլէթտէ տավա իտուպ, ազճէսինի թազմին վէ ախզ իթ-
տիլի թարգտիրճէ, ազճէյի վիբէն տախի՛ քէնտուտէն մու-
գատտէմ՝ օլան սահապի հավալաթտէն վէ կերէք փօլիչայը
քէշիտէ իտէն՝ ատէմտէն՝ կերէք մէճմուլինտէն պիրտէն՝ վէ
կերէք այրը այրը հէր պիրինտէն տէվը իտէր իտէ, փօլիչայը
քէշիտէ իտէն՝ ատէմէ վարընճա հէր պիր տավաճը հազգընտէ
մեօճլէթի մէզքիւրէ ճարի վէ միւթէպէր տիր, վէ մեօճլէթի
մէզքիւրէնին պաշանիլըճը՝ հէր պիր տավաճընըն տավայէ
զալգըշարըր կիւնըն էրթէսի կիւնընտէն ստտ վէ իթիպար օ-
լունուր :

Նէ-ղ Եկերթի պէշնէն ճարպէ : Պէր վէճհի մէշուհ կէօրիւլ-
տիլի անտէ վէ կերէք պիր վէ պիր գա՛չ կիւն վէ այ վատէ
իլէ էտասը լազըմ՝ կելան փօլիչանըն իպրագը, վէ էտա օլուն-
մատըզընէ տաիր փրօթէսթօնըն իճըասըր, վէ քէֆալէթ իա-
տիասը խուսուպէրի իչիւն գօնուլան մեօճլէթլէրինտէն թէք-
միլինտէն սօնրա՛ պիր փօլիչանըն համիլի՛ սահապի հավալաթ
ալէյհինտէ պիր վէճլէ տավա իտէմէյուպ, օլ պապտէ սա-
լա սալահիյէթի գալմատըրը տէրքեսար տըր :

Նէ-ղ Եկերթի ալիբընճը ճարպէ : Մահապի հավալաթըն տախի
հէր պիրինէ ըաճի օլարըի մէրթէպէտէ՛ զերբ օլունան մեօճ-
լէթլէրին թէքմիլինտէն սօնրա՛ փօլիչայը քէնտուլէրինէ ֆէ-

ըսակէթ իթմիշ քիմէսնէլէր ալէյճինտէ քէֆայէթ տավասընը
իթմէկէ իսթիճգազլէրի եօզ արը :

Ենչ եկերճի եկերճի ճապարէ : Քէզալիք փօլիչանըն վատէ-
սի հուլուլինտէ գարշուլըղընը իսալ (հասցնել) իյլէտիկինի՝
քէշիտէ իտէն ատէմ իսպաթ իտէպիլուըր իտէ, մէրգոււմըն
ալէյճինտէ տավա իթմէկէ՝ փօլիչանըն համիլի վէ անհապի հա-
վալաթըն իսթիճգազլէրի գալմազ, վէ պու թագտիրտէ հէր
քիմին իւղէրիտէ փօլիչա քէշիտէ օլմուշ իտէ՝ հալընըզ օլ քի-
մէսնէ ալէյճինտէ տավա իթմէկէ համիլին իսթիճգազը տէր-
քեար արը :

Ենչ եկերճի սէտիլինճի ճապարէ : Փրօթէսթօ քեաղիտինին թաճ-
ըրըր (գրեւ) վէ իլանի (հրատարակել) իչին վէ կէրէք մաճ-
քէմէյէ տավէթ իչին՝ պաշիատէ մուհարրէր թային օլունան
մէօճլէթլէրին թէքմիլինտէն սօնրա, փօլիչայը քէշիտէ իթ-
միշ օլան քիմէսնէ վէ հախօտ ասհապի հավալաթտէն պիրի
նագտէն՝ հախօտ պիր հիսապէ մահսուպէն վէ հախօտ պաշգա
պիր թագրիպ իլէ փօլիչանըն էտասընտէ մախսուս մէպալիղէ
(ազճէյէ) տէսթրէս օլուըր իտէ, զ'քր օլունան իւչ մուտտէ-
լէրտէ մէգքիւըր օլարըըր իւզրէ՝ տավայէ սալահիյէթի օլմա-
տըըը քէյֆիյէթի պէր թարաֆ օլուպ, փօլիչանըն ազճէ-
սինի կիրու ալմըշ օլան քիմէսնէ ալէյճինտէ տավա իթմէկէ
նէսի պաշտէն համիլին իսթիճգազ վէ սալահիյէթի հասըլ օ-
լուըր :

Ենչ եկերճի քօֆուղընճի ճապարէ : Ետա օլունմատըըր իչին
փրօթէսթօ օլմուշ փօլիչանըն համիլի՝ ազճէսինի թէմին (ա-
պահով րնել) իչին քէֆիլ իսթմէկէ գալգըշտըըր էսնատէ,
փօլիչայը քէշիտէ վէ գապուլ վէ հավալէ իտէնլէրին մալ վէ
ազճէ վէ զիմէմլէրինէ զաֆէր պուլուըր իտէ՝ թիճարէթլտանէ
մարիֆէթի իլէ օլ մալ վէ ազճէ վէ զիմէմի ալըգոյտուրմազա
գասար օլուըր :

Ենչ օնուղընճի ճապարէ : Փօլիչանըն գապուլ օլունմատը-
ըր վէ հախօտ թէտիյէ գըլընմատըըր էճիլտէն թէրթիպի լա-
զոմ կէլէն փրօթէսթօ քեաղիտլէրի՝ պիր մաարուֆ մահքէմէ
վէ հա՝ մէճլիս մարիֆէթի իլէ փրօթէսթօնըն շէրայիթի լա-
զըմէսինէ բիպէթ օլունարագ փօլիչայը էտա իտէճէք քիմէս-
նէ վէ թճազընէ կէօրէ Ելպիզօնկա թապըր օլունուըր իքինճի

տէրէճէտէ թէտիյէսինի հավալէ իթտիկի քիմէսնէ պուլար-
բըլուպ, դապուլ վէ թէտիյէտէն իմթինալէրինի թահզիդ
իթտիքտէն սօնրա կազըլմագ լազըմ արբ :

Եւ-դ օնու-դ պիքինճի Տարտէ : Փրօթէսթօ քեաղիտինաէ կա-
զըլաճագ մէվատ՝ փօլիչա թէմէսսիւքինին լաֆղ պէլաֆղ ի-
պարէսի, վէ դապուլ վէ հավալաթի, վէ կէրէք չինի իգթի-
զատէ դապուլ իտէճէք սատմլէրին քէյֆիյէթլէրի, վէ փօ-
լիչա ազճէսինին թալապ օլունարը, վէ ազճէսինի վիրէճէք
քիմէսնէ հազըր օլուպ օլմատը, վէ թէտիյէյէ վէ իմզա դօյ-
մաղէ գուտրէթի օլմատը, վէ իմթինա իյլէտիկի քէյֆի-
յէթլէրի իշարէթ գըլընմագտէն իպարէթ տիր :

Եւ-դ օնու-դ իքինճի Տարտէ : Պալեատէ թաֆսիլ վէ պէյան
օլունարը իւզրէ՝ շուրութի լազըմէսի իլէ իճապ իտէն փրօ-
թէսթօ քեաղիտի եէրինէ թիւճճար թարաֆընտէն վէ կախօտ
տխէր պիր մահալտէն շէհատէթնամէ թարզընտէ քեաղիտ իպ-
րազը մագպուլ վէ միւթէպէր տէկիլ տիր : Եւկէր օլ պէլաէ-
տէ գանչէլարիա՝ կանի պա ֆէրմանի Ելի նասալ վէ թալին
գըլընմը թիճարէթ վէքիլէրի իգամէթկնահի մէվճուտ տէ-
կիլ իտէ՝ օլ պէլտէնին մէմլէքէթ մէճլտի թարաֆընտէն շու-
րութը իւզրէ պիր գըթա մագպաթա իպրազ իտէր իտէ, օ՛ սու-
րէթտէ ամէլ վէ իթիպար օլունուր :

Եւ-դ օնու-դ իւլիանճի Տարտէ : Գանչէլարիա մէմուրլէրի՝
կանի թիւճճար վէքիլէրի փրօթէսթօ քեաղիտլէրինին պի
իպարէթիչա սուրէթլէրինի իթա, վէ էլթագըր սայըմը ղէ
սահլանմը վէ թիւճճար տէֆթէրլէրի հագըրնտէ մէրի իւլ-
իճրա դավաիտէ թաթպիգէն թէրթիպ օլունմուլ մախսուճէ
պիր տէֆթէրէ կիւնիւ վէ թարիսի իլէ լաֆղ պէլաֆղ դայ-
աընը թէպթիր վէ իմլա իթտիրմէք իւզրէ՝ մէճպուր օլուպ,
մուղայիրի քէյֆիյէթ վուգուինտէ՝ մէմուրիյէթլէրինտէն ազլ
իլէ, սահապի հուգուղ ինտինտէ զարար վէ զիյան վէ մասա-
րիֆ վէ կիւզէլթէտէն մէսուլ օլմալէրի լազըմ կէլուր :

Եւ-դ օնու-դ պէօրպիանճի Տարտէ : Բիգանպիյօ տէտիքլէրի
պիր փօլիչա՝ մահալինէ պիլ վուսուլ դապուլ օլունմայուպ,
փրօթէսթօ ուսուլի իճրասընտէն պաղա, փօլիչանըն համիքի
փօլիչանըն համի օլարը մէպլազը՝ փօլիչայը քէնտույէ կէօն-
տէրէն քիմէսնէ իւզէրինէ թէքըար աքսինէ փօլիչա իթմէք
մանասընէ տիր :

Այն-ը օրո-ը պէշիննի ճարտէ : Փրօթէսթօ օլունը պիր փօ-
լիչանըն սէրմայէսի վէ մասարիֆի վէ զամպիյօ թէֆամլի թի
(տարբերութիւնը) ասը փօլիչայը չէքէն ատէմ թէրաֆըն-
տէն վէ հախօտ ճէրանթալէրին պիրի ճանիպինտէն լիւճիթ
թաճսիլ փօլիչանըն համիլի Ռըթուէթ թապիր օլունուր՝ հա-
նի պիր գըթա ճէտիտ փօլիչա թանգլմինէ մէճպուր օլուր :

Այն-ը օրո-ը ալիւննը ճարտէ : Բիզամպիյօ մատտէսի՝ փօ-
լիչայը չէքէն քիմէսնէ հագըրնտէ էտասը լաղըմ կէլէն մա-
հալտէն ֆիլ ասը չէքիլտիկի մահալէ նաղլի իչիւն թախսիտ
օլունան զամպիյօնըն բաիճինէ նաղարէն հիսապ վէ թանգլմ
օլունուպ, ճէրանթալէր հագըրնտէ իտէ՝ բիզամպիյօ մատտէ-
սի թանգլմի ասը փօլիչա զանղը մահալտէ պունլար թարա-
ֆընտէն վիրիլմիլ վէ հախօտ սաթըմըլ իտէ, հէման օլ մա-
հալտէն ազճէսի էտա օլունահագ մահալէ վարընճա թախսիտ
օլունան զամպիյօ բաիճինէ իթիպարէն իճրա օլունուր :

Այն-ը օրո-ը եւրօննի ճարտէ : Փօլիչանըն կէրի չէվիթէսի՝
ըրթուէթ՝ հանի իտտէ (կէրի) չէվիթէք հիսապը թապիր օ-
լունուր պիր գըթա տէֆթէրի միւֆրէտաթէ միւհթաճ տըր :

Այն-ը օրո-ը սէիլիննի ճարտէ : Իչ պու իտտէ հիսապընտէ՝
էվվէլա փրօթէսթօ օլունանը փօլիչանըն սէրմայէսի, իքին-
ճի՝ փրօթէսթօ մասարիֆի վէ զօմիսիյօն վէ տէլլալիյէ վէ
թամղա բէսմի վէ մէթթուպ նաղլիյէսի միսիլու պաղը մու-
զաննէն մասարիֆի, իւչիւնճիւ՝ իւղէրինէ ըրթուէթ վէճճի
իլէ փօլիչա չէքիլմիլ քիմէսնէնին իսմի վէ հէր նէ ֆիյաթլէ
ալընմըլ իտէ՝ զամպիյօնըն բաիճի քէյֆիյէթլէրի մէսթուր
օլուպ, զամպիյօ սըմնարը թարաֆընտէն վէ պու միսիլու
սըմնար (տէլլալ) պուլունմասարընէրլէրտէ՝ իքի նէֆէր թա-
ճիր ճանիպինտէն թասսիպ օլունմագ լաղըմ՝ տըր : Ալ փրօ-
թէսթօ օլունանը փօլիչա թէմէսսիւքի վէ կէրէք փրօթէս-
թօ քեաղխի վէ հախօտ փրօթէսթօ քեաղխտինին պիր գը-
թայ մուսատաիգ սուրէթի պէրապէրճէ իրօալ օլունուպ,
անճագ աքսինէ փօլիչա ճէրանթալէրին պիրի իւղէրինէ չէ-
քիլուր իտէ՝ էտասը լաղըմ կէլէն մահալտէն ան ասը չէքիլ-
տիկի մահալէ վարընճա զամպիյօնըն բաիճինի միւպէյնին
պէրվէճճի պալիա պիր գըթա շէհատէթնամէ տալի պէրա-
պէրճէ իրօալ օլունուր :

Եւ-ը օրո-ը րօգո-ը ընճը մարտէ : Եալընըզ պիր փօլիչա
թէմէսսիւքի իշիւն պիր գաչ առէտ իատէ Հիսապլէրինին եա-
զըլմասը ճահիզ տէկիլ տիր • վէ իշ պու մատէ Հիսապը՝ պիր
ճէրանթաատէն պաշպա ճէրանթայէ տէվը վէ ազճէսի էտա օ-
լունարագ , պիլ ախըրիհի փօլիչայը չէքէն քիմէսնէյէ վարուպ ,
անըն թարաֆընտէն թէմամէն ազճէսի էտա վէ ուսու լի իպրա
իճրա օլունուր :

Եւ-ը քըրք ընճը մարտէ : Բիգամպիյօլէրին (1) պիրիքմէսի
ճահիզ օլմայուպ , ճէրանթալէրին հէր պիրի վէ կէրէք փօլի-
չայը չէքէն քիմէսնէ եալընըզ պիր բիգամպիյօ վիրմէկէ
մէճպուր աշր :

Եւ-ը քըրք պիրինճի մարտէ : Լչտա օլունմամըլ փօլիչանըն
կիւզէշթէսի՝ փրօթէսթօ կիւնիւնտէն իթիպարէն Հիսապ օլու-
նուր :

Եւ-ը քըրք իւրինճի մարտէ : Փրօթէսթօ մասարիֆինին վէ բի-
գամպիյօ իլէ սաիր մասարիֆի մուգաննէնէնին ֆալի՝ տա-
վայէ կիրիշիլտիկի կիւնտէն իթիպարէն Հիսապ օլունուր :

Եւ-ը քըրք իւլ-նճի մարտէ : Իատէ Հիսապը զկըր օլու-
նան 138 մատտէտէ մէսթուր գամպիյօ սըմսարլէրինին վէ
եախօտ թիւճճարըն շէհատէթնամէսի իլէ պէրապէր իրսալ
օլունմատըրը հալտէ՝ գամպիյօ քէշիտէ օլունան մահալ իլէ
իրսալ գըլընան մահալ պէյնինտէ գամպիյօ զիյաթընըն վօ-
գըր օլան թէֆապիլթի (2) վլըրիմէյուպ , հինի թէսլիմ վէ
թէաիյէսինտէ թէսլիմ օլունան մահալտէ օլան բաիճ իլէ
մա մասարիֆ թէտիյէ գըլընուր :

Եւ-ը քըրք րէօրրիւնճի մարտէ : Վլատէ վէ ճիրօ վէ պիր-
պիրինէ թէքէֆֆիւլ քէյֆիյէթլէրինէ տաիր , վէ կէրէք իհ-
թիյաթէն խարիճտէն քէֆիլ իթասը վէ պիղզաթ վէ պիթ
թէվէսսիւթ թէաիյէ վէ փրօթէսթօ հալաթի վէ փօլիչա
համլինին վազիֆէյի զլամէթ վէ իսթիհգագաթի վէ բիգամ-
պիյօ մատտէսի վէ եախօտ կիւզէշթէլէր խոսոսաթընէ միւ-

(1) Բիգամպիյօ , եանի՝ գապուլ օլունմայան :

(2) Փօլիչա համլինին մէգքիւր մատտէտէ մուհարրէր օլարը
վէճհիէ եէնիտէն քէշիտէ իյէմիշ օլարըր փօլիչա իշիւն վիրտիկի գամ-
պիյօնըն իքի մէվէքէթ պէյնինտէ վուգու պուլան թէֆապիլթի
(տարբերութիւնը , տիմէք տիր :

Թէտաիր օլուպ , փօլիչա Թէմէսսիւքլէրինէ միւթալլիգ պիւ
ճիւմլէ նիզամաթ օրտինա՝ հանի ալաճաղլուննն պատէհու էմր
վէ սրփարըլ իտէճէկի մահայէ Թէտիյէ օլունմադ իւզրէ եա
զըլան Թահվիլէր հազզընաէ տախի մերի իւլ իճրա տըր :

Եւ-չ Գըրֆ պէշինճի ճապրէ : Արփարըլ Թահվիլէրի միւթ
լազա պիր Թարի'ն իլէ միւվէրրիիս օլմադ , վէ մեզքիւր Թահ
վիլտէ Թէտիյէ օլունաճազ մէպլաղըն մըգտարըր իլէ հէր քի
մին սրփարըլ վէ էմրինէ Թէտիյէ օլունաճազ իսէ՝ անըն իօիմ
վէ շէօհրէթի , վէ նէ վսգըթ ազճէօի վիրիլէճէկինի զ'ըր իթ
մէք , վէ ճիհէթի դարզ վէ եախօտ էմթիա (վաճառք) սէմէնի^օ
միտիր նօխսա պիր հիսապ վէ եա՝ հալալէտէն տօլայի^օ միտիր ,
պէյան իյլէմէք լազըմ տըր :

Եւ-չ Գըրֆ ալլունճը ճապրէ : Փօլիչա Թէմէսսիւքլէրինէ
տաիր վէ Թիւճճար վէ պապիղիեան վէ սարրաֆան Թարաֆ
լէրինտ'ն իմլա վէ կերէք Թիճարէթ մատտէլէրի իչիւն իթա
օլունան սրփարըլ Թահվիլէրինէ միւթէտաիր պիւ ճիւմլէ
տավայէր՝ փրօթէսթօնըն Թարիխինտէն իթպարէն պէշ սէ
նէ , վէ էկեր ալէյհինէ հիւքմ օլունմամըլ վէ եախօտ տէյն
(պօրճ) խուսուսի պաշպաճա պիր սէնէտ իլէ միւթէհազգիգ
վէ միւթպէյնին օլմամըլ իսէ՝ սօնրա վազըր օլան մահքէմէ
ճէ իտտիատ'ն իթիպարէն քէզպիք պէշ սէնէ կէչտիկլնտէ
մէսմու տէկիլ տիր :

Մնճազ պօրճլու օլմադ իւզրէ աստ օլունան քիմէսնէլէր
տէն սիւալ օլունմազ իտտիա օլունուր իսէ , մին պատ պօրճ
լարը օլտըղընը եէմին իլէ Թասսիգ իթմէլէրի վէ պունլէրին
վարիտէրի վէ միւթաալլիգլէրի տախի հիչ պիր պօրճ գալ
մատըղընը հիյէսիգ իթիգատ իյլէտիթլէրինի՝ քէզպիք ե
մին իլէ Թասսիգ իյլէմէլէրի լազըմ տըր :

(1) Թարաֆ Թարաֆ Թարաֆ
(2) Թարաֆ Թարաֆ Թարաֆ
(3) Թարաֆ Թարաֆ Թարաֆ

ԻՔՐԻՆՃԻ ԳԸՍԸՄ

ԱՀՎԱՆԻ ԻՖԼԱՍ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՕԼՈՒՊ ՊՈՒ ՏԱԽԻ ՆԻՃԷ
ՓՈՒՍՈՒԼԻ ՇԱՄԻԼ ՏԻՐ

ՓԱՍԼԻ ԷՎՎԷԼ

ԻՖԼԱՍ ԲԷՅՓԻՅԷԹԻՆԻՆ ՊԵՅԱՆ ՎԷ ԻԼԱՆԸՆԷ ՏԱԽԻ
ՕԼԱՐԱԳ ՊԻՐ ԳԱԶ ՊԱՊԸ ՄԻԻՇԹԷՄԻԼ ՏԻՐ

Եւրոպայի երկրներէ մասրէ : Այսպէս իմաստը սրճաթի թի-
ճարէժէ միւսմաթրոգ օլան թիւճճար՝ օլ սրճաթատէ պուլունան
վերէճէկինի վերէմէտիկի հալատէ միւսիս օլմագ իւզրէ իթի-
պար օլունա :

ՊԱՊԻ ԷՎՎԷԼ

ԻՖԼԱՍԸՆ ԻԼԱՆԸՆԷ ՏԱԽԻ ՏԻՐ

Եւրոպայի երկրներէ մասրէ : Հէր միւսիս պօրճընը էտա
իտէմէտիկի կիւնտէն իթիպարէն՝ իւչ կիւն զարժընատէ սաքին
օլարը մահալըն թիւճճար վէքիլինէ պիր զըթա իսպարնամէ-
իլէ իիլասընտէն խապեր վիրմէկէ մէճպուր արը • վերէճէկինի
էօտէյէմէյէրէք գաթի ըիշթէի մուամէլաթ իյլէտիկի կիւն
տախի իլ պու իւչ մէօճլէթէ տախիլ տիր • վէ Վօլէքթիթ
թապիր օլունան ումուսի պիր շիրքէթին իփլասը զուհուրին
տէ՝ պիր պիրինէ միւթէքէֆիլ շիրքէթրտէն հէր պիրինին
իմի վէ մահալի իգամէթի զիքր օլունան իսպարնամէտէ թաս-
րիհ գըլընմագ լազըմ արը :

Եւրոպայի երկրներէ մասրէ : Իփլասըն իսպարնամէտի
իլէ պերապէր Պիլանչօ թապիր օլունուր տէֆթէրին իմասը
լազըմէտէն օլարը միւսիլու, տէֆթէրի մէգքիւրի վերէմէ-
տիկի հալատէ՝ սեպէպիին պէյանընէ միւսպատրէթ իյլէմէք
իճապընտան արը • վէ պօրճլունըն կերէք նազլ օլունուր

վէ կէրէք նազլ օլունմազ պիլ ճիւմլէ էշևա վէ էմլաբընըն մըդտար վէ գըյմէթի վէ տոյուն (պօրճլար) վէ զիմէմաթ վէ քեար վէ զիյան վէ մասարիֆինին քէյֆիյէթի իշ պու պիլանլօ տէֆթէրինտէ հազըլմասը , վէ սահիճ օլնագ իւզրէ մէտ հուն թարաֆընտէն իմզա վէ թասաիգ գըլընմասը , վէ թարիս տախի գօնուլմասը լազըմէտէն տիր :

Եւ-ը էլլէնճի Տարտէ : Իֆլաս քէյֆիյէթի կէրէք միւֆլիսին ինչասընէ վէ կէրէք պիր վէ պիր գաչ յալաճազըլուէրին իսթիտասընէ մէպնի , վէ հախօտ րէսէն թիճարէթիսանէնին գարարնամէսինէ միւպթէնի վիբիլան չիւքիւմ վէ իլամ մանթուգինճէ միւվէգգաթէն իլան վէ իճրա օլունուր : Վէ ֆագաթ մէտեունըն իֆայի տէյնէ գուտրէթի օլարագ , միւֆլիս օլմատըլը թէպէյեուն իյլէտիլի թագաիբտէ՝ զիքը օլունան իլամըն չիւքմի պօզուլմուշ օլուր :

Եւ-ը էլլէ պիլնճի Տարտէ : Միւֆլիսին իֆայի տէյինտէն աճիզ օլարըր եէվմին (կիւնիւն) թային վէ թախսիսի մէգքիւր մատտէտէ պէյան օլունարըր իւզրէ՝ րէսէն վէ հախօտ տալաճիլէրին իտտիասը իլէ՝ թիճարէթիսանէ թարաֆընտէն թային վէ թախսիս գըլընմագ լազըմէտէն տիր : Ֆագաթ մինվալի մուհարրէր իւզրէ թախսիս օլունմատըրը չալտէ՝ իֆլաս իյանընը միւշիը (ճանուցանող) օլան իլամ թարիսինտէն վէ հախօտ փրօթէսթօ կիւնիւնտէն իթիպար օլունուր :

Եւ-ը էլլէ էիինճի Տարտէ : Օլիքը օլունան իբի մատտէլէրտէ հազըլտըրը իւզրէ՝ հազըլաճագ իլամլէրին պիր սուրէթի իխրաճ , վէ միւֆլիսին իֆլասը թէպէյեիւն իտէն մաչալէր իլէ ախզուիթա վէ օրթագլէրի պուլունան եէրլէրէ , թիճարէթիսանէ թարաֆընտէն իճապընէ կէօրէ վէրագաի մախսուսլէր իրսալ օլունարագ , վէ իզթիզա իտէն մաչալէրէ տախի թալիգ գըլընարագ քէյֆիյէթի իլան օլունուր :

Եւ-ը էլլէ է-ը էիինճի Տարտէ : Իֆլասը չիւքմ օլունմուշ օլան միւֆլիսին թարիսի էֆլասընտէն իթիպարէն՝ թէմէլլիւքեթընը (ստացուածքը) իտարէյէ իսթիչգազըր գալմասըղընտէն պաշգա , էսնայի իֆլասընտէն էօտէսինէ ինթիգալ իտէն էմլաքէ պիլէ վազի եէտ իտէմէզ , վէ պու չալտէ միւֆլիսին մանգուլ (շարժական) վէ զոյրի մանգուլ (անշարժ) պիլճիւմլէ էմլաք վէ էշևասընըն ֆիրուսթինէ վէ սայիրէյէ

տախր հէր տիւրլիւ տաալի վէ խուսուսաթը վէքիլէր ճանի-
պինէ բաճի օլուպ , ֆազաթ միւֆլիսին պազը խուսուս իսթին-
թազը իճապընտէ՛ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն ճէլպ օ-
լունմասը ճաիզ տիւր :

Եւ-ը էլլէ որեօրորե-նճի- ճադորե : Իֆլասըն իլանընէ տախր
իլամըն սուսուրի միւֆլիսին հէնուզ վատէսի կէլմէմիշ պօրճ-
լարընըն իֆասընը միւթալէպէյէ սէպէպ օլուր • սըփարըշ
թաճվիլինէ վազի իմզա իթմիշ վէ կէրէք պիւր փօլիչա քեա-
ղիտինի գապուլ իյլէմիշ վէ նախօա գապուլ օլունմամըշ պիւր
փօլիչա քեաղիտինի քէշիտէ իթմիշ պուլունան քիմմանէլէր-
տէն պիւրինին իֆլաս զուհուրինտէ՛ թէտիյէսինի միւթէաճճիտ
սախր քիմմանէլէր վատէսինտէ վիրէճէքլէրինէ քէֆիլ իթա-
սընէ մէճպուր տըրլէր (1) • մէկէր քի պիլա մէօճլէթ ազճէ-
սինի վիւմէք խուսուսընէ թէրճիճ իտէլէր :

Եւ-ը էլլէ պէշինճի ճադորե : Իֆլաս իլամընըն սուսուրին-
տէ՛ իմթիաղ (2) վէ րէհն վէ իսթիզալ թարիզլէրի իլէ թէ-
մին օլունմամըշ օլան պիւլճիւմլէ պօրճլարըն կիւզէշթէլէրի՛
ֆազաթ մասայէ բաճի օլմագ իւզրէ միւնգաթի օլուր • թէմին
օլունմուշ պօրճլարըն կիւզէշթէլէրի տախի՛ իմթիաղ վէ
րէհն վէ իսթիզալ թարիզլէրի իլէ մուգատտէմա ալաճագ-
լուլէրէ թէսլիմ վէ թէրհին օլունան էմվալ վէ էշնանըն մաճ-
սուլաթընտէն իտտիա օլունապիլուր :

Եւ-ը էլլէ ալիւնճի ճադորե : Մանգուլ վէ զպրի մանգուլ էմ-
վալ վէ էմլաքըն հէպէ (պախշիշ) թարիզի իլէ ախէրէ իթասընէ
վէ ալաճագը իլէ պօրճլու պէյնինտէ պիլմուգավէլէ վիւրիլաիկի-
նէ տախր պիլ ճիւմլէ սէսէտաթ իլէ վատէսի կէլմիշ վէ նախօա կէլ-
մէմիշ պօրճլարըն նագտէն վէ կէրէք ինթիզալ վէ ֆիբուլաթ վէ

(1) Եանի՛ մտեուն միւֆլիս տէյնինին վատէսի կէլմէմիշ տիւր
տէյու իթիզար (էօլիւր) իթմէք ճաիզ օլմայուպ , վատէսի կէլմէ-
միշ պօրճլար տախի պօրճ տէֆթէրինէ տախիլ օլմագ լազըմ՛ կէլուր :
Գալտը քի՛ միւֆլիսին տէյնի օլան մէպալիզին պիւր մըգատարըն՛ սախր
թիւճ ճարըն մտեուն օլմասը վազը օլուպտէ մէրգուլէր միւֆլիս տէ-
կիլէր իսէ , պունէր հազընտէ վատէյէ իթիզար վէ ինթիզար գը-
լնմագ (պէքլէմէք) իճապ իտէր :

(2) Իմթիաղ տինիլան խուսուսաթ՛ օտա իճարը վէ խատէմէ
մասշը վէ խանէ քիրասը վէ էօլէնին թէճճիզ վէ թէքֆինի (էօ-
լիւ մասրաֆը , քէֆինի) տիմէք օլուր :

Թափիղ (փոխանակել) վէ սաիր ճիճէթիէրլէ վէ նուզուտ վէ էմվալի Թիճարէթտէն զայրի պաշղա սուրլթլէ իճրա օլունանն չէր տիրլիլ Թէտիյէ (Տատուցանել, վճարել) քէյֆիյէթլէրի իֆլասըն իպթիասսը օլմագ իւզըէ՝ Թիճարէթխանէ Թարաֆընտէն Թախսիս օլունանն կիւնտէն սօնրա, վէ եախօտ օլ կիւնտէն օն կիւն էվվէլ միւտալթ զարֆընտէ ազտ վէ Թէսվիյէ օլունմուշ իսէ, ալաճագլուլէրին մասսլէրի Տագընտէ ամէլ վէ իթիպարտէն սագիթ վէ քեանէ լէմ եէքիւն (պիր վարըտը պիր եօղըտը) ատտ օլունուր : (1)

Եւէ-շ էլլէ եէպինճի Տարտէ : Սէտնուն օլան ատէմ իֆայի զիւմէմտէն աճիղ օլտրղը կիւն իլէ իֆլաս-էլամը սուտուր իտէն կիւն էսնասընտէ՝ վատէսի Տուլուլ իտէն պօրճընը էտա իյլէմիշ օլտա, վէ եախօտ զարըլըզընը ախղ իտէրէք՝ էշիա ֆիրուլթ իյլէսէ, վէ սէնէտ վիրսէ, պունլէրին ճիւլէսի իլղա օլունուր, Ֆագաթ մէտնունըն իֆայի զիմմտէն աճղի (անկարողութիւնը) մալիւմլէրի օլտրղը իսպաթ օլունմագ լազըմ տըր :

Եւէ-շ էլլէ սէիլինճի Տարտէ : Իսթիղլալ վէ իմթիյազ իսթիճագաթը իֆլասըն իլանընը միւթէզամմին (ճանուցանող) իլամըն սուտուրի կիւնիւնէ տէկին մուգարրէր օլան ուսուլ վէ նիզսմընէ Թաթպիգէն գայտ վէ Թէսճիլի ճայիղ տիր : Ֆագաթ իշ պու գայտ վէ Թէսճիլ քէյֆիյէթի՝ միւֆլիսին իֆայի տէյնտէն աճղի կիւնիւնտէն սօնրա, վէ եախօտ օլ կիւնտէն օն կիւն էվվէլ օլմուշ իսէ, միւթէպէր օլուպ, պու շարթ իլէ քի՝ ասըլ եէվի իմթիյազ վէ իսթիղլալ իլէ գայտ վէ Թէսճիլ կիւնիւ պէյնիւտէ՝ օն պէշ կիւնտէն զիյատէ միւտտէթ կէլմիշ իսէ, միւթէպէր Թութուլմայուպ, քեանէ լէմ եէքիւն (պիր վարըտը պիր եօղըտը) ատտ օլունուր • շու գատար քի՝ իսթիղլալ իսթիճագընըն Թաչսիլ օլունտըլը մաչալ իլէ գայտ վէ Թէսճիլի իճրա օլունաճագ մաչալ պէյնիւտէ օլան ուզագլըղէ նազարէն՝ չէր պիր գօնագ

(1) Պու խուսուտըն իճրասընտէ՝ պու մագուլէլէրտէն խանէ վէ էմլաքի սաիրէ սաթըն ալան քէսանէ պիր կէօնէ դատը օլմամագ իչիւն՝ պունտէն պէօլլէ օ՝ մագուլէլէրտէն խանէ վէ սաիրէ ալան քէսան տէֆաթէն (մէկէն 'ի մէկ) ազճէ վիրմէյուպ, Ֆագաթ քէֆիլ կէօսթէրէրէք՝ օն պիր կիւն միւրուրիւտէ ազճէսինին թէտիյէ օլունմասը իգթիգայի նիզսմընտէն իտուկի :

իշինն մեօհէթի մեզքիւրէյէ պիրէր կիւն զամմ վէ իլավէսի լազըմէտէն տիր :

Այն-ը էլլէ Կոստանդնուքի մարտի : Մէտնուն օլան քիմէսնէ՝ քեզպիք իֆայի զիմէմտէն աճիզ օլտըղը կիւն իլէ իֆլաս իլլամը սուտուր իտէն կիւն պէյնինտէ՝ պիր փօլիչանըն ազճէսինի վիրտիկի հալտէ , փօլիչա քեաղիտի հէր քիմին հիսապընէ չէքիմիշ իսէ՝ հէման անըն թարաֆընտէն , վէ էկէր սըփարըլ թահվիլէրի գապիլինտէն իսէ՝ էվլէլքի ճերանթատէն մեզլըղընըն իսթիրտատը տավա օլունմագ իճապընտէն օլուպ , Փագաթ պու թագտիրճէ մէտնունըն իֆայի զիմէմտէն աճընէ միթթալա (տեղեակ) օլտըղլէրի իսպաթ օլունմագ լազըմէտէն տիր :

Այն-ը Կոստանդնուքի մարտի : Միւֆլիսին իճրայի թիճարէթինէ մէտար օլան էշնայի մանգուլէտէն իճար թահսիլինէ գալգըլմագ՝ իֆլաս իլանը թարիսինտէն իթիպարէն 31 կիւն թէխիրէ միւհթաճ արը : Փագաթ էշնայի մեզքիւրէնին սուրէթի մուհաֆաղասը լազըմէտէն օլտըղը միսիլու , սահպի միլքին իճար իյլէմիշ պուլունտըղը մահալըն իսթիրտատը հագընտէ տախի տերքեար օլան իսթիհագընէ խալէլ կէլմէմէսի իճապընտէն պուլունտըղընտէն , իշ պու մատտէտէ կազըլան գալգըլմագ մատտէսինին պու պապտէ հիւքմի պօզուլմուշ արը :

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻՔԱՍԱԸ ԶՈՒՀՈՒՐ ԻՏԷՆ ԱՏԷՄԻՆ ՈՒՄՈՒՐ ՎԷ ՄԷՍԱԼԻՀԻՆԷ ՆԱԶԱՐԷԹ ԻԹՄԷԳ ԻԻԶՐԷ՝ ԹԻՃԱՐԷԹԻԱՆԷ ԹԱՐԱՔԸՆՏԷՆ ԹԱՅԻՆ ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ ՄԷՄՈՒՐԸՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ՄԷՄՈՒՐԻՅԷԹԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Այն-ը Կոստանդնուքի մարտի : Պիր ատէմին իֆլասընը միւպէյնին հիւքմըն սուտուրինտէ՝ իֆլաս մեսալիհինի բույէթ իթմէք իւզըէ՝ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն՝ պիր նէֆէր մէմուր նասպ վէ թային օլունմասը իճապընտէն տիր :

Այն-ը Կոստանդնուքի մարտի : Միւֆլիսին թէսվիյէի ումուր վէ մեսալիհէ իգտամ վէ տըգգաթ՝ մէմուրի մերգումըն էօհտէի իսթիմամընէ մահուլ (յանճնեալ) օլուպ , անճագ իֆլ

լաս մատտէսինտէն տօլայի զուհուր իտէն նիզանըն՝ ֆէյսալ վէ բույէթի թիճարէթխանէյէ մի թաալիգ իսէ : քէյֆիյէթին մէմուրի մէրգում թարաֆընաէն՝ թիճարէթխանէյէ արզ վէ իֆատէ օլունմասը լազըմէտէն տիր :

Ենդ ալեմը իւլննի մարտէ : թիճարէթխանէ մէմուրինին թէնպիհաթի գապիլի իթիրազ տէկիլ տիր , ֆագաթ աշսղստա 174 վէ 182 վէ 188 վէ 237 վէ 213 մատտէլէրտէ թասրիհ վէ պէյան օլունաճագ հալաթ զուհուր իտէր իսէ՝ օլ հալտէ թիճարէթխանէյէ արզ վէ իֆատէ օլունա :

Ենդ ալեմը րեօրրիւնի մարտէ : թիճարէթխանէ թարաֆընտէն նասպ օլունան մէմուրըն թէպտիլի իլէ՝ նէրլնէ տխէրինին թայինի՝ թիճարէթխանէնին նէտի իխթիյէարընտէ տիր :

ԻԻՉԻԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԻԻՖԼԻՍԻՆ ԹԻՄՀԻԻ ԷՇԵԱՍԸ ԻԼԷ ՇԱԽՍԸՆԷ ԱԻՑ ԷՎՎԷԼԷԻ ՄՈՒԱՄԷԼԱԹ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ենդ ալեմը պէլննի մարտէ : Պիր միլֆիլիս ատէմին իֆլասը հիւքմ օլունարգտէն սօնրա , օտա վէ էշնասընըն թէմհիւրի վէ քէնտուսինին հապս վէ թէվգիֆի վէ զապթիյէ նէֆէրաթընտէն վէ թիճարէթ նազարէթի գավասլէրինտէն պիրինէ թէսլիմէն՝ կէօզ հապսընէ կէօնտէրիլմէսի խուսուսաթը՝ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն իճրա օլունուր :

Ենդ ալեմը ալեմըննի մարտէ : Միլֆիլիս օլան ատէմ՝ պալիատէ զիբը օլունան 148 վէ 149 մատտէլէրտէ պէյան օլունան շուրութլարը իճրա , նանի՝ տէֆթէր վէ սաիրէսինի ուսուլի իւզրէ իրաէ (կէօսթէրմէք) վէ թագտիմ՝ իյլէտիքտէն սօնրա՝ կէրէք պօրճ վէ կէրէք պաշգա սէպէպ իչիւն մահպուս օլմատրղը հալտէ , իֆլաս մատտէսի իչիւն գօնուլարղը մահպէստէն վէ կէօզ հապսընտէն սալը վիլիլմէսի խուսուսընըն հիւքմ վէ թէնպիհ օլունմասը , վէ պազը զուհուրաթէ մէպնի՝ հիւքմի մէզբիւրըն պօզըլմասը խուսուսլէրին՝ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն րէսմէն իճրասը ճաիզ տիր :

Ենդ ալեմը եկրննի մարտէ : Միլֆիլիսին մախզէնլէրի վէ

օտալարը վէ սանտրոգ վէ տէֆթերի վէ քեաղիտլերի վէ կէ-
րէք ասասի պէյթ (տան կարասիք) վէ էշեսար թէմճիր օլու-
նուր • վէ գօլէքթիֆի իւնվանը իլէ ումումի պիր շիրքէթին
իֆլասը զուհուրինտէ տախի՝ շիրքէթին հալընըզ պէյլէք
թիճարէթիկեհասի պուլունտըզ մահալ իլէ սաիր պիր պիրինէ
միւթէքէֆիլ շէրիքլերտէն հէր պիրինին պաշգա պաշգա մա-
հալի թիճարէթլերի թէմճիր գըլընուր :

Եւ-ը Եւրոպէական Տարրէ : Միւֆլիս հագգընտէ սու-
տուր իտէն իլամլին հավի օլտըզը էպպպի միւսթագիլէ վէ
ահքեհասի իճապիլէնին խիւլասասը՝ թիճարէթիսանէ մէմուրը
թարաֆընտէն Զէ սասթ զարֆընտէ ճանիպի նազարէթի թի-
ճարէթէ արզ վէ պէյան օլունմագ լազըմէտէն տիր :

Եւ-ը Եւրոպէական Տարրէ : Միւֆլիսին մահպէսէ
զօնուլմասը վէ հախօտ կէօզ հապսընէ վիրիլմէսի խուսուլէ-
րինէ տաիր թէնպիհասթ վէ թէքիտաթ՝ թիճարէթիսանէ թա-
րաֆընտէն վէ հախօտ թայլին օլունան վէքիլլէրի ճանիպին
տէն աճէլէթէն իճրա օլունուր :

ՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻԻ ՊԱՊ

ՎԵՔԻԼԼԵՐԻՆ ԹԱՅԻՆ ՎԻ ԹԵՊՏԻԼԻՆԷ ՏԱԻՐ ՕԼԱՆ
ՈՒՍՈՒԼ ՎԻ ԳԱՎԱՆԻՆ ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Եւ-ը Եւրոպէական Տարրէ : Իֆլաս իլամլընն սուտուրինի
միւթէագիպէն՝ թիճարէթիսանէ թէրաֆընտէն միւվէզգաթ
օլարագ՝ պիր վէ հախօտ պիր գաչ վէքիլլէք թայլին գըլը-
նուր • վէ իքինճի պապտէ սուրէթի մէմուրիլէթի կէօսթէ-
րիլմիշ օլան մէմուր տախի՝ պիլ ճիւմլէ ալաճագլուլէրի 15
կիւն զարֆընտէ պիր հէրէ կէլմէք իւզրէ տէր հալ տալլէթ
իտէր :

Վէ միւտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտէ՝ ալաճագլուլէրի
ճէմ իլէ ագտի մէճլիս իտէրէք, կէրէք մասրուֆ օլան ալա-
ճագլուլէրին տէֆթէրի թանղիմինէ վէ կէրէք հէնիտէն իս-
թիխտամը իճապ իտէն վէքիլլէրին ինթիխապ վէ թայլինինէ
տաիր հագըրի պիլ մէճլիս օլան ալաճագլուլէր իլէ պիլիս-
թիշարէ՝ միւլահագաթի վազըալէրինի միւթէգամին պիր գը-

Թա մազպատմա թաճրիր , վէ Թիճարեթխանէյէ Թագտիմ վէ
 Թէսնիր իտէր . վէ օլ հալտէ Թիճարեթխանէ Թարաֆընտէն
 տախի մէզբիւր մազպատմա մէֆհոււմընէ վէ մաարուֆ օլան ա-
 լաճազլուլէրին ահվալինէ վէ մէմուրի մուամայիլէյհին ինհա
 վէ Թագրիրինէ նազարէն միւճլտտէտէն վէքիլլէր թային վէ
 եախօտ մուղատտէմա թային օլունան վէքիլլէր իպգա օլու-
 նուր :

Վէ պու սուրէթլէ ինթիխապ վէ թային օլունան վէքիլլէ-
 րին մէմուրիյէթլէրի միւսթէմիրր վէ տախի հիւքմիտէ թու-
 թըլըր իտէ տէ , աշաղատա պէյան օլունաճաղը վէճհլէ՝ իշ պու
 վէքիլլէրին տախի լէտ էլիգթիզա՝ Թիճարեթխանէ Թարա-
 ֆընտէն թէճտիտ վէ թէպտիլ օլունամասը ճախզ տիր :

Վէ հէր հալտէ վէքիլլէրին ատէտի իւչէ գատար պալիզ
 օլապիլուպ , ալաճազլուլէրին զայրիսինտէն տախի ինթիխապ
 գըլընմաթ թէճմիլիզ օլունուր . վէ պունլէր հէր գանղը սընըֆ
 վէ Թապագատէն օլուր իտէ օլունն՝ մէմուրիյէթլէրինին խը-
 թամընտէն սօնրա՝ իճապի մասլահատէ վէ էմսալինէ Թաթ-
 պիգէն՝ Թիճարեթխանէնին թային վէ թէնսիպ իյլէյէճէկի
 վէճհլէ իւճրէթ ախգինէ սալահիյէթլէրի վար տըր :

Եւ-ղ եէնիշն «է.ինճէ մարտէ : Միւֆլեխին ագրապասընտէն
 վէ կէրէթ միւթաալիգաթընտէն՝ հիչ պիրինին վէքիլ Թա-
 յին օլունամասը ճախզ տէկիլ տիր :

Եւ-ղ եէնիշն եւինճէ մարտէ : Պիր վէ պիր գաչ վէքիլլէրին
 թէրֆիգ վէ իլավէսի վէ եախօտ մէվճուտ օլան վէքիլլէրին
 թէպտիլի իճապ իտէր իտէ , քէյֆիյէթ մէմուրի մուամալիլէյհ
 Թարաֆընտէն՝ Թիճարեթխանէյէ արղ վէ իֆատէ իլէ՝ 166
 մատտէտէ պէյան օլունատըրը վէճհլէ՝ Թիճարեթխանէ Թա-
 րաֆընտէն իճրայի իգթիզասընէ միւպատէրէթ գըլընուր :

Եւ-ղ եէնիշն եւինճէ մարտէ : Թային օլունան վէքիլլ-
 էր պիր գաչ քիշի իտէ՝ պէհէր հալ պիրլիքտէ ամէլ վէ հա-
 րէքէթ իյլէմէլէրի լազըմ կէլուր :

Եւ-ղ եէնիշն րէօրրի-նճի- մարտէ : Վէքիլլէր հագգընտէ
 բույէթ իթմէքտէ օլտըզլէրի իֆլաս մատտէլէրինտէն սոլայի
 ջիքեայէթ վուգուինտէ՝ Թիճարեթխանէ մէմուրի Թարա-
 ֆընտէն իւչ կիւն գարֆընտէ իճապը իճրա օլունուր . վէ
 պու մատտէլէր հէր նէ գատար մէմուրի մուամալիլէյհէ ախա

իսէ տէ, ի ճապը թաղտիրինտէ՝ թիճարէթխանէ յէ միւրաճա-
աթ իթմէկէ տավա սահիպլէրի մէզուն արը :

Լէ-ղ եեթիշէ ղեշիշէ ճարտէ : Կէրէք ալաճազլուէրին վէ
կէրէք միւֆլիսին ինչա վէ իսթիտայլէրինէ մէպնի՝ պիր վէ
պիր գաչ վէքիլէրին ազլ վէ թէպտիլի խուսուսը՝ թիճա-
րէթխանէ թարաֆընտէն թային գրլընան մէմուր ճանիպին-
տէն ինչա վէ իֆատէ օլունուր :

Լիկերչի մէմուրի մուճաիլէ յճ վէքիլէր ճազընտէ կէրէք
ալաճազլու վէ կէրէք միւֆլիս թարաֆընտէն քէնտույէ ի-
ֆատէ վէ պէյան օլունան թէպտիլաթը սէքիլ կիւն զար-
ֆընտէ իճրա իյլէմէզ իսէ, քէյֆիյէթի կէրէք ալաճազլու
վէ կէրէք միւֆլիս՝ թիճարէթխանէ յէ արզ վէ պէյան իթ-
մէկէ մէզուն արլէր :

Թիճարէթխանէտէ տախի մէճիսճէ մէմուրի մուճաիլէյ-
չին թազրիրի վէ վէքիլէրին իսթիսթազը իլէ իֆատաթի
վազըրլէրի զապթ վէ իսթիմա օլունարգտէն սօնրա՝ վէքիլ-
լէրին թէպտիլ օլունմալէրի մէճիսճէ չիւքմ օլունուր :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՎԷՔԻԼԼԵՐԻՆ ՄԷՄՈՒՐԻՑԷԹԼԵՐԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՕԼՈՒՊ
ՊԻՐ ԳԱԶ ՓԱՍԼԻ ՇԱՄԻԼ ՏԻՐ

ՓԱՍԼԻ ԷՎՎԷԼ

ԱԼԷԼ ԸԹԼԱԳ ՎԷՔԻԼԼԵՐԻՆ ԱՀՔԵԱՄԻ ՄԷՄՈՒՐԻՑԷԹ-
ԼԵՐԻՆԻ ՄԻԻԹԷԶԱՄՄԻՆ ՏԻՐ

Լէ-ղ եեթիշէ ալիշէ ճարտէ : Միւֆլիսին օտա վէ էշա-
սընըն թէմճիրի մատտէսի՝ վէքիլէրին նասպինտէն էվվէլ է-
կէրչի իճրա օլունմամրլ իսէ, վէքիլէր թիճարէթխանէ մա-
յիֆէթի իլէ անիտէ իճրասընէ գալգըրլէր :

Լէ-ղ եեթիշէ եեթիշէ ճարտէ : Վէքիլէրին ինչասը իլէ
միւֆլիսին կէրէք քէնտուսինէ վէ կէրէք ֆատիլեսսընէ իգ-
թիզա իտէն էլպիսէ (Ճանդերձ) վէ սաիր լուզըմլը օլան էշ-
կանըն թէսլիմ վէ իթասը, վէ քէզալիք միւրիֆ թէլէֆ օլան
վէ թէլէֆ օլմաղէ ճազըր պուլունան վէ միւֆլիսին էմվալի թի-

Ճարեթինէ տախիլ օլմասը լաղըմ կէլան շէյլէրին հըֆղ վէ
թէմհիրտէն սարֆի նաղար օլունմասը վէ եախօտ միհը ալթըն-
տէն իխրաճ գըլընմասը խուսուսլէրինէ թիճարեթխանէ թա-
րաֆընտէն թային գըլընան մէմուը ճանիպինտէն իճասընէ
կէօրէ բուխսաթ վերիլըր :

Եւ-ղ եէիհէն սէիհէնճի մարտէ : Մախի թէլէֆ օլան վէ
տէյէրինտէ սուգութ իտէճէկի թէպէյիւն իտէն վէ եախօտ
էմըի մուհաֆաղասը մասարիֆէ միւհթաճ վէ միւթէվազգիֆ
պուլունան էշնանըն ֆիրուսթ օլունմասը , վէ միւֆլիսին նու-
գուտ վէ զիմէմաթընըն ճէմ գըլընմասը խուսուսլէրի՝ թի-
ճարեթխանէ թարաֆընտէն թային գըլընան մէմուըրն իզլն
վէ բուխսաթը իլէ վէքիլլէրին իզտամ վէ զայրէթինէ մահ-
մուլ տըր :

Եւ-ղ եէիհէն տօգուտանը մարտէ : Միւֆլիսին տէֆթէր-
լէրի մէմհուը պուլունարղը մահալտէն՝ թիճարեթխանէ թա-
րաֆընտէն պու խուսուս իշիւն պաշգաճա թային օլունաճագ
մէմուը մարիֆէթի իլէ իխրաճ վէ վէքիլլէրէ թէսլիմի անտէ՝
մէմուըի մումաիլէյհ պիլ էթրաֆ նաղար վէ թահարրի իտէ-
քէք , զիքը օլունան տէֆթէրլէրին նէ հալտէ պուլունտըգ-
լէրինի միւսթէսարճա պիր գըթա միւզէքքիրէ իլէ պէյան
իթմէսի , վէ քէզալիք միհը ալթընտէ մահֆուղ պուլունան
էվրագտէն վատէսի թէգարրիւպ իթմիշ վէ եախօտ դասուլ
իթտիրիլմէսի լաղըմ կէլմիշ օլան սէնէտաթ իխրաճ վէ զապթ
օլունարագ , մէմուըի մումաիլէյհ մարիֆէթի իլէ մըղտար վէ
էսմանը (պէհասը) փուսուլա օլունտըգտէն սօնրա , իճրայի իգ-
թիղասը իշին վէքիլլէրէ թէսլիմ վէ մէգքիւը փուսուլանըն
պիր գըթա սուրէթի տախի՝ թիճարեթխանէ թարաֆընտէն
թային գըլընան մէմուըրէ իթա վէ թագտիմ օլունմասը , վէ
միւֆլիսին մաթլուպաթ վէ զիմէմաթի սաիրէսի վէքիլլէր թա-
րաֆընտէն՝ մագպուղ սէնէտի իթասը իլէ թահսիլ գըլընմա-
սը , վէ օլ էսնատէ միւֆլիսէ կէլան մէքթուպար՝ վէքիլլէր
ճարիֆէթի իլէ աշըլուպ օգունմասը , վէ միւֆլիս հազըրի պիլ-
մէճլիս պուլունարղը հալտէ՝ ճնա տախի կէօսթէրիլմէսի լա-
զըմէտէն տիր :

Եւ-ղ սէսէնէնճի մարտէ : Մէսալիհի վազըասընըն սուրէ-
թի զահիրէսինէ նաղարէն միւֆլիսին եէտինէ պիր թէմիննամէ

(անդորրագիր) ի թասը իլէ միւվէգգաթէն սալը վիբիլմէսի՝ մէմուրի մուամաիլէյճ ճանիպինտէն ինչա գըլընարղը , վէ օլ պապտէ (ձիճարէթխանէ թէրաֆընտէն տախի միւսաատէ օլընարղը հալտէ , նէֆսինէ քէֆիլ վիբմէք իւզըէ՝ միւֆլիսէ իճպար վէ թէնպիհ օլընուր : Վէ էկէր զուհուր ի թմէղ , եանի՝ միւֆլիս զայիպ օլըր իսէ , միւֆլիսին մասասընէ՝ հանի ալաճագըլուլէրին մէճմուինէ ախա օլմագ իւզըէ՝ քէֆիլի մէքգում ճանիպինտէն թագմինի (վճարելը) լազըմ կէլէճէք մէպալիղին էվէլ էմրտէ՝ (ձիճարէթխանէ թարաֆընտէն թախսպիս վէ վէ թային գըլընմասը լազըմէտէն տիր :

Եւ-դ սէսէն պիլինճի ճադդէ : Երգարտա հազըլտըղը իւզըէ մէմուրի մուամաիլէյճ թարաֆընտէն միւֆլիսէ թէմլինսամէ ի թասը ինչա օլընմասարղը հալտէ , իսթիտասընը (ձիճարէթխանէյէ արղ վէ թէպլիղ ի թմէկէ միւֆլիսին սալահիյէթի վսր արը . վէ օլ հալտէ զլքր օլան թէմինսամէնին վէրլլմէմէսինին սէպէպ վէ հիքմէթի մէմուրի մուամաիլէյճտէն իսթին թագ վէ ալէնէն (յայտնապէս) միւզաքէրէ օլընարղտէն սօնրա՝ (ձիճարէթխանէ թարաֆընտէն տախի իճապը հիւքմ օլընուր :

Եւ-դ սէսէն իսինճի ճադդէ : Հագիդէթէն միւֆլիս օլան քիմէսնէնին մուհասէպէ վէ զուրամասը թէսվիյէ օլընարղը էսնատէ , քէնտուսինին վէ էհլի այալինին ազվաթի հէվիյէսինին (օրական պարէնին) մըգտարը՝ վէքիլէրին իֆատէսի իլէ միւվէգգաթէն (ձիճարէթխանէ թարաֆընտէն թային վէ թախսիս գըլընմագ ճաիղ տիր :

Եւ-դ սէսէն իսինճի ճադդէ : Միւֆլիսին իհզարը իլէ տէֆթէրլէրինին բոյէթ վէ մուհասէպէլէրինին գաթինէ վէքիլէր թարաֆընտէն միւպատէրէթ օլընուր , միւֆլիս պունլէրին տավէթինէ իճապէթ (ընդունիլ , հնազանդիլ) թմէղ իսէ 48 սաաթ զարֆընտէ իսպաթի վիճուտ ի թմէք իւզըէ թէնպիհ օլընուր . վէ մուգատտէմա թէմինսամէսի իսթէր վրիլ / շ իսթէր վիբիլմէմիշ օլուն , էկէրչէ էօզըի գավիսի օլտըղընը մէմուրի մուամաիլէյճ թաստիգ իլլէր իսէ , վէքիլ իրսալինէ մէզուն արը :

Եւ-դ սէսէն պէօրպիւնճի ճադդէ : Պիլանչօ , հանի՝ միւվազէնէ տէֆթէրի միւֆլիս թարաֆընտէն ի թա վէ թէսլմ օլընուր :

ըստմաստրղը թագաւորտէ , վէքիլէր հէման միւֆլիսին տէֆ-
թէրլէրինէ վէ քեաղիալէրինէ վէ քէնտուլէրի թահսիլ իթ-
աիքլէրի թահգիգաթէ նազարէն՝ անիտէ զեքր օլունան պի-
չանչօ տէֆթէրինին թանգիմինէ միւպատէրէթ իաուպ , թի-
ճարէթիսանէյէ թագաւորիմ իտէրլէր :

Ենչ սէտէն պէշննի ճապրէ : Պիլանչօ , հանի միւվազէնէ
տէֆթէրինին թանգիմինէ տաթր՝ վէ իֆլասըն սէպէպլէրինէ
վէ քէյֆիյաթընէ միւթէտաիթր՝ կէրէք միւֆլիսի վէ կէրէք
հազըճըյը վէ ատէմլէրինի սթինթագ վէ իսթիմաէ (խօսեցընն-
լու և մսիկ ընելու) թիճարէթիսանէ թարաֆընտէն թային
գըլընան մէմուր մէզուն տըր :

Ենչ սէտէն պէշննի ճապրէ : Պիթր թաճիթ էօլտիւքաէն
սօէրա՝ իֆլասը իլան օլունատրղը հալտէ , վէ հախօտ իֆլասը-
նըն իլանընտէն սօնրա՝ միւֆլիսին վէֆաթըր գուհուրինաէ ,
հէթիմ վէ վարիսի զսիպի օլմատրղը հալտէ գէվճէի մէթրու-
քէսի իլէ էվլատ վէ վէրէսէսի պիլ սասլէ վէ հախօտ պիլ վէ-
քեալէ էօլէնին հէրինէ կէլուպ , պիլանչօ՝ հանի միւվազէնէ
տէֆթէրինին թանգիմինէ վէ իֆլասըն սաիթ պիլճիւլէ մէ-
սալնիինին թէսվիյէսինէ միւպատէրէթ իթմէլէրի հէաի իս-
թիյարլէրինտէ աիթ :

ԻՔԻՆՃԻ ՓԵՍԵԼ

ՄԻՀՐԻ ՍԷՕՔՄԷՔ ՎԷ ՄԱԼԼԻՐԻ ԵԱԶՄԱԳ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ենչ սէտէն եէրիննի ճապրէ : Միւֆլիսին էշհասը մէօհիւր-
լէնտիքաէն սօնրա , նիհայէթ իւչ կիւն կէչտիկինտէ՝ մէօհիւ-
րի սէօքմէք իւզրէ վէքիլէր թարաֆընտէն իտտիա օլունուպ ,
միւֆլիս հազըր օլտրղը հալտէ՝ էմվալ վէ էշհասընըն տէֆ-
թէրի թանգիմ վէ թահրիթ , վէ հազըր օլմատրղը թագաւոր-
տէ՝ իճապ իտէր իսէ միւֆլիս տախի ճէլպ վէ իհզար օլու-
նուր :

Ենչ սէտէն սէտիլննի ճապրէ : Միւֆլիսին էշհասընտէն
մէօհիւր սէօքիւլիւպ , իքի նուսիէ օլարագ տէֆթէրլէր հա-
զըլտրգաէն սօնրա՝ 24 սասթ զարֆընտէ պիթ նուսիսէսի թի-

ճարէթխանէյէ իթա վէ թէսլիմ, վէ տիգէր պիր նուսխէսի տախի վէ բիլլէր Կէտինտէ թէվլիֆ վէ հըֆղ իթտիրիլուր . վէ տէֆթէրի մէզբիւրըն թէրթիպի վէ Կազըմասը վէ կէրէք էշիայէ գըյլէթ պիշիլմէսի իշիւն՝ վէ բիլլէրին միւնասիպ կէօր տիւրէրի քիւէսնէլէրի քէնտուլէրինէ իանէ վէ Կարտըմ իյլէմէք իւզըն թալին իթմէլէրի ճահղ տիր :

Եւ-ը սէսն Գոգոսն ճարտէ : Իֆլասըն իլանը միւֆլիս էօլտիւքտէն սօնրա գուհուր իտուպաէ՝ իշ պու իլանտէն մուգատտէմ տէֆթէր թանղիմինէ միւպատէրէթ օլունմատըղը վէ Կախօտ տէֆթէր աչըլուպ օգուհտըգտէն մուգատտէմ միւֆլիսին էօլմէսի վուգու պուլտըղը թագաիրճէ, Կօզարտա զէքը օլունան մատտէլէրաէ թասրիհ օլունտըղը վէճհ իւզըն՝ Կօլէնին վարիսլէրի հազըր օլտըղը հալտէ վէ Կախօտ իզթիզասը իւզըն ճէլպ վէ իհզար օլունտըղլէրի անտէ՝ պիլա իմհալ (անմիղոց) տէֆթէրին թանղիմինէ միւսարաթ գըլընուր :

Եւ-ը Գոգոսն ճարտէ : Էէր պիր իֆլաս գուհուրինտէ՝ վէբիլ օլանլէր մէմուրիյէթլէրինէ միւպաշէրէթ իյլէտիքլէրի վէ իպգա օլունտըղլէրի կիւնտէն 15 կիւն կէշտիկինտէ՝ իֆլասըն սուրէթի գահիրէսինէ տաիր վէ կէրէք Կսպպ վէ իլէլ (պատճառք) վէ քէյֆիյէթի ահվալինէ միթէտալթ իճմայէն պիր գըլթա միւզէքբիրէլէրինի թիճարէթխանէ թաբաֆընտէն թային օլունան մէմուրէ արղ վէ իթա իյլէմէկէ, վէ մէմուրի մումաիլէյհ տախի անիտէ զէքը օլան միւզէքբիւրէ իլէ քէնտուրէյինի թիճարէթխանէյէ թագաթմ վէ իֆատէ իթմէկէ մէճպուր տըրլէր : Վէ զ'քը օլան միտտէթ կէշիպտէ՝ վէբիլլէր թարաֆընտէն միւզէքբիւրէ թանղիմ օլունմատըղը հալտէ, թէխիրի նէ սէպէպէ մէպնի իսէ՝ մէմուրի մումալլէյհ թարաֆընտէն թիճարէթխանէյէ պէյան վէ ինհա օլունմագ լազըմէտէն տիր :

Եւ-ը Գոգոսն պիրինճի ճարտէ : Թիճարէթխանէ մէմուրլէրինտէն պիր վէ Կախօտ իքի նէֆէրին թարաֆի նազարէթտէն բուխսաթ վէշիլէրէք միւզլիսին մաղաղա վէ տիւքքեանընէ կիտուպ իֆլասըն ահվալ վէ քէյֆիյէթընէ վէ թանղիմ օլունաճագ տէֆթիւրէ վէ վէբիլլէրին տախի բույէթի մէսալիհտէ հազգանիյէթ վէ տըզգաթլէրինէ նազարլթ, վէ իֆլասէ տաիր սէնէտաթ վէ տէֆաթիր վէ քեաղիտլէրին իպ-

բազմընը իտաիայէ միւսպատերէթ իյլէմէլէրի իճապընտէն տիր :

ԻԻԶԻՆՏԻԻ ՓՆՍԸԼ

ՄԻԻՓԼԻՍԻՆ ԷՄԹԻԱ ՎԷ ԷՇԵԱՍԸՆԸՆ ՍԱԹԸԼՄԱՍԸ ՎԷ
ԳԷՀԱՍԸՆԸՆ ԹԱՀՍԻԼ ՎԷ ՃԷՄ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ ԽՈՒՍՈՒՍԸՆԸ
ՀԱՄԻԼ ՏԻՐ

Եթե՛ն արգտան իտինճի ճարտէ : Օլիբր օլան տէֆթէր պիթ-
տիքտէն սօնրա՝ պօրճլու միւֆլիսի՛ն էմթիա վէ մէպալիղի վէ
սէնէաաթը վէ տէֆթէրլէրի վէ քեաղիտլէրի վէ կէրէք աա-
վսթի պէյթիյէ վէ էշնասը (տան կարասիքը) վէքիլէրէ
թէսլիմ՝ օլունուպ, անլէր տալսի՛ զէբր օլունան շէյլէրի տէր
էօճտէ վէ թէսէլլիւմ իտէրէք, տէֆթէրի մէգքիւրըն զէյ-
լինէ վաղի իմզա իտէրլէր :

Եթե՛ն արգտան իւլիւնճի ճարտէ : Միւֆլիսի՛ն զիմէմաթը-
նըն սուրէթի թաճսըլինէ՛ թիճարէթիսանէ մէմուրընըն նազա-
րէթի իլէ վէքիլէր թարաֆընտէն տէվամ՝ վէ միւսպատերէթ
գըլընա :

Եթե՛ն արգտան պէօրպիւնճի ճարտէ : Միւֆլիսի՛ն էմթիաի
թիճարէթ վէ էշնայի մանգուլէսի՛նին սաթըլմասընէ միւսպ-
տէրէթ իյլէմէք իւզրէ՝ վէքիլէրէ ըուխսաթ վերմէկէ, վէ
սաթըլաճազ շէյլէրի էլտէն սաթմազ վէ նախօա մէզատտէ
տէլլալ մարիֆէթի իլէ ֆիրուլսթ իթմէք սուրէթլէրինի թէն-
պիճ վէ պէյան ՚իյլէմէկէ՝ թիճարէթիսանէ մէմուրընըն սա-
լաճիյէթի տէրքեար տըր :

Եթե՛ն արգտան պէշինճի ճարտէ : Վէքիլ օլանլէր իզթիզասը
իւզրէ միւֆլի՛ի էանլէրինէ ճէլպ իլէ Մասա թապիր օլու-
նուր ալաճազլուլէրին ալաճազլէրինէ տաիր վէ խուսուս իլէ
մանգուլաթտէն օլմայան էմլաք տալալէրինէ վէ հուզուզի
սաիրէյէ միւթէտաիր պիլ ճիւմէ նիզալարըն թէսվիյէսինէ
մէզըն օլուպ, Փազաթ թէսվիյէսի տէրֆիշ գըլընան մատ-
տէ՛ գըյմէթ պէլլի օլմամըլ վէ նախօտ պին պէշ էիւզ դու-
րուշտէն զիյատէ պէհասը պուլունմուշ օլան էշնայէ տաիր
իտէ, թէսվիյէ քէյֆիյէթի՛ թիճարէթիսանէ թէրաֆընտէն
թասսիզ օլունմասըգճէ մէրի իւլիճրա տէկիլ տիր :

Եւ զ քոքսան ալ լինենք մասրէ : Սիւֆլիսին սէպիլի թախ-
լի յէ օլունմուշ վէ կա'սօտ թէ միննամէ ի վրիլիշ օլորզը
թաւտիքէ , սուրէթի իսթիստամը՝ (Թիճարէթիսանէ մեմու-
րը ճանիպինտէն պիլ իսթիզան ի իլաս մէսալիճինին թէսճիլի
իտարէսի զր'նընտէ՝ վէքիլէթ թարաֆընտէն միւֆլիսին իս-
թիլստամը ճարղ տիք :

ՏԵՐՏԻՆՃԻ ՓԱՍԸ

ՄԻԻՖԼԻՍԻՆ ՄՈՒՀԱՓԱԶԱՅԻ ԷՄՎԱԼԻՆԷ ՏԱԻՐ ՕԼԱՆ
ՄՈՒԱՄԷԼԱԹ ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Եւ զ քոքսան եւրիննէ մասրէ : Վէքիլէթ քէնտու մեմուրի-
յէթլէրինէ մուպաշէրէթ իթտիքլէրի կիւնտէն իթիպարէն՝
միւֆլիսին ալաճարը օլան քիմէսնէլէրտէն չուգուզընը վիգա-
յէթ՝ Եանի ալաճարընը սալաթմագ վէրէճն վէ էմանլթ
թարիզի իլէ օլան էշնա վէ էմլալինի զաճիքէ իսրաճ իյլէ-
մէք իշիւն՝ թիճարէթիճէ լազըմ կէլէն մուամէլաթըն իճրասը-
նէ մէճպուր տըրլէր :

ՊԵՅԻՆՃԻ ՓԱՍԸ

ՊՕՐՃԼԱՐԸՆ ԹԱՀԳԻԳԻ ԲԷՅՖԻՅԷԹԻՆԷ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

Եւ զ քոքսան սէպիլիէնէ մասրէ : Ի իլաս իլանը թարիլսին-
տէն իթիպարէն ալաճարլուլէրին իտտիա իթտիքլէրի մէպա-
լիլին միւֆրէտաթ տէֆթէրի իլէ տէյն թէմէսսիլքլէրինի՝
Թիճարէթիսանէյէ թէսլիմ՝ իթմէլէ ալաճարլուլէր մէճպուր
տըր : Վէ թէմէսսիլքլէրի մէզպուրէնին պիք գըթա տէֆ-
թէրինի թանզիմ՝ վէ ալազինի միւշիք պիք գըթա թէզքէրէ ի-
թա վէ թէսլիմ իթմէք՝ Թիճարէթիսանէ մուգայիսիսինին
մուգթէզայի մեմուրիյէթիստէն աիք : Վէ պօրճլարըն թաճ-
գիգինէ տաիք վէքիլէթ թարաֆընտէն թանզիմ օլունաճագ
մաշպաթանըն թարիլսինտէն իթիպարէն՝ պէշ սէնէ միտտէթ
զսրֆընտէ թէմէսսիլքլէրի մէզպուրէնին գայտ վէ չըֆզին-
տէն սօլայի մուգայիսի մուամալիլէյճ մէսուլ տըր :

Եւջ արգանսն արգոնւղ ընծը ճարտէ : Օրբը օլունան 170 մատ-
 տէնին իւչիւնճիւ Փըզըասը մանթուզինճէ՝ վէքիլէրին իպ-
 գա վէ եախօտ ախէրլէրինին թային օլունտըզլէրի անտէ , սէ-
 նէտաթընը թէսլիճ իթմէմիշ օլան ալաճագլուլէրէ զաղէթա-
 լէր վասիթասը իլէ վէ եախօտ թիճարէթխանէ մուզայնիտի-
 նին ինչասը իլէ տէր չալ խասպէր վերիլուպ , խասպէր վերի-
 լան կիւնտէն 20 կիւն կէչաիկինտէ՝ մաթլուպաթլէրինին պիր
 գըթա միւֆրէտաթ տէֆթէրի իլէ սէնէտաթ վէ թէմէսսիւ-
 բեաթլէրինի քէնտուլէրի պիզզաթ (անճամը) կէթիրիպ , վէ
 եախօտ միւրէխխաս վէքիլէրի վասիթասը իլէ կէօնտէրիպ ,
 իֆլաս վէքիլէրինէ արզ վէ թագաթիմէ մէճպուր տըրլէր . մէ-
 կէր քի սէնէտաթլէրինին տօղրու թիճարէթխանէյէ թէս-
 լիմինի թէրճիչ իաէլէր . վէ չէր չալտէ ախզինի միւշիր
 պունլէրէ պիր գըթա փուսուլա իթա գըլընուր :

Գալտը քի միւֆլիսին ումուրը թասգիգ վէ թէֆթիշ վէ
 մուամէլաթի իճապիյէսի իճրա օլունան մաչալտէն խարիճ՝ եինէ
 Օմանլը մէմլէքէթլէրինին ախէր մաչալլէնտէ սաքին պազը
 ալաճագլու վար իսէ , թէֆթիշ մաչալի իլէ ալաճագլունըն սա-
 քին օլտըղը մաչալ պէյնինտէ օլան չէրպիր գօնապ իչիւն՝ պի-
 ռէր կիւն իլավէսի իլէ մէօճլէթին ուզանմասը լազըմ կէլուր :

Իտի եւջէնճիւ ճարտէ : Աօգարտա զիբը օլան 199 մատ-
 տէնին պիրինճի վէ իքինճի Փըզըալէրինտէ թախսիս գըլը-
 նան մէօճլէթլէրին պիթմէսինտէն իթիպարէն՝ իւչ կիւն զար-
 ֆընտէ մաթլուպաթըն թասգիգինէ միւպաշէրէթ , վէ չիշ
 արտը քէսիլմէզտէն թէսլիյէսինէ միւպատէրէթ օլունուպ ,
 թիճարէթխանէ մէմուրը թարաֆընտէն թային օլունան մա-
 չալ վէ կիւն վէ սաաթտէ թասգիգի մատտէ իճրա օլունուր :

Վէ զիբը օլունան մատտէնին մէֆչումը իւզըէ՝ ալաճագ-
 լուլէրէ իրսալ օլունան խասպէր իլէ պէրապէր մաչալ վէ
 կիւն վէ սաաթըն իշարէթինէ միւպատէրէթ , վէ թիճարէթ-
 խանէ մուզայնիտինին րէսմէն ինչասը իլէ վէ եախօտ վէրազա-
 յի մախսուսէլէր վասիթասը իլէ եէնի պաշտէն ալաճագլու-
 լէրին տավէթինէ միւսարաաթ գըլընուր :

Վէ իֆլաս վէքիլէրինին մաթլուպաթը՝ թիճարէթխանէ
 մէմուրը թարաֆընտէն թասգիգ օլունտըզտէն սօնրա , սաիր
 ալաճագլուլէրին ալաճագլէրի տախի՝ պիր թարաֆտէն ալա-

ճագրու վէ հախօտ ալաճագրուլէրին վէքիլլէրի, վէ օ' պիր թա-
րաֆտէն իֆլաս վէքիլլէրի պէյնինտէ՝ վէ թիճարէթխանէ
մէմուրը հուզուրնտէ միւպահէսէ վէ միւզաքէրէ օլունուպ
թահգիգ օլունարագ, մէմուրի մումաիլէյ՝ թարաֆրնտէն պիր
գըթա միւզէքքիրէսի թանգիմ օլունմագ լաղըմէտէն տիր :

Իտէ եիւզ պիրինճէ ճարդէ : Ալաճագը թահգիգ օլունմուշ վէ
հախօտ միւֆլիսին պիլանջօ տէֆթէրինտէ մուզայեկտ պու-
լունմուշ օլան հէր պիր ալաճագրունըն՝ միւֆլիսին թահգիգի
տիւյունի (պօրճընը) մատտէսինտէ հաղըր պուլունմագէ, վէ
թահգիգի իճրա օլունմուշ վէ հախօտ իճրա օլունմագ իւզրէ
պուլունմուշ օլան պօրճլար հազգընտէ՝ իթիրաղաթ վէ ճէ-
վապլարընը տէր միյան իյլէմէկէ իսթիհգագը տէրքեար օ-
լուպ, միւֆլիսին տախի օլ պապտէ իսթիհգագը միւսէլլէմ
տիր :

Իտէ եիւզ ետինճէ ճարդէ : Միւֆլիսին թահգիգի պօրճլարը
հաղըմըշ օլան մէգքիւր միւզէքքիրէտէ՝ ալաճագրունըն վէ
կէրէք միւրէխսաս վէքիլլէրին սաքին օլտրգլէրի մահալլէրի
իշարէթ գըլընմագ, վէ սէնէտաթ վէ թահգիլլաթըն տախի իճ-
մալէն թարիֆի տէրճ օլունմագ, վէ սէնէտաթըն իլավէ վէ
թասրիհ սէրլէրինի վէ սութուր արասընտէ օլան հաղըլէրինի
պէյան իտէրէք՝ օլ պօրճ մագպուլ օլտրը վէ հախօտ նիղա-
լը պուլունտըրը սարահէթէն կէօսթէրիլմէք լաղըմ տրո :

Իտէ եիւզ իւլհանճէ ճարդէ : Ատ էլհանճէթ ալաճագրունըն
տէֆթէրի ճէլպ օլունմագ, վէ տաշրա մահալլէրտէ օլուպտէ՝
տէֆթէր ճէլպինտէ կիւճլիւք օլտրը հալտէ, մահալլինտէ օ-
լան թիճարէթ մէմուրլէրինէ իշար օլունարագ՝ իսլասասը
իսրաճ վէ ճէլպ գըլընմագ խուսուսլէրինէ թիճարէթխանէ
թարաֆրնտէն իպթիտար օլունուր :

Իտէ եիւզ տէրդիւնճէ ճարդէ : Միւֆլիսին պէրվէճի մու-
հարրէր գապուլ օլունան հէր պիր պօրճլարըն սէնէտաթընըն
զահրինէ՝ շու գատար զուրուշ միւֆլիսին պօրճ տէֆթէրինէ
գայտ օլունմուշ տըր ֆիլան թարիստէ տէյու շէրհ վիւրիլ-
րէք, թիճարէթխանէ մէմուրը թարաֆրնտէն տախի թաստիգ
վէ իշարէթ օլունուր : Ալէ հէր պիր ալաճագրու ալաճագը
թահգիգ օլունտըրը կիւնտէն իթիպարէն՝ սէքիլ կիւն զար-
ֆընտէ ալաճագընը սահիհ օլտրընը մէմուրի մումաիլէյհէ

Թաստիգ իԹտիրմէկէ մէճպուր տըր :

Ի+ի եէ-ը պէշ ինճի մարտէ : ՄիւՖլիսին վազը օլան պօրճ-
լարընըն պիրիսինտէ նիզա վուզու պուլարըը չալտէ՝ պիր կէօ-
նէ շիքեայէթ վէ իտտիայէ չաճէթ գալմագսրըն քէյֆիյէ-
թին (Թիճարէթխանէյէ արզ վէ իֆատեսի Թիճարէթխանէ
մէմուրընըն իզթիզայի մէմուրիյէթինտէն օլուպ , օլպապտէ
մալիւմաթը օլան քէօանըն (Թիճարէթխանէյէ ճէլպ վէ իճ-
զարի իլէ՝ քէյֆիյէթին մէմուրի մումալիյէյճ մուվաճէճէսին-
տէ Թաճգիգ վէ զաճիրէ իխրաճը Թարաֆի (Թիճարէթտէն
էմր վէ Թէնպիճ օլունուր :

Ի+ի եէ-ը ալիւնճը մարտէ : Ղապուլտէն իմթինա օլունան
պիր պօրճէ տաիր վուզու պուլան նիզանըն՝ (Թիճարէթխանէ-
յէ արզ վէ իսալը Թագտիրինտէ՝ 199 վէ 204 մատտէլէրտէ
պէյան օլունարըը իւզրէ Օսմանը մէմլէքէթլէրինտէ սաքին
օլանլէր չագգընտէ մուզարրէր օլան մէօճլէթին Թէքմի-
լինտէն էվլէլ էկէրչի օ՛ նիզա չիւքմի գոթիյէ սալիճ
տէկիլ իտէ , րէվլի մասլաճաթէ կէօրէ օ՛ մագուլէ նիզա դօն-
գօրտա սէնէտինին Թանղիմի իչիւն՝ մէճլիսինին թէշքիլինէ
գատար թէխիթը վէ թէմճիլ , վէ հախօտ մասլաճաթըն արգա-
սընը ալմագ իչիւն չէման ըույէթ վէ թէսվէյէսի իլէ մէճլիսի
մէզքիւրըն պատէճու թէշքիլ օլունմասը՝ (Թիճարէթխանէ Թէ-
րաֆընտէն չիւքմ օլունուր :

Իչկէրչի օ՛ մագուլէ մատտէլէրին ըույէթի մէճլիսին թէշ-
քիլինտէն էվլէլ չիւքմ օլունուր իտէ , պու վէճճլէ նիզալը
օլան ալաճագլու՝ պերմուճիպի գարար Թային օլունաճագ
մէպլաղ իչիւն՝ իֆլաս միւզաքէրաթընէ միւվէգգաթէն տախիլ
օլուր :

Ի+ի եէ-ը եէպիճի մարտէ : Պիր մաթլուպտէն տօլայի վու-
զու պուլան նիզանըն՝ սաիր մէճլիսլէրէ վէ մաճքէմլէրէ չա-
վալէսի Թագտիրինտէ՝ իքի սուրէթին իճրասը ճաիզ տիր :

Պիրիսի՝ նիզալը օլան մատտէնին ըույէթ վէ Փասլինէ գա-
տար մուամէլաթի իֆլասիյէնին իճրասը թէվգիֆ գըլընմագ ,
վէ օ՛ պիրի տախի՝ պունըն ախ օլտըըը մաճալտէն ըույէթի
էննատէ մասլաճաթ թէվգիֆ օլունմայուպ՝ (Թիճարէթխանէ
Թարաֆընտէն մուամէլաթի իֆլասիյէնին իճրասընէ պազըլ-
մագ սուրէթլէրի օլուպ , իքինճի սուրէթ վէճճլէ իճրասը

Թագափրիմանէ՛ նիզալը օլան զիմմէթին սա՛հիպի իՖլաս միւ-
զաքերաթընէ տախիլ օլմագ, վէ ալաճաղը տախի ի՛ճիթիյա-
թէն գայտ իթտիրիլմէք լազըմ տըր :

Վէ քէզալիք ալաճագլուտէն պիրիմին իտտիասը սախթէ
վէ սերիգաթ (գողութիւն) վէ սաիր պու միսլուու ճիւրմ վէ
գապասճաթ վէ եախօտ խաֆիֆճէ պիր ճիյլէ գաւիլիքնտէն իսէ՛
օ՛ մագուլէ մատտէլէրին բույթիթինէ գատար տախի մուամէ-
լաթի մէրգուճէնին թէսվիյէսինէ թէվզիֆ իյլէմէք՝ (Թիճա-
քէթիսանէնին բէյինէ մահուլ (յանճնեալ) տըր :

Վէ պու մագուլէ ճիյլէքեար ալաճագլուննն ալաճաղը ի՛ճ-
թիյաթէն պիլէ գայտ իթտիրիլմէյուպ՝ քէնտուսինէ ազվ օ-
լուանն թէօ՛ճէթին՝ նէ մահալաէն թէֆթիշի իճապ իտէր ի-
սէ՛ բույթիթ պիրլէ, պէրաթի զիմմէթի թահագգուգ իթմէ-
յինճէ (քէնտուսինի փաքէ չըգարմայընճէ) իՖլաս միւզաքէ-
րաթըննն մէճլիսինէ տախիլ օլմաղէ սալաճիյթի եօգ տըր :

Իտէ եիւղ սեփիլնն՝ մարտէ : Պիր ալաճագլուննն իտտիա
իյլէտիկի իմթիյազ վէ եախօտ եէտինտէ պուլունան քէ՛ճինէ
իսթի՛ճգազը խուսուսընէ ալաճագլուլէր թարաֆընտէն իթի-
րազ օլունտըղը չալտէ, սաիր աաթիթա ալաճագլուլէր միսիլ-
լու իՖլաս միւզաքերաթընէ տախիլ օլուր :

Իտէ եիւղ սեփիլնն՝ մարտէ : Սմանլը մէմլէքէթլէրին-
տէ սաքին ալաճագլուլէր չագընտէ զիբը օլան 199 վէ 204
մատտէլէրաէ թային օլունան մէօ՛ճլէթլէրին թէքմիլինտէն
սօնրա, ուզլաշմա մանասընէ օլան գօնգօրտաթօննն ագտինէ
վէ իՖլասըն սաիր պիլճիւմլէ մուամէլաթըննն թէսվիյէսինէ
միւպատէրէթ օլունա : Վէ անճագ Տէվլէթի Ալլիյէնին մէ-
մալիքի պէրրիյէսինտէն (յամաքային քաղաքնրէն) խարիճ
մահալտէ սաքին ալաճագլուլէր չագլէրինտէ՛ զիբը օլան 273
վէ 274 մատտէլէրտէ տերճ օլունան իօթիսնայէ (քացառու-
թեանը) բիայէթ գրլընա :

Իտէ եիւղ սեփիլնն՝ մարտէ : Թային օլունան մէօ՛ճլէթ էսնա-
սընտէ՛ իսպաթի վիճուտ իթմէք, վէ մաթլուպաթլէրինի
թաստիգ իթտիրմէք խուսուսլէրինտէ գուսուր իտէն մալիւմ
վէ զայրի մալիւմ ալաճագլուլէր զուրամա թագսիմինէ տա-
խիլ օլումազլէր : Պու ճիւմլէ իլէ ազճէնին թէվզի թէմամ
օլաճագ կիւնիւնէ գատար՝ մուարաղա վէ մուխալէֆէթլէրի

ճախը կէօրիւլէրէք, պու պապատէ վազը օլաճադ մասարիֆ՝
 մուարաղա իտէնլէրին պէտէնինտէ թէտիյէ իթաիրիլուր • վէ
 մուխալէֆէթլէրի՝ (Թիճարէթխանէ մեմուրը թարաֆընտէն
 թէնպիհ վէ հիւքմ օլունմուշ զուրամանըն իճրայի թէվզի-
 նի թէսիր վէ թալիգ իտէմէյուպ, անճադ մուխալէֆէթ վէ
 մուարաղալէրինէ տաիր օլան տավալէրի Ֆասլ օլունմազտէն
 էվվէլ՝ եէնիտէն զուրամա թէվզիինէ միւպատէրէթ օլունուր
 իսէ, (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն իհթիյաթէն թախսիս
 վէ թային օլունուպ, տավալէրինին Ֆասլինէ գատար թէվ-
 զիֆ օլունան հիսսէլէրի իչիւն՝ ազճէնին թէվզիինէ տախիլ
 օլուրլէր :

Վէ պունտէն սօնրա հազլէրինին սահիհ օլտըղը իսպաթ
 օլունուր իսէ՝ մուարաղալէրինտէն էվվէլ՝ (Թիճարէթխանէտէն
 թային դըլընան մեմուր թարաֆընտէն թէնպիհ վէ հիւքմ օ-
 լունմուշ զուրամատէն հիչ պիր շէյ միւթալէպէ վէ իտիայի
 սալահիյէթլէրի օլամսյուպ, անճադ իպթիտաբի թազսիմ՝ վէ
 թէվզիտէն հիսսէլէրին), ախտ օլան զուրամատէն հէնուղ թադ-
 սիմ օլունմամըշ մէպալիղի մէվճուտէտէն հիսսէ ախզինէ իս-
 թիհզադլէրի տէրքեար տըր :

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ուղաշմա վէ ույուշմա մանասընէ օլան գօնգօրտաթօ (1)
 սէնէտինին թանզիմի, վէ եախօտ ույուշամայուպ մալի մէվ-
 ճուտըն զապթը իլէ զուրամանըն իճրասը պէյանընտէ օլուպ,
 պու տախի պիր գանջ Ֆասըլը շամիլ տիր :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՓԱՍԸԼ

ԱՍԿԱԳԸ ՄԱԹԼՈՒՊԸՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՃԹԻՄԱ ՎԷ ՃԷԼՊԻՆԷ
 ՏԱԻՐ ՏԻՐ

Ի-ի եէ-ղ ծն պիրինճէ հարդէ : Ալաճադ իսպաթը իչիւն թա-

(1) Գօնգօրտա թապիրի՝ պիր թաճիր թէտիյէի տէյինտէն ա-
 ճիգ օլտըղը հալտէ, միւֆիխ հիքմինտէ օլաճաղընտէն, օլ հալտէ քէն-
 տուսի իլէ ալաճաղուլէր պէյնինտէ վէրիլէն դարար վէ թէմշիյէ-
 թէ իթլագ օլունուր :

յին օլունան սէքիզ կիւն մէօճլէթին թէքմիլինտէն իւչ կիւն կէչտիկինտէ՝ ալաճադլէրի թաճգիզ վէ թաստիզ օլունմուչ վէ եախօտ իճթիյաթէն աէֆթէրէ իախալ իթտիրիլմիչ օլան ալաճադլուլէր՝ (Թիճարէթ խանէտէն թային զըլնաճազ մէմուր մարիֆէթի իլէ ճէլպ օլունարազ, դօնգօրտաթօ սէնէտինին միւզաքէրէ վէ գարար շաշորըրմասը իչին՝ մէճլիս ազաինէ իպթիտար օլունա :

Վէ պու պապտէ՝ (Թիճարէթ խանէ գափուսը վէ պերօս (1) վէ միւֆլիսին տիւքքեան վէ մադազասը իւզէրինէ իլաննամէլէր թալիզ վէ զազէթալէրէ տախի տերճ վէ թաճրիթ իթտիրիլէրէք՝ քէյֆիյէթ իլան վէ իշաէթ, վէ իչ պու իլաննամէլէրէ վէ տավէթ թէզքէրէլէրինէ ազտ օլունաճազ մէճլիսին սէպէպի պէյան վէ իշարէթ զըլնա :

Իւի էի-չ ըն իւիւնճի ճադդէ : (Թիճարէթ խանէտէն թային օլունան մէմուր թարաֆընտէն թախսիս զըլնան մաճալ վէ կիւն վէ սաաթտէ պէրվէճճի պալես թաստիզ վէ գապուլ օլունմուչ վէ կէրէք իճթիյաթէն աէֆթէրէ իախալ իթտիրիլմիչ օլան ալաճադլուլէր պիզզաթ կէլէրէք, մէմուրի մու մաիլէյճ ճազըր օլաըրը ճալտէ՝ մէճլիս ազաինէ վէ մէճլիս մէզքիւրէ միւֆլիսին տախի ճէլպինէ միւպատէթ օլունա :

Միւֆլիսի մէրգումէ ճապսխանէտէն իխրաճ օլունմուչ վէ եախօտ թէմիննամէսինի թաճսիլ իթմիչ իսէ պիզզաթ կէլմէկէ մէճպուր տըր, մէկէր քի՝ մէմուրի մու մաիլէյճ թարաֆընտէն մազպուլ օլան էօզըրի շէրի թաճգիզինէ մէպի՛ ախէրին իթէվքիլէ սալաճիյէթի օլա :

Իւի էի-չ ըն իւիւնճի ճադդէ : Իֆլասըն քէյֆիյէթի աճվալի վէ կէրէք բուսում վէ դավախտի մէրիյէսինին իճրասը վէ մուամէլաթի իճապիյէնին իֆասը՝ վէքիլէր թարաֆընտէն սալիֆ էզըլքըր (վերոյիշեալ) ազտ օլունաճազ մէճլիս տըր վէ իֆատէ օլունտըրտէն վէ օլ ճալտէ միւֆլիս տախի իսթինթազ վէ իսթիմա զըլնարզտէն սօնրա, մէճլիսճէ վէքիլէրին վազը օլան իֆատէլէրի պիթ զըթա վէրազայէ զապթ վէ թաճրիթ վէ թարաֆլէրինտէն իմզա վէ թէմճիթ օլունա :

(1) Թայիֆէի թիւճ ճարըն՝ դամպիյօ պուպ սաթմազ իւզրէ ճէմիյէթ կէնաճ իթթիխազ իթտիրիլէրի մաճալէ պէյն էլթիւճ ճար Պէրօս թապիթ օլունուր :

բազ , օլ վէրագա՛ (Թիճարէթիտանէ թէրաֆընտէն թային գըւ
լընան մէմուրէ թէսլիմ՛ , վէ օլ մէմուր թարաֆընտէն աախի
մէճլիսճէ օլան միւզաքէրէ վէ գարարը հավի պիր գըթա
թագըրիր թանզիմ գըլընա :

ԻՔԻՆՃԻ ՓԱՍԸ

ԳՕՆԳՕՐՏԱ ՍԷՆԷՏԻՆԻՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԱԳՏ ՎԷ ԹԷՍՎԵՅԵՍԻ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԻՐ

Ի՛ի էի-ը օն պէօրպէնճէ-ճարպէ : Օլիքը օլան բուսում վէ
գավսիտէ բիայէթ վէ թէմամէն իճրա օլունմազտէն էվվէլ՛
հազըրի պիլ մէճլիս օլան պօրճ սահիպլէրի իլէ պօրճը միւֆ-
լիս պէյնինտէ պիր կէօնէ մուգավէլէ ագաի ճաիզ տէկիլ տիր :

Աօգարատ հագըլտըղը իւզէ գաթիլէն թաստիգ վէ գա-
պուլ վէ հախօտ իճթիյաթէն տէֆթէրէ իախալ օլունմուշ
օլան պօրճլարըն իւշ բուպինէ մի թէսարրիֆ վէ ատէտ ճի-
հէթի իլէ էքսէր (թուուլ շաս) վէ աղլէպ օլան ալաճագլու-
լէրին ինզիմամի րէյ վէ մարիֆէթլէրի իլէ ագա օլունան մու-
գալէլէ միւթէպէր օլուպ , զիքը օլան գախտէլէր իճրա օլուն-
մատըղը թագաիրտէ՛ մուգավէլէ սէնէտի մէրի վէ միւթէպէր
տէկիլ տիր :

Ի՛ի էի-ը օն պէնճէ-ճարպէ : Իսթիղլալ վէ րէհն վէ իմ-
թիյազ ճիհէթլէրի իլէ ալաճագլէրի միւթէհագիգ (ստուգեալ)
օլան ալաճագլուլէր՝ պու միւիլու ալաճագլէր իչիւն՝ գօնգօր-
տաթօ սէնէտինէ տաիր մուամէլաթտէ րէյլէրինի սէօյլէմէկէ
սալահիլէթլէրի հօգ տըր : Գագաթ իսթիղլալ վէ րէհն վէ
իմթիյազլէրինտէն ֆէրաղէթ իտէրլէր իսէ՛ պունլէրին ալա-
ճագլէրի տախի տէֆթէրէ իտխալ վէ մահսուպ գըլընուր , մա-
տամ քի գօնգօրտաթօ սէնէտի ագաի իչիւն՝ մէճլիսէ կիրուպ
րէյ վէ միւտախէլէ իտէլէր • իսթիհագաթի վագրալէրինտէն
ֆէրաղէթ իթմիլ օլաճագլէրի՛ թապիաթի մասլահագաթ իճա-
պընտէն տիր :

Ի՛ի էի-ը օն ալիւնճը ճարպէ : Ույուշմագ մատտէսի իթիպա-
րէ շայան օլմագ իչիւն սէնէտի մէճլիսճէ իմզա վէ թաստիգ
օլունմագ շարթ տըր • էկէր հալընըղ ատէտի էշսասըն էքսէրի

գաիլ վէ եախօտ եայրնրդ մըգտարի մաթլուպըն իւչ բուպի-
նէ միւթէսարրիխ օլանլէր բազի օլուպտէ՝ շարթի մաթլուպ
հասըլ օլմատըղը հայտէ, իճապ իտէն միւզաքէրէ իչիւն՝ նիհա-
յէթ 8 կիւն տաիի մէօհլէթ վլրիլուր, վէ պու թագաիրտէ
մէճլիսի սապըգտէ վազը օլան րէա վէ գապուլ պահսլէրի՝
նազարի իթիպարտէն տիւշէր :

Իւի եիւղ օն եեպիւնճի մարտէ : Հիյէքեար օլմագ իւզրէ
հիւքմ օլունան միւֆլիս (1) հագընտէ՝ գօնգօրտաթօ սէ-
նէտինին ադտի ճաիզ տիկիլ տիրօ պու մագուլէ հիյէլու լիֆ-
լասըն թէֆթիչ վէ մուհաքէմէսինէ պաշանտըղը վազըթտէ՝
ալաճագլուլէր պիր եէրէ կէլուպ, միւֆլիսին պէրաէթի զիմ-
մէթի թէպէ յիւն իյէտիկի թագատրտէ, գօնգօրտաթօ միւ-
զաքէրէսինէ թէչլէպիւս օլունուպ օլունմամար խուսուսը՝
թէֆթիչ մատտէսինին պիթմէսինէ գատար թէխիրի իչիւն՝
պէյիւլէրինտէ պիր մէօհլէթ թային իլէ գարար վլրիլաիկի
հայտէ, իչ պու թէխիր մատտէսի՝ զեքր օլան 214 մատտէտէ
պէյան օլունտըղը իւզրէ՝ առէտ ճիհէթի իլէ վէ մաթլուպաթ-
լէրինին մըգտար վէ քէմիյէթի (որքանութիւն) հասէպի իլէ
աղլէպ օլան ալաճագլուլէրին րէյլէրինէ միւվաֆագաթ իլէ
հիւքմ օլունուպ, մէօհլէթի մէշու թէնին թէքմիլինտէ՝ գօն-
գօրտաթօ միւզաքէրէսի թասմիմ օլունուր իսէ, եօգարտա
զեքր օլան մատտէտէ գօնուլան գաիտէլէրին իճրասընէ միւ-
պատէրէթ գըլընուր :

Իւի եիւղ օն սեֆիւնճի մարտէ : Միւֆլիսին իֆլասէ չըգ-
մասը թագաիրաթի վագըասընտէն նաշի օլարըղը հիւքմ օլու-
նուր իսէ, օլ հսլտէ տաիի գօնգօրտաթօ սէնէտինին ազտի
ճաիզ տիրօ անճագ օ՝ մագուլէ միւֆլիսին թագաիրաթը զա-
հիրէ չըգարըմասը խուսուսը թագիպ օլունմագտէ պուլուն-
մուշ իսէ, տավանըն թէքմիլինէ գատար միւզաքէրէլէրինի
թէվգիֆ իթմէք՝ ալաճագլուլէրին եէտի իթիյարընտէ տիր,
պու պապտէ եօգարտա զեքր օլունան մատտէնին գաիտէլէրինէ
րիայէթ (պահսպանութիւն) օլունուր :

Իւի եիւղ օն սեֆիւնճի մարտէ : Գօնգօրտաթօ սէնէտինին

(1) Միւֆլիս՝ իւշ տիրիւ տըր, եվլէլէրի՝ հագըղի (խոհապէս),
եքիւնճի՝ թագաիրաթը, իւչիւնճի՝ հիյէքեար միւֆլիս տիր :

Թանգիմ վէ թէսսիյէսինէ իսթիհզադլէրի օլան վէ նախօտ մուսթահադ օլարդլէրի պատէհու թէսսիյէսինէ իտէն պլլ ճիւմ լէ ալաճադլուլէր՝ դօնդօրտաթօ սէնէտինին ադտինէ մուխա լէՖէթ իթմէկէ դուարէթի գուարէթլէրի տէրքնար արը :

Իչ պու մուխալէՖէթլէրի տախի էսպապ (պաաճառք) վէ տէլախլէ մէսինի օլմադ վէ սէնէտ թազմինտէն իթիպարէն՝ սէքիզ կիւն գարֆընտէ միւֆլիսէ վէ վէքիլլէրինէ իխպար օլուն մադ լազըմէտէն օլուպ , պու վէճՅլէ օլմաարդը հալտէ՝ մուխա լէՖէթլէրի մէսմու տէկիլ տիր :

Վէ մուխալէՖէթ քէյֆիյէթի՝ Թիճարէթխանէնին իչ պու մատտէ հադգընտէ էվվէլ պէ էվվէլ ազա օլունաճադ մէճ լիսինէ արզ վէ պէյան օլունարդը՝ օլ պապտէ թադտիմ օլ լունաճադ միւզէքքիրէտէ տէրճ օլունմադ լազըմ արը : Վէ պիր իֆլաա իչիւն էկէրչի նալընըզ պիր վէքիլ թային օլուն մուչ իսէ , օլ տախի դօնդօրտաթօ սէնէտինին ադտինէ մուխալէՖէթ իյլէր իսէ՝ նէնիտէն պիր վէքիլ թային օլունմա սընը իտտիա իյլէմէք՝ վէքիլի մումաիլէյճին վազիֆէի զիմ մէթի տիր :

Իչ պու մատտէտէ դօնուլան դախտէլէրին նէնի վէքիլ հադգընտէ իճրասը լազըմէտէն տիր , գալար քի մուխալէՖէթ խուսուսընտէ հիւքմին իտարի՝ քէյֆիյէթի մատտէյէ նադարէն՝ Թիճարէթխանէնին տաիրէյի մէմուրիյէթինտէն իսաքիճ մէսէլէլէրին (ննդիրնեբուն) հալլ վէ թէսսիյէսինէ միւթէվսզգիֆ իսէ , իչ պու մէսէլէլէրին թէսսիյէսինէ գատար՝ Թիճարէթխանէնին հիւքմի թէլիր օլունուր : Վէ օլ պապտէ Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն մուխթեսարճա պիր մէօհլէթ թախսիս օլունուպ , մուխալէՖէթ իտէն ալաճադլու օլ մէօհլէթ էսնասընտէ մատտէսինին բաճի օլարդը մահալէ միւրաճաաթ պիրլէ , թաճիլ վէ միւսարաաթընը (չտապիլ , աճապարիլ) իսպաթ իթմէք լազըմէտէն տիր :

Իտէ էիւզ էկիրֆնճի մարտէ : Գօնդօրտաթօ սէնէտինին թաստիզինի սաիրլէրտէն զիյատէ աճէլէ իտէն տալաճընըն իսթիտասը իւզրէ՝ Թիճարէթխանէտէն իճրասընէ արզգաթ օլունուպ , անճադ թային օլունան սէքիզ կիւն մէօհլէթին թէքմիլինտէն էվվէլ հիւքմ օլունամադ :

Իկէրլի օլ մէօհլէթ գարֆընտէ մուխալէՖէթ վուգու

պուլուր խե՛ղ իչ պու մուխալէֆէթ վէ՞կերէք թաստիգ մաստէսի հալընըղ պիբ իլամ իլէ՛ (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն չիւքմ օլունուր • վէ մուխալէֆէթ քէյֆիլիթինին դապուլ վէ իթիրաֆը (խոստուլանիլ) թազարիընտէ պիլ ճիւմէ լէ ալաճազլուլէր չազզընտէ գօնգօրտաթօ սէնէտինին չիւքմի պօզուլմուչ օլուր :

Ի+ի ել-չ էլիբի էլիբի մարտէ : Հէր չալտէ գօնգօրտաթօ սէնէտինին թաստիգի չիւքմ օլունմազտէն մուզատտէմ կէրէք իֆլասըն չալինէ տաիր վէ կերէք գօնգօրտաթօնըն մազպուլիլիթինէ միւթէտաիր՝ (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն թային գըլընան մէմուր ճանիպինտէն՝ (Թիճարէթխանէյէ պիբ գըլթա թազարիբ թազարիմ օլունմազ լազըմ արը :

Ի+ի ել-չ էլիբի էլիբի մարտէ : Դօզարաազիբը օլունան գախտէլէրէ բիայլէթ օլունմատըղը վէ հախօտ ամմէնին մէնֆաաթընէ վէ ալաճազլուլէրին մուզթէզայի մասլաչաթլէրինէ միւնաֆի (Չահառակ) պազը սէպէպլէր վէ վէսիլէլէր վուզուպուլտըղը չալտէ , օ՛ մագուլէ մատտէլէր գօնգօրտաթօ սէնէտի ազտինէ մանի օլաճազընտէն՝ (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն տալի թաստիգ օլունմազ :

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՓԱՍՂ

ԳՕՆԳՕՐՏԱԹՕՆԸՆ ԻՃՐԱՅԻ ԱՀՔԵԱՄԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ի+ի ել-չ էլիբի էլիբի մարտէ : Գօնգօրտաթօ թաստիգ վէ դապուլ օլունտըղը չալտէ , պիլանչօ թապիր օլունուր միւվազէնէ տէֆթէրինտէ դայտը վէ դայտըղ օլարազ՝ ալաճազլէրի թաչգիգ օլունմուլ վէ հախօտ օլունմամըլ օլան վէ կերէք Օսմանը մէմլէքէթլէրինտէն խարիճ մաչալտէ իզամլէթ իտէն ալաճազլուլէր չազզընտէ՝ 206 վէ 207 մատտէլէրին մէֆչումը իւզրէ միւվազէնէ տէֆթէրինէ իՉթիյաթէն իտխալ օլունմըլ ալաճազլուլէրէ՝ (Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն չէր նէ՛ դատար մէպալիղ թախաիս օլունուր իսէ օլօուն , պու մագուլէ ալաճազլուլէր չազլէրինտէ գօնգօրտաթօ սէնէտի մէրի իւլիճրա արը :

Ի+ի ել-չ էլիբի էլիբի մարտէ : Օլիբը օլան 197

մատակարար իւր հիւնճիւ Ֆրգրասը մանթու գինճէ միւ ֆիլիսին զայս
քի մանգուլ (անշարժ) էշիասը իսթիղլալ թարիգի իլէ գայտ
ֆիթտիթիլ իսէ՛ իշ պու իսթիղլալ պիլ ճիւմլէ ալաճաղլու
չէրէ րաճի օլմագ գօնգօրտաթօ թաստիգնամէսինին հիւքմի
իգթիղլասընտէն օլուպ, թաստիգնամէնին հիւքմի՛ իսթիղլալի
իճրա օլունան մաշալի սիճիլաթէ գայտ իթտիթիլուր, մէկէր
քի գօնգօրտաթօ մուճիպինճէ պու պապտէ սուրէթի ախէք
իլէ գարաք վիրիլմիլ օլա : (1)

Իսի էի-զ էիթի՛ պէշնննի մարտէ : Գօնգօրտաթօնն թաստ
տիղինտէն սօնրա, իլղա վէ իպլմալինէ տաիր հէր կէօնէ տա
վա մէսմու տէկիլ տիր, մէկէր քի միւֆիլիսին էմվալի մէվ
ճուտէսինի քէթօ (ծածկիկ) վէ թաղիլ (նուաղիցուցաննլ)
վէ հախօտ պօրճլարընը թէքսիր (չաղնիկ) միսիլու հիլլէ
վէ զէմիսլէր իլէ հարաքէթ օլունմըլ օլտըղը միւթէպէյնին
օլա :

Իսի էի-զ էիթի՛ ալիլննը մարտէ : Գօնգօրտաթօ մագուլէ
սինին թաստիգինի միւթէգամլին (ծանուցանող) իլամըն սու
տուրի իլէ իճապը հիւքմ օլունտըղտէն սօնրա, վէքիլլէրին
մէմուրիլլէթի թէքմիլ օլուպ, գաթի սուրէթի իլէ հիւ
տապլէրինի՛ թիճարէթիսանէ մէմուրը հուգուրընտէ միւֆիլսէ
թէսլիլ իտէրէք, պիլ միւղաքէրէ հիսապլէրի գաթ օլունուր :

Վէ միւֆիլիսին պիլ ճիւմլէ էմվալ վէ տէֆիթէրլէրի վէ
էշիա վէ քեղիլալէրի հէտինէ իթա վէ թէսլիլմինի նաթիգ պիր
գըթա սէնէտ ախը օլունուպ, օլ պապտէ թիճարէթիսանէ
տէն թային գըլընան մէմուր թարաֆընտէն պիր գըթա մլւ
զէքքիրէ հաղլարագ, օլ մէմուրըն մէմուրիլլէթի տախի
թէքմիլ օլաճաղընտէն, պատէհու պիր կէօնէ մուարագա վու
գուինտէ՛ թիճարէթիսանէ թէրաֆընտէն ֆասլ օլունուր :

(1) Միւֆիլիս օյան ատէմ գօնգօրտաթօ ագտինտէն սօնրա էկէրչի
պիր թագրիպ էմլաքընըն պիր մրգտարընը ախէրէ իսթիղլալ վէ րէհին
իտէրէք՝ պատէհու էէնիտէն պօրճլուրըղը գուհուր վէ թէպէյնին իլլ
չէր իսէ, մատամ քի օլ միւֆիլիսին էմլաքը մուգատտէմա մատայէ իս
թիղլալ վէ րէհին օլունմուլ օլտըղը ճիճէթլէ՛ մուգայէտ պուլունան
ալաճաղլուլէր թէգատտիւմէն (նախադասելով) էտայի տէյն իտէր
չէր : Վէ պէօյլէ սօնրատէն էմլաք րէհին իթմէք խուտուսընըն մէնի
իշիւն՝ մէթնի գանննամէտէ պէյան օլունտըղը իւզրէ թաստիգնա
մէ հիւքմիլին՝ օլ էմլաքըն իսթիղլալ վէ թէրհինի (րէհին գօյմաղը)
իճրա օլունան մաշալ սիճիլաթընէ գայտ իթտիթիլմէսի իգթիղլայի մաս
լաճաթտէն տիր :

ՏԻՕՐՏԻԻՆՃԻԻ ՓԱՍԸԼ

ԳՕՆԳՕՐՏԱԹՕՆԸՆ ՀԻԻՔՄԷՆ ԼԱՂՎ ՕԼՄԱՍԸ ՎԷ ԵՆՈՑՑ
ՊՕԶՈՒԼՄԱՍԸ ՎԷ ԻՃՐԱ ՕԼՈՒՆՄԱՄԱՍԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ի+ի եկ-ը եկեր՞ի եկեր՞ն՞ի մարտէ : Կերէք ճիլէ զուհուրին
տէ՛ վէ կերէք գօնգօրտաթօնըն թաստիգինտէն սօնրա ճիլ-
լէլու ի՞նչլաս օլտըղընը միւթէղամիին ճիւբմ վէ իլամըն սու-
տուրինտէ՛ գօնգօրտաթօնըն քիւլլ իյէն իլղասը իլէ՛ քիանէ
լէմ եէքիւն (պիր վարրար պիր սողարը) ճիքմինտէ օլմասը
լաղըմ կէլուր • վէ օլ ճալտէ իճրասընէ քէֆիլ օլան քիմէս-
նէլէր տախի թապիաթը իլէ քէֆալէթտէն խէլաս օլուրլէր :

Վէ գօնգօրտաթօ շուրութլարը միւֆիս թարաֆընտէն
իճրա օլունմատըղը թագտիրտէ՛ իճրասընէ քէֆիլ վար իսէ ,
թիճարէթխանէտէ քէֆիլէր ճաղըր օլաղլէրի ճալտէ՛ գօն-
գօրտաթօ ճիւքմինին պօղուլմասը իլին՛ միւֆիսին ալէյճի-
նէ տալա օլունապիլուր : Պաղաթ զիքր օլան գօնգօրտաթօ-
նըն պօղուլմասը վէ պաթթալ օլմասը միւնասէպէթի իլէ շու-
րութլարընըն թէմամէն վէ եախօտ պաղըսընըն իճրասընէ միւ-
թէաճճիտ օլան քիմէսնէլէր քէֆալէթտէն պէրի իւղղլմմէ
(աղաս) օլամաղլէր :

Ի+ի եկ-ը եկեր՞ի եկեր՞ն՞ի մարտէ : Գօնգօրտաթօնըն թաս-
տիգինտէն սօնրա , ճիլլէլի ի՞նչլաս իլին միւֆիսին ալէյճի-
նէ տալայէ պաշանուպտէ՛ միւֆիս ճապս վէ թէվգիֆ օլունաը-
ղը անտէ , տէրտէսթ օլան էմվալընըն թէլէֆտէն վլգայէսի
էսպապընըն իսթիճսալինի թէնպիճ իթմէք թիճարէթխանէյէ
ախա վէ բաճի տիր : Անճագ տալայէ սէպէպ գալմատըղընէ
տաիր վէ եախօտ միւֆիսին պէրաէթի զիմմլթինէ վէ կերէք
ճապստէն չըգմասընէ վէ մաղուրիյէթինէ միւթէտաիր իլա-
մըն իստար վէ իլանը կիւնիւնտէն իթիպարէն՛ զիքր օլունան
վլիգայէ վէ մուճաֆաղա էսպապընըն իթիղամընտէն թապի-
աթը իլէ ֆէրաղէթ օլունուր :

Ի+ի եկ-ը եկեր՞ի րօգո-ըն՞ըն մարտէ : Ճիլլէլու ի՞նչլաս ճիւք-
մինի միւթէղամիին իլամըն վէ կերէք գօնգօրտաթօնըն քիւլ-
լիյէն իլղասընը վէ եախօտ պօղուլուպ պաթթալ օլմասընը

առիր (հրամայող) օլան հիւքմին մանթուգինձէ (Թիճարէթ-
խանէ թարաֆընտէն պիր մէմուր իլէ՝ պիր վէ հախօտ պիր
զաչ վէքիլէր թային գըլընուր : Ալէ թէմհիրի էմվալ քէյ-
ֆիյէթի իշ պու վէքիլէրին եւտինտէ տիր . վէ սէնէտաթ-
վէ էվրագի սաիրէ բույէթ օլունարագ , գըյմէթի էմվալ վէ
էշնա տէֆթէրի աթիգիլէ մուգապէլէ պիրլէ , իճապ իտէր մաա-
տէլէր օլտըղը հալտէ՝ աթիգ տէֆթէրէ զէյլ վէ իլավէսինէ վէ
թէքրար պիր մուվազէնէ տէֆթէրինին հաղըլմասընէ՝ զէքը
օլունան վէքիլէր թարաֆընտէն իպթիտար օլունուր .

Իշ պու եէնի վէքիլէր թայինինի միւպէյնին (ծանուցա-
նող) իլամըն գայաը իլէ պէրապէր՝ եէնիտէն զուհուրի միւհ-
թէմիլ (կարեւի) օլան ալաճագլուլէրէ ալաճագլէրինէ
տաիր սէնէտաթլէրինի թահգիդ իշն 20 կիւն զարֆընտէ
թադաթիմ վէ իրաէ (ցուցանել) իյլէմէլէրի խուսուսը՝ 199
վէ 200 մատակէր ահքեամընէ թաթպիդէն (Թիճարէթ խանէ
մուգայիտի թարաֆընտէն ալաճագլուլէրէ խապէր վիքիլուր :

Իտի էիւղ օլունը զմարտէ : Օլէքը օլան մատտէնին ման-
թուգինձէ՝ եէնիտէն զուհուր իտէձէք ալաճագլէրին թահ-
գիդինէ պիլա իմհալ (անմիջոց) միւպատէրէթ օլունուպ , ան-
ճագ մուգատտէմա գապուլ վէ թաստիգ օլունմուշ պօրճլա-
բըն եէնի պաշտէն թահգիդ լաղըմ կէլմէզ : Ալու ճիւմլէ իլէ՝
էվլէլէրի թաստիգտէն սօնրա , կէրէք քիւլլիյէն վէ կէրէք
պիր մըգտարլէրի էտա օլունմուշ պօրճլաբըն գապուլ օլուն-
մամասը վէ թէնզ'լ գըլընմասը խուսուսլէրի միւսթէննա (բա-
ցտեալ) օլա :

Իտի էիւղ օլունը պիրինձի մարտէ : Իշ պու մուամէլէ թէքմիլ
օլարգտէն սօնրա՝ էկէր միւճէտտէտէն պիր գօնգօրտաթօ աղտ
օլունմագ իսէ , վէքիլէրին իպգա վէ հախօտ թէպտիլի խու-
սուսընէ տաիր բէյլէրինի սէօյլէմէք իւզրէ՝ ալաճագլուլէր
ագտի մէճլիս իտէրլէր . վէ եէնիտէն զուհուր իտէն ալաճագ-
լուլէր իշն զիքը օլան 199 վէ 204 մատտէլէր մանթուգին-
ձէ՝ Օմանը մէմլէքէթլէրինտէ սաքին օլան ալաճագլուլէր
հագընտէ թային գըլընան մէօհլէթլէրին թէքմիլինտէն սօն-
րա ագձէ թէվլիինէ միւպատէրէթ օլունամագ :

Իտի էիւղ օլունը իտինձի մարտէ : Պօնգօրտաթօ մուգավէլէ-
սինին թաստիգինտէն սօնրա , վէ օլ մուգավէլէնին քիւլլի-

յէն իղղասընտէն վէ եախօտ պօղուլուպ պաթթալ օլմասընտէն մուգատտէմ, միւֆլիս թարաֆընտէն թէրթիպ վէ թէսւ վիյէ օլունմուշ օլան սէնէտաթ վէ մուգավէլաթ միւճէրրէտ ալաճադլուլէրին իսթիհզապլէրինէ նազարէն՝ զըպն (խարդախուլթիւն) վէ հիյլէ միւլահազասընէ մէպնի օլարդը թէպէյ-հիւն իյլէտիկի հալտէ՝ օլ սէնէտաթ վէ մուգավէլաթ պիր վարրտը պիր հօղար հիքմինտէ ասա օլունուր: (1)

Իպի էէ-դ օնու-դ է-ըէ-նճի- հարթէ: Գօնգօրտաթօ մուգավէլէսինին ազտինտէն էվլէլ՝ ալաճազլուլէրին մաթլուպաթը նէյէ պալիղ օլմուշ իսէ, թէմամէն վէ քեամիլէն միւֆլիստէն իտախայէ սալահիյէթլէրի կէնի պաշտէն հասըլ օլուր, անճագ մասա թապիր օլունուր ազճէնին թէվզիինէ աշաղատա հազըլան սուրէթ վէճհլէ տախիլ օլուրլէր:

Եվլէլա՝ զուրամա ազճէսինտէն հիչ պիր նէսնէ ալմամըլէր իսէ, ալաճազլէրինի թէմամէն թալապ վէ իտախ իտէրլէր: Սանիյէն՝ զուրամա ազճէսինտէն պիր մըգատարընը ալմըլէր իսէ, հէնուգ ալմատըլէրի զուրամայէ մուգապիլասըլ մաթլուպլէրինին պազիյէսինէ իսթիհզապլէրի օլուր • վէ գօնգօրտաթօ մուգավէլէսինին քիւլլիյէն իլլասը վէ եախօտ պօղուլուպ իպթալը սէպէգաթ իթմէքսիպն՝ միւֆլիսին իքինճի տէֆա օլարագ իֆլասը զուհուրինտէ տախի իշ պու մատտէնին նիզամաթը մէրի իւլիճրա տըր:

ԳԻԹԻՆԺԻ ՓԱՍԸԼ

ՄԵՎՃՈՒՑ ԳԻՓԱՅԵԹ ԻԹՄԻՏԻԿԻ ԹԱԳՏԻՐՏԻ ԻՓԼԱՍ
ՄՈՒԱՄԵԼԱԹԸՆԸ ԳԱՓԱՏԸԼՄԱՍԸ ԳԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Իպի էէ-դ գնու-դ գէօրթի-նճի- հարթէ: Գօնգօրտաթօնըն

(1) Գօնգօրտաթօնըն պօղուլմասը վէ քիւլլիյէն իղղասը՝ իւլ մատտէնտէն նէշէթ իտէր: Եվլէլա՝ միւֆլիս հազընտէ հիյլէքեա օլարդընէ տախի հիւքմին սուտուրի, սանիյէն՝ զըպն (խարդախուլթիւն) վէ հիյլէ մատտէլէրի օլուպ, պու իքի սէպէպ զուհուրինտէ՝ գօնգօրտաթօ պէր մուճիպի գանօն քիւլլիյէն իղղա օլունուր. սալիւնէն՝ միւֆլիս թասհուտաթընը իճրա իթմէտիկի թաղտիրտէ, ալաճազլուլէր թարաֆընտէն գօնգօրտաթօնըն պօղուլմասը իտախ գըլլուր:

Վէ պիրինճի վէ իքինճի սէպէպտէ գօնգօրտաթօնըն թէճտիտի միւմընէ օլմայուպ, իւլիւնճի սէպէպէ կէօրէ թէճտիտ վէ թանգիմինէ մասը օլուպ՝ Թիճարէթխանէ թարաֆընտէն իճապը հիւքմ օլունուր:

Թաստիգինտէն վէ հախօտ ալաճազլուէրին իթթիֆագընտէն մուգատտէմ՝ մի ֆլիսին մէվ ճուտի իֆլաս մուամէլաթընըն իճրասընէ քիֆոյէթ իթմէյէրէք, թէվգիֆի իճապ իտէր իսէ, թիճարէթխանէ մէմուընըն ինչասը իսէ իֆլաս մուամէլաթընըն գափաաըլմասը րէսմէն պիլէ չիւքմ իթմէք՝ թիճարէթխանէնին րէյինէ մահուլ (յանձնեալ) արք :

Վէ իշ պու չիւքմ վէ իլամ մուգթէզասընձէ՝ միւֆլիսին գաթը վէ կէրէք էմվալ վէ էմլաքը չազգընտէ տավա իթմէք խուսուսընէ՝ չէր պիր ալաճազլուներն պաշգա պաշգա չազգը չասըլ օլուպ, անճազ օլ իլամըն իճրասը՝ թարիխի իլամտէն իթիպարէն էալընըղ պիր այ միւտտէթ թէվգիֆ վէ թէխիր օլունուր :

Իտէ էիւզ օբուզ պէշինճի մարտէ : Կէրէք միւֆլիս վէ կէրէք միւֆլիս իլէ ալեազասը օլան քիմէսնէ չէր նէ վազըթ իֆլաս մուամէլաթընըն մասարիֆինի իտարէ իտէճէք գատար մէպալիղին մէվ ճուտ օլտուղունու իսպաթ իտէր, վէ հախօտ վէքիլէք եէտինէ թէսլիմ իյլէր իսէ, զիքր օլան մատտէտէ պէյան օլունան չիւքմ վէ գարարըն իտտէսինէ՝ օլ միւֆլիսին վէ ալեազասը օլանլէրին սալաչիյէթի տէրքեար տըր : Վէ չէք չալտէ զիքր օլան մատտէնին իղթիզասը իւզրէ վուգու պուլաճազ տավանըն մասարիֆի էվվէլ պէ էվվէլ էտա իթտիրիլմէք լազըմէտէն տիր :

ԱԼԹԸՆՃՐ ՓԱՍԸԼ

ԱԼԱՃԱԳԼՈՒԼԵՐԻՆ ԻԹԹԻՓԱԳԸ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իտէ էիւզ օբուզ ալլընճը մարտէ : Պօնգօրտաթօ մուգալլէլէսի ագտ օլունամատըղը չալտէ՝ ալաճազլուէր իթթիֆագ (1) իտուպ, պիրլիքատէ չարէքէթ իթմէք իւզրէ՝ իսթիչգագի թապէրի տէրքեար տըր, վէ կէրէք իֆլաս ումուընըն բույէթինէ վէ կէրէք վէքիլէրին իպգա վէ թէպտիլի մէնֆաաթընէ տսիր խուսուսաթըն միւզսքէրէսի իչլեն՝ թիճարէթ-

(1) Ալաճազլուէրին իթթիֆագընտէն միւրաս՝ դօնգօրտաթօ մուամէլէսի իճրա օլունամատընտէն տօլայի, միւֆլիսին մէվ ճուտի օլարագ չէր նէ պուլուր իսէ՝ պէյինլէրինտէ թազսիմ տիմէք օլուր :

խանէտէն թային գրքնան մեմուր թարաֆընտէն ալաճագ-
լուլէր ճէլպ օլունուպ , իսթիյազ վէ իսթիյալ վէ բէհին ճի-
հէթլէրի իլէ ալաճագլէրի միսթէհագղիգ օլան ալաճագլու-
լէր իշ պու մէճլիսէ տախիլ օլուրլէր : Վէ ալաճագլուլէրին
խտտիա վէ իթիբազլէրինի շամիլ (պարունակող) պիր գրթա
մազպաթա կազրուպ , զիբր օլան 170 մատտէ մանթուգինճէ-
օլ մազպաթանըն մէֆհումինէ նագարէն՝ թիճարէթխանէ
թարաֆընտէն գարար վիրիլուր : Վէ իպգա օլունմայաճագ
վէբիլէր թագրիլլէրինի կէնի վէբիլլէրէ վիրուպ , թիճա-
րէթխանէ մեմուրը տախի հազրր օլմազ վէ միւֆլիս տախի
իճապը թագտիրինտէ ճէլպ օլունմազ լազըմ տըր :

Իտէ եիւզ օխուզ եեդիհնճի մադդէ : Իֆլասըն էմվալի մէվ-
ճուտէսինտէն՝ միւֆլիսէ պիր մըզտար իանէի նագաիյէ
(ստակ) իթասը խուսուսը՝ հազրրի պիլ մէճլիս օլան ալա-
ճագլուլէր պէյնինտէ միւզաբէրէ օլունարագ , պու պապտէ
էքսէրիսի բազի օլտրգլէրի հալտէ՝ իֆլասըն էմվալի մէվճու-
տէսինտէն պիր մըզտար ազճէ իանէ նամը իլէ միւֆլիսէ վի-
րիլմէք խուսուսընէ միւսաատէ գըրքնուպ , իշպու իանէնին
(օգնութնանը) մըզտարը վէբիլլէր թարաֆընտէն թէբլիֆ ,
վէ թիճարէթխանէտէն թային գրքնան մեմուր ճանիպինտէն
թախսիս օլունուր , մէկէր քի՝ կալընըզ վէբիլլէր թարաֆըն-
տէն պու պապտէ թիճարէթխանէյէ միւրաճաաթ վէ իսթի-
տա գըրքնա :

Իտէ եիւզ օխուզ սեդիյինճի մադդէ : Պիր թիճարէթ շիր-
բէթինին իֆլասը գուհուրինտէ՝ շէրիբլէրին պիրի իլէ վէ
կախուտ պիր դաշը իլէ գօնգօրտաթօ մուզապլէլէսինին ազտի-
նէ բազի օլմազ ալաճագլուլէրին կէտի իսթիյարլէրինտէ տիր :
Օլ թագաիրտէ շիրբէթին պիլ ճիւմլէ էմվալի մէվճուտէսի՝
իթիթիֆագ իտէն ալաճագլուլէրին թախթը իտարլէրինտէ
գալուպ , գօնգօրտաթօյի թահսիլ իթմիլը քիմէսնէլլէրին էմ-
վալի մախուսլէրի՝ շիրբէթ մալինտէն իխրաճ օլունարագ ,
պու մազուլլէր իլէ ազա օլունաճագ մուզապլէլէի մախու-
սէտէ՝ զուրամա ազճէսի հասրէն վէ գասրէն շիրբէթ մալին-
տէն խարիճ էշնատէն էտա օլունմազ թաահհուտի միւնտէրիճ
օլուր • վէ կալընըզ քէնտի նէֆսինէ տիա պիր գօնգօրտաթօ-
յէ տէսթրէս օլմուշ օլան շէրիք սաիր շէրիբլէր իլէ միւ-

Թէա՛հհա օլմագտէն պէրի իւզղիմ մէ (ազաա) օլուր :

Ի՛ի եիւզ օրուզ սօգոսլընճը մարտէ : Ի՛ֆլասս վէքիլէրի ալաճագլուլէրին մասա թասպիր՝ օլունուր ճէմիյէթի թարաֆընտէն պիլ վէքեալէ էտայի տէյնէ մէմուր օլուպ , պուճիւմլէ՝ միւֆլիսին էմվալի մէվճուտէսի իլէ թիճարէթ իթմէք իւզրէ ալաճագլուլէր թարաֆընտէն վէքիլէրէ բուխասթ վերիլուր : Վէ պու պապտէ ալաճագլուլէրին մէճլիսի մէշվարէթինտէն վերիլէճէք գարարնամէտէ՝ մէմուրիյէթլէրինին վագթընէ վէ վիւսաթընէ վէ մասարիֆին բույէթինէ մէտար օլմագ իւզրէ եէալէրինտէ հըֆզ օլունաճագ ազճէնին մըգտարը թասրիհ գըլընմագ լազըմէտէն տիր :

Վէ ագճէ վէ նուֆուս ճիհէթլէրի իլէ իւչ բուպինէ միւթէարրիֆ վէ աղլէպ օլան ալաճագլուլէրին բէյլէրի իւզրէ՝ թիճարէթխանէտէն թային գըլընան մէմուրըն հուզուրընտէ օլ գարարնամէյէ թէշլէպպիւս (ձեռնամուխ) օլունուր : Վէ իշպու գարարնամէյէ գարը մուխալէֆէթ վէ իթիրագ իթմէք խուսուսը՝ կէրէք միւֆլիսին վէ կէրէք իմզայի բիզա վերմէյէն սաիր ալաճագլուլէրին եէալէրինտէ իսէ տէ , իշպու իթիրագտէն նաշի՝ օլ գարարնամէնին իճրասը թվգիֆ օլունամագ :

Ի՛ի եիւզ գըրգընճը մարտէ : Վէքիլէր իֆլասըն մալինի գուլլանտըլէրի էսնատէ՝ մէվճուտտէն զիյատէ մուամէլաթ վէ թասհհուտաթէ կիրիշիրլէր իսէ , օլ մալին թիճարէթի իւչին գուլլանմաղա բուխասթ վերմիշ օլան ալաճագլուլէր վերտիքլէրի բուխասթնամէտէ եագըլմըլ օլան շուրութլար մուճիպինճէ՝ էմվալի իֆլաստէն քէնտուլէրէ բաճի օլան հիսսէտէն զիյատէսի իչիւն պիզզաթ մէսուլ օլուպ՝ հէր պիրի ալաճաղընըն մըգտարինէ պագարագ՝ մէվճուտտէն էքսիլէն ագճէյի էտա իյլէմէկէ մէճպուր տըր :

Ի՛ի եիւզ գըրգը պիլընճի մարտէ : Միւֆլիսին մէնգուլաթտէն օլմայան էմվաքընը , վէ կէրէք մէնգուլաթտէն օլան էմթիա վէ էշասընը սաթըպ , պորճլարըն վէ զիմէմաթընըն թանզիմ վէ թէսվիյէսի մատտէլէրինի թաճիլ (աճէլէ) իթմէք իւզրէ վէքիլէր մէճպուր տըր . վէ օլ խուսուսաթէ՝ թիճարէթխանէտէն թային գըլընան մէմուր նաղարէթի իլէ թէշլէպպիւս օլունուպ , միւֆլիսին ճէլպ վէ իհզարըլ լազըմ կէլմէզ :

Ի՛ի եիւզ գըրգը իիլնճի մարտէ : Լիւզ սոգսան պէշ մասա

տէտէ եազըլան գահտէլէրէ իմթիսալէն՝ միւֆլիսէ բաճի օլան
Հէր կէօնէ հուգուգ վէ տավայր թէսվիյէ վէ բույէթ իթմէք
իւզրէ վէքիլէր մէզուն օլուպ , օլպապտէ միւֆլիսին մուխա-
լէֆէթի մէսմու տէկիլ տիր :

Իտէ եեւզ գըրք Եւլիւնի ճարտէ : Պէրվէճճի պալեա իթ-
թիֆագ իւզրէ օլան ալաճագլուլէր՝ իթթիֆագլէրինին իպ-
թիտաքի սէնէսինտէ Հիչ օլմաղ իսէ պիր տէֆա , վէ իճապ
իյլէտիկի հալտէ էրթէսի սէնէլէրինտէ իգթիզասընէ կէօրէ
ազտի մէճլիս իթմէք իւզրէ՝ Թիճարէթխանտէն թային գը-
լընան մէմուր մարիֆէթի իլէ ճէլպ օլունուր . վէ օլ մէճլիս-
լէրտէ վէքիլէր իֆլաս ումուրընը նէ վէճճիէ իտարէ վէ թէս-
վիյէ իյլէտիքլէրինին թագրիրինի վերմէկէ մէճպուր արուլէր .
վէ 170 վէ 236 մատտէլէրտէ թասրիհ օլունան գահտէլէրէ
թաթպիգէն՝ մէմուրի յէթլէրինտէ իպգա , վէ եախօտ իճապը-
նէ կէօրէ ազլ վէ թէպտիլէրի իճրա օլունուր :

Իտէ եեւզ գըրք Կէօրքիւնի ճարտէ : Միւֆլիսին հիսապլէ-
րի գաթ (կտրնլ) վէ թէսվիյէ օլունարգտէ՝ ալաճագլու Թի-
ճարէթխանտէն թային գըլընան մէմուր մարիֆէթի իլէ
ճէլպ օլունուպ , վէքիլէր տախի իշպու սօն մէճլիստէ մէմու-
րիյէթլէրինին նէթիճէսինտէն թագրիրլէրինի վերէրէք՝
միւֆլիսին պիլնէֆս պուլունմասը վէ եախօտ իգթիզասը իւզ-
րէ ճէլպ վէ իհզար օլունմասը լազըմտէն տիր :

Վէ միւֆլիսին մագուրիյէթի (էօղիւր) ահվալինէ տաիր
ալաճագլուլէր րէյլէրինի սէօյլէյիպ , օլ պապտէ պիր գըթա
մագպաթա եազըլարագ , ալաճագլուլէրին հէր պիրի միւլահա-
ղալէրինի վէ իթիրազլէրինի օլ մագպաթատէ տէրճ իյլէմէք
իւզրէ մէզուն օլուպ , օլ մէճլիսին պիթմէսինտէն սօնրա՝
իթթիֆագ իտէն ալաճագլուլէրին ճէմիյէթի պիլ իսթիհգագ
(իրաւամք) պօզուլուր :

Իտէ եեւզ գըրք Կէլիւնի ճարտէ : Միւֆլիսին մագուրիյէթի
ահվալինէ տաիր ալաճագլուլէրին գարարի րէյլէրինէ վէ
կէրէք իֆլասըն քէյֆիյէթի վուգուինէ վէ հալեաթի սաիրէ-
սինէ միւթէտաիր պիր գըթա թագրիր՝ Թիճարէթխանէ
մէմուրը թարաֆընտէն արզ վէ թագտիմ օլունուպ , միւֆլի-

սին մազուր օլուպ օլմայաճաղը՝ թիճարէթխանէտէն չիւքմ օլունուր :

Իտի եիւզ գըրէ ալիւննը ճարտէ : Սիւֆլիսին մազուր օլմա աղը իլան օլունարը թագտիրտէ՝ չէր պիր ալաճաղու քէն տի ալաճաղնէ տաիր միւֆլիսին զաթը վէ էմվալը չաղընտէ տավա իթմէկէ եէնի պաշտէն սալաչիյէթի չասը օլուր , մազուր օլմագ իւզրէ չիւքմ օլունարը թագտիրտէ՝ իֆլասըն տէն տօլայի ալաճաղուլէրին տավալէրի իչինն չապս օլունմագ մէճպուրիյէթինտէն թալալիս օլունարագ , մին պատ նէֆսինէ աօգունուլմայուպ՝ ֆագաթ էմվալինտէն տավա օլունուր շու գատար քի գավանինի մախուսէ (1) իլէ տէրքնար օլան պաղը իսթիսնալէրէ (բացառութիւններուն) քիպէթ գըլընուր :

Իտի եիւզ գըրէ ետիւնն ճարտէ : Շիլլէլու իֆլասի թրթիւ քնապ իտէնլէր վէ քէնտու մալլէրի օլմայան էլնանըն սաթ մասընէ կիրիչէնլէր վէ կէրէք խըրըղըպ վէ տօլանտըրճըլըպ վէ նախօտ քէնտուլէրինէ իթիմաա օլունան շէյէ խըյանէթ վէ թաատտի իլէ միւթթէչիմ օլանլէր , վէ ալէլ խուսուս էմ վալի միրիյէնին սարֆ վէ թէլէֆինէ ճէսարէթ իտէնլէր մազուր օլմագ իւզրէ չիւքմ օլունմագ ճաիղ տէկիլ տիր :

Իտի եիւզ գըրէ սեւիլնն ճարտէ : Թիւճճարտէն պօրճու օլանլէրին մէվճուտ մալլէրինի ալաճաղուլէրէ թէրք վէ ի թա իլլէմէք խուսուսընտէ վուգու պուլան իսթիտալէրի շալանի գապուլ տէկիլտիր (2) :

(1) Գավանինի մախուսէտէն միւրատ՝ թէվէթթիւն իթմէմիշ օլան էճնէպի վէ վասիրէր վէ մէմուլլէր վէ էմանէթ մուհաֆըղարք տիմէք օլուպ , պունլէրին մազուրիյէթի թէպէյէիւն իթսէ պիլէ մաչպուսիյէթ մէճպուրիյէթինտէն պէրի (ազատ) օլունամաղլէր . չինն քի պօրճլէրինին քէյթիյէթի մախուսէլէրի իճապընճէ պունլէրին մաչպուսիյէթի էմնիյէթի թաչսիլ իտեր :

(2) Իչպու մատտէտէ եաղըյան նիղամ եաղընը թայիֆէյի թիւճճարէ մախուս օլուպ , թիւճճարտէն օլմայան սայիր պօրճլուլար թարաֆընտէն պու վէճճլէ իսթիաա վուգուինտէ՝ մաչքէմլէրէ միւրաճաաթ օլունմագ լաղըմ կէլիր :

ԵՆՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՊԻՐ ԻՓԼԱՍ ՉՈՒՀՈՒՐԻՆՏԻ ԱԼԱՃԱԳԼՈՒԼԷՐԻՆ ԳԱՉ
ՏԻՐԼԻՒՈՒՍ ԵՆՏԻՆՃԻ ԱԼ ԲԵՅՅՈՒՅԵԹԻ ԻՍԹԻՀԳԱԳԱԹԸ
ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՆԵՎԻ

ՄԻՒՓԼԻՍ ԻԼԻ ԹԱԱՀՀՈՒՏ ԻՏԻՆ ԱԼ ՄԻՒՓԼԻՍԻՆ ԲԵՅՅՈՒՅԵ
ԼԻՐԻ ՕԼԱՆ ԲԻՄԵՍՆԵԼԷՐ ՀԱԳԳԸՆՏԻ ՏԻՐ

Ի՛նչ ե՛նչ էրբէ որո՞հողը՝ Տարրէ : Միւֆլիսին վէ միւշ-
թէրէքէն թաաճճուտ իտէնլէրին վերմիշ օլարգլէրի թէմէս-
սիւքլէր իլէ ճիրօ՝ հանի համլայէ ճիճէթի՛նտէն տօլայի պիր
պիրլէրինէ միւթէքէֆիլ օլարագ իֆլասլէրի զուհուր իտէն
քիմէսնէլէր թարաֆրնտէն իմզա դըլնմըլ օլան թաճվիլթաթըն
համիլն՝ մեզքիւր միւֆլիսլէրին հէր պիրինին պաշգա պաշգա
մասաւր թէվզի՛նտէն կիւզէշթէ վէ մասարիֆի իլէ եէքիւն
ալաճաղընէ նազարէն հիսսէմէնտ օլուպ (1) , ալաճաղընը
քեամիլէն իտտիայէ սալաճիլթի տէրքեար տը :

Ի՛նչ ե՛նչ էլլնն՝ Տարրէ : Մէտնուն իլէ միւշթէրէքէն էտա-
յէ թաաճճուտ իտէնլէրին իֆլասլէրի զուհուրինտէ՝ մասալէ-
րինտէն վերիլան հիսսէի զուրամա իչիւն եէքտիկէրին պիր
պիրինտէն տավայէ սալաճիլթիլէրի օլմայուպ , Փազաթ իշ-
պու՝ միւֆլիսլէրին հիսսէի զուրամալէրինտէն հասըլ օլան ագ-
ճէ մասարիֆ վէ կիւզէշթէ իլէ եէքիւն մաթլուպաէն արթար՝
հանի պօրճըն ասըլ մալինտէն վէ միւթէքէրաթի սաիրէսին-
տէն Փազա պուլուր իսէ , օլ թագտիրտէ վուզու պուլան
Փազա՝ թաճվիլտէ՝ հազըլմըլ օլան իմզա սաճիլթիլէրինին սը-

(1) Մէսէլա իւչ ատէմ՝ պիրպիրլէրինէ քէֆիլի պիլ մալ օլարգտէն
սօնրա՝ իւչիւ պիրտէն միւֆլիս օլարգլէրի հպտէ իչպու միւֆլիսլէրին
վերմիշ պուլունարգլէրի 12000 զուրուշըլ թէմէսսիւք՝ սահիպէ եէտին-
տէ պուլունան թէմէսպիւքըն նաթիլ օլարգլէ մէպաղ վէ իճարդ իտէն
կիւզէշթէ վէ մասարիֆի իլէ հէր պիրինին մասարնէ թօփ ալաճաղը իլէ
տալիլ օլուպ , պիրինին զուրամասընտէն եիւզտէ էլի օլարագ՝ 6000 ,
էրինճիւնին զուրամասընտէն եիւզտէ 35 օլարագ՝ 4200 , վէ իւչիւնճիւ-
սինին զուրամասընտէն եիւզտէ 15 օլարագ՝ 1800 զուրուշ , քի ճէմէն
12000 զուրուշ ալաճաղընը թէմամէն էտա իտէր :

բասրնէ նազարէն քէնտուլէրէ տէվը վէ հավալէ Թարիգի Ի-
լէ քէֆիլ պուլունան մէտեուն միւշթէրէքլէրէ աիտ վէ բա-
ճի օլուր : (1)

Իտէ եիւղ ելլէ Կիլիկի ճարդէ : Միւֆլիս վէ սաիր միւթէ-
աճհիտլէրինին պիր պիրլէրինէ Թէքէֆիլլէրինի միւթէ-
զամին վերմիշ օլարգլէրի Թաճվիլլէրին համիլլ օլան ալա-
ճագլու՝ Իֆլասըն զուհուրինտէն մուգատտէմ՝ ալաճաղընէ
մահսուպէն էկէրչի պիր մրգտար ագճէ ալմըլ իսէ , իշպու-
ալէլ հիսապ ալարըը ագճէ պատ էլթէնգլլ՝ գուսուրը իչին
մասայէ տախիլ օլմաղա , վէ միւֆլիս իլէ պէրապէր միւթէ-
աճհիտ վէ եախօտ քէֆիլլ օլան քիմէսնէլէրտէն տավա իթմէ-
կէ իաթիհզագը տէրքեար տըր . էկէրչի միւթէաճհիտ վէ
քէֆիլլ Թարաֆընտէն էտա օլունուր իսէ , օլ հալտէ անլէր
տախի ֆագաթ վիրաիքլէրի ագճէ իչինն միւֆլիսին մասասընէ
տախիլ օլուրլէր :

Իտէ եիւղ ելլէ Իլիկի ճարդէ : Հեր նէ գատար գօնգօրտա-
թօ ագտ վէ Թանգիմ օլունմուշ իսէ տէ , եինէ ալաճագլու-
նըն՝ միւֆլիսին քէֆիլ վէ միւթէաճհիտլէրինտէն ալաճագլէ-
րինին պիթիլմէսինի իտտիայէ սալաճիլթլէրի տէրքեար
ալր :

ԻՔԻՆՃԻ ՆԻՎԻ

ՐԷՀԻՆ ԻԼԷ ԹԷՄԻՆ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՎԷ ԿԷՐԷՔ ՄԻՆԳՈՒԼԱԹ-
ՏԷՆ ՕԼԱՆ ԷՇԵԱ ԻԻՁԷՐԻՆԷ ԻՄԹԻՅԱԶԼՈՒ ՊՈՒԼՈՒՆՄՈՒՇ
ՕԼԱՆ ԱԼԱՃԱԳԼՈՒԼԷՐ ՀԱԳԳԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իտէ եիւղ ելլէ Իւլիկի ճարդէ : Միւֆլիսին ուսուլիմէ-
րիլէլէ Թաթպիգէն րէհին իլէ Թէմին օլունմուշ օլան ալա-
ճագլուլէրինին իսիմլէրի եալընըզ իսթար իչինն մասա տէֆ-
թէրինէ դայտ իթտիրիլուր :

Իտէ եիւղ ելլէ Կեօրդիկի ճարդէ : Վէքիլլէր տիլէտիք-

(1) Ձ իրա քէֆիլ օլան միւթէաճհիտ վիրիլտիկի սուրէթտէ՝ քէ-
ֆիլ օլան քիմէսնէ ֆագլայէ միւսալի մէպաղընըն քէֆալէթինտէն
Խէլա օլմուշ օլուր :

կերի վագրթ թիճարէթխանէտէն թային գըլընմըլ օլան մէմուրըն բուխսաթը իլէ մասանըն Ֆախտէսի իչին՝ պօրճըն էտասը իլէ մուգապէլէսինտէ ըէհին օլունմուշ օլան էշնայը կերի ալմաղէ մէգուն տըրլէր :

Իտէ եի-ղ էլլէ պէշինճի ճապտէ : Պիր ըէհին՝ վէքիլլէր թարաֆընտէն կերի ալընմայուպտէ՝ ալաճագլու ճանիպինտէն ալաճաղընտէն զիյատէ պէհա իլէ սաթըլուր իսէ , Ֆաղլասը վէքիլլէրտէն ալընըր . գալտը քի ըէհինին պէհասը՝ ալաճագլունըն ալաճաղընտէն տուն իսէ , գուսուրը իչին ատէթա ալաճագլուլէր միսիլու միւֆլիսին մասասընէ տախիլ օլուրլէր :

Իտէ եի-ղ էլլէ պէշինճի ճապտէ : Իֆլասըն իլանընը թէգատտիւմ իտէն 31 կիւն զարֆընտէ՝ միւֆլիսին պիզզաթ գուլլանտըրը ամէլէնին իւճըթի , վէքէզալիք իֆլասըն իլանընտէն մուգատտէմ օլան ալթը մահ զարֆընտէ գուլլանմըլ օլան հաղըճըլէրին իւճըթ վէ մահիյէլէրի իթիյազու պօրճ սըրասընտա տըր :

Իտէ եի-ղ էլլէ եիպինճի ճապտէ : Միւֆլիսին մէնգուլաթտէն օլան էշնասընէ իթիյազ հագգընըն իտտիասընտէ օլան ալաճագլուլէրին տէֆթէրի՝ վէքիլլէր թարաֆընտէն՝ թիճարէթխանէ ճանիպինտէն թային գըլընան մէմուրէ թէսլիմ օլունուպ , իչպու ալաճագլուլէրին մաթլուպաթը էվիլէ պէ էվիլէ թահսիլ օլունահագ աղճէտէն իթա օլունմագ խուսուսը թէնսիպ օլունուր իսէ , օլ մէմուր թարաֆընտէն օլ պապտէ բուխսաթ վիրիլուր . գալտը քի իթիյազ հագգընէ մուարագա վուգուլինտէ՝ թիճարէթխանէյէ հապալէսի իլէ հիւքմ օլունուր :

ԻԻԶԻԿՆՃԻԻ ՆԵՎԻ

ՄԵՆԳՈՒԼԱԹՏԷՆ ՕԼՄԱՅԱՆ ԷՇԵԱ ԻԻԶԻԿՆՏԷ ԻՄԹԻՂԼԱԼ ՎԷ ԻՄԹԻՅԱԶԸ ՕԼԱՆ ԱԼԱՃԱԳԼՈՒԼԷՐԻՆ ԻՄԹԻՂԳԱԳԱԹԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻԲ

Իտէ եի-ղ էլլէ պէշինճի ճապտէ : Մէնգուլաթտէն օլմայան էշնանըն (անշարթ ընչից) հասըլ օլան պէհասընըն

Թէվզիի՝ մէնգուլթտէն օլան էշնանըն (շարժական ընչիյ) հասրլ օլան պէհասընըն Թէվզիինտէն էվվէլ վէ եախօա իքիսի պիր վազըթտէ իճրա օլունուր իսէ, մէնգուլթտէն օլմայան էշնանըն պէհասընտէն ալաճագլէրինի Թէմամէն էաա իտէմէյէն իմթիյազու վէ բէհին սահիպի (1) օլան ալաճագլուլէր պագը դալաճագ ալաճագլէրի իշինն բէհին վէ էմանէթլէրի օլմայան սահիր ալաճագլուլէրէ բաճի ազճէնին Թէվզիինէ տախիլ օլուրլէր . Փաղաթ ալաճագլէրի պալեա տէ եազըլան նիզամաթէ Թաթպիզէն Թաշգիզ վէ Թաստիզ օլունմագ լազըմէտէն տիր :

Իտէ էիւլ էլլէ րօֆուլընճը մապաէ : Մէնգուլթտէն օլմայան էշնանըն հասրլաթը Թագսիմ վէ Թէվզի օլունմազտէն էվվէլ՝ մէնգուլթտէն օլան էշնանըն սաթըլմասընտէն հասրլ օլան ազճէնին պիր վէ պիր դաչ Թագսիմլէրի վուզու պուլարըը հալտէ՝ Թաշգիզ վէ Թաստիզ օլունմուշ իմթիյազ վէ բէհին սահիպի օլան ալաճագլուլէր ալաճագլէրինին եէքինինէ պագարագ՝ ազճէ Թէվզիինէ տախիլ օլուրլէր : Պաղաթ մէնգուլթտէն օլան էշնանըն սէմէնինտէն ալընան ազճէնին՝ մէնգուլթտէն օլմայան էշնանըն հասրլաթընտէն իֆրազ վէ Թէֆրիզի (այրոմասը) խուսուսը աշաղատա պէյան օլունարըը վէճչլէ իճրա օլունուր (2) :

(1) Ետտինտէ բէհին պուլունան ալաճագլուլէր՝ պագը ալաճագլէրի իշինն ստէթա ալաճագլուլէրին մասսարնէ տախիլ օլուրլէրի հալտէ՝ ալաճագլէրինին իշլէյէճէք կիւզէշթէլէրինտէն սարֆի նազար օլունմասը իճապընտէն տիր :

(2) Կեսէլա՝ բէհինլու ալաճագլուլէր . բէհինսիզ ալաճագլուլէր .

40000 էվվէլքի .	10000 էվվէլքի .
35000 իքինճի .	15000 իքինճի .
75000 ճէմէն :	25000 ճէմէն :
$\begin{array}{r} 75000 \\ 25000 \\ \hline 100000 \end{array}$	

Մէնգուլթտէն օլան էշնանըն սաթըլմասընտան էվվէլ մէնգուլթտէն օլմայան էշնանըն Փիրուլթինտէն հասրլ օլան . Մէղքիւր 70000 ղուրուշուն սուրէթի Թագսիմի

70000	40000 էվվէլքի բէհինլի ալաճագլուլէրի Թէմամէն ալաճագլուլէրի
30000	10000 իքինճի բէհինլի ալաճագլուլէրի
70000	20000 ճէմէնի մէղպուրուն պագիլէսի
70000	70000

Իսկ եկեղ ալիքը ընդ մարտէ : Մէնգուլաթտէն օլմայան էշ-
 նա սաթը ըրգտէն , վէ բէ՛հն վէ իմթիյազ սահիպլէրի օլան
 ալաճազլուլէր պէյնինտէ սըրա վէ միւնավէպէ ուսուլի գա-
 թիյէն թանղիմ գըլընարգտէն սօնրա , ալաճազլէրի մէն-
 գուլաթտէն օլմայան էշնանըն սէմէնինտէն էտա օլունմազ
 իւզըէ նէօպէթլէրի կէյէճէք ալաճազլուլէր ատէթա ալա-
 ճազլուլէրին մասասընտէն ալարզլէրի ազճէնին թէնղիլին-
 տէն սօնրա , բէ՛հն օլան էշնանըն գըյմէթինտէն քէնտուլէրէ
 րաճի չիստէնին ախղինէ սըրասը իլէ տէսթրէս (ձնոնչաս)
 օլուրլէր • վէ պու վէճճլէ թէնղիլ օլունաճազ ազճէ՛ բէ՛հն-
 լու ալաճազլուլէրին մասասընտէ գալմայուպ , ատէթա ալա-
 ճազլուլէրին մասասընէ իֆատէ վէ թէսլիմ , վէ մէզբիւր ա-
 տէթա մասանըն մէնֆասթը իշպու իֆրազ վէ թէֆրիզ
 (այլըմազ) խուսուպլէրինին իճրասը իլէ թէքմիլ վէ թէթ-
 միմ օլունուր :

Իսկ եկեղ ալիքը պէրէնճի մարտէ : Մէնգուլաթտէն օլմայան
 էշնանըն սէմէնի թէնղիլինէ տախիլ օլարազ ալաճազընը՝
 ֆագաթ պիր մըզտարընը ալմըշ օլան բէ՛հն սահիպլէրի
 չազգընտէ պու վէճճլէ մուամլէ օլունուր , շէօյլէ քի՛ բէ-
 չին սահիպլէրի մէնգուլաթտէն օլմայան էշնանըն սէմէնինտէն
 չիստէ ալարգտէն սօնրա , միւֆլիսին սաիր ատէթա ալաճազ-
 լուլէրինին մասասընէ տախիլ օլարազ գուսուր ալաճազլէրի
 օլան մէզպլիլէ գըյասէն՝ չիստէի իճապլիյէլէրի գաթիյէն
 թանղիմ վէ թէսլիյէ օլունմազ իսթի՛չգազլէրի իճապըն-
 տէն աիր :

Պերվէճճի պալա մէնգուլաթտէն օլմայան էշնանըն սէմէնի թագոսիմն-
 տէն սօնրա , իքինճի բէ՛հնլի ալաճազլունըն 5000 զուրուշ ալաճազը
 գալուպ , մէնգուլաթտէն օլան էշնանըն չասըլաթընտէն զիքը օլան
 5000 զուրուշի խտիպէ սալաչիյէթի գալուր :

Մէնգուլաթտէն օլան էշնա տախի սաթըլուպ չասըլ օլան ազճէ
 24000

Ալաճազլուլէրին պէր վէճճի պալա պազը գալան ճէմէն 30000 զուրուշ
 ալաճազլէրի իշիւն՝ մէզբիւր 24000 զուրուշուն սուրէթի թագոսիմն :
 04000 իքինճի բէ՛հնլու ալաճազլույէ՛ գալան 5000 զուրուշ իշիւն :
 08000 էյվէլէրի էմանէթսիզ ալաճազլույէ՛ 10000 զուրուշ իշիւն :
 12000 իքինճի էմանէթսիզ ալաճազլույէ 15000 զուրուշ իշիւն :
 24000

Վէ մնւգատտեմքի թէվզիտէն հիստէլէրինտէն զիյատէ ազճէ արմըլ պուլունարգլէրի հալտէ՝ իշպու զիյատէ արնան ազճէ բէհինլու օլան ալաճագլուլէրին մասասը եէքիւննտէն թէնզիլ վէ թէվգիֆ օլունարագ , ատէթա ալաճագլուլէրին մասասրնէ իթա վէ թէսլիմ գըլնուր :

Իտի եի-ղ ալլմըլ ի-լի-նճի- մարտէ : Իէհինլու օլան ալաճագլուլէրին սէնէտաթը ուսուլինէ թաթպիգէն բույէթ վէ զայա օլունամըլ իսէ , ատէթա ալաճագլուլէր մէսապէսինտէ թու-թուլուպ , ատէթա ալաճագլուլէր միսիլու՝ կէրէք գօնգօր-տաթօնրն իճրասրնէ վէ կէրէք մասալէրինին մուամէլաթընէ թէպիյէթ իյլէմէլէրի լազըմ կէլիր :

ՏԻՕՏՏԻՆՃԻԻ ՆԻՎԻ

ՀՈՒԳՈՒԳԻ ԶԻՎՃԱՆ (ԻՐԱԻՈՒՆԲ ԱՌՆ ԵՒ ԿՆՈՋ)

ՊԻՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Իտի եի-ղ ալլմըլ ի-լի-նճի- մարտէ : Պիր քիմէսնէնին իֆլասը զուհուրինտէ՝ մատամքի էհլինին ճէհէզ օլմագ իւզրէ էօհտէ-օինտէ պուլունան էշնայի դայրի մէնգուլէսի (անշարժ ինչքը) դօճասրնըն էմլաքընէ միւշթերէք օլարագ գարըլմամըլ օլա , պու միսիլու էմլաք վէ կէրէք միրաս վէ վասիյէթ վէ կէրէք հայաթտէ օլան քիմէսնէլէր թարաֆընտէն հէպէ (պարգւ) ճիհէթլէրի իլէ այալինէ վիբիլմիշ օլան սաիր էշնայի դայրի մանգուլէ՝ այնի իլէ սահիպինէ կէրի վիբիլուր :

Իտի եի-ղ ալլմըլ րեօրրի-նճի- մարտէ : Իէզալիք միրաս վէ հէպէ թարիգլէրի իլէ այալինէ բաճի օլան էմլաքըն իրատըն-տէն հասըլ օլան ազճէ իլէ այալինին թարաֆընտէն քէնտու իսմինտէ օլարագ սաթըն ալընան պիլճիւմլէ էշնայի դայրի մանգուլէյի կէրի ալմաղա՝ այալինին սալահիյէթի տէրքնար օլուպ , անճագ օլ էմլաքըն իշթիրասընը (գնոյ առնելը) միւթէ-զամմին սէնէտաթտէ՝ իրատի մէզպուրըն օլ վէճհլէ սարֆ օլուն-տըղըսարահիթէն զիքը օլունմագ , վէմէպալիղի մէզպուրէ այա-լինին իրատընտէն այընմըլ օլարղը քէյֆիյէթի տէֆթէր իլէ վէ եախօտ միւթէպէր պաշգա պիր սէնէա իլէ իսպաթ գըլըն-մագ լազըմէտէն տիր :

Իսկ եււոյ աւելնել պէտքն ճարտէ : Ղիքեա՛հ մագուղեսի
 Տէր նե՛ շարթ իլէ ազտ օլունմուշ իսէ օլսուն , զիբբ օլան
 մատտէտէ եազըլան քէյֆիյաթտէն պաշգա միւֆլիսին այաըն
 թարաֆընաէն սաթըն ալընան պիլճիւմլէ էմվալ՝ զօճասընըն
 ազճէսի իլէ ալընմըշ կիպի եինէ զօճասընէ բաճի օլմագ
 իւզընէ խտտ օլունարագ , միւֆլիսին էմվալի մէվճուտէսինէ
 իտխալ օլունմագ հասէպ իւլգանոն լազըմ կէլիր • մէկէր քի
 աքսինի իօպաթէ այալի գատրը օլա :

Իսկ եււոյ աւելնել աւելննել ճարտէ : Այալինին նիքեա՛հ օլ-
 տրը վագըլթլէրտէ քէնէտէ պազլանմըշ վէ կէրէք միրաս վէ
 վասիյէթ վէ եախօտ հէպէ թարիզլէրի իլէ այալինէ բաճի
 օլուպ զօճասընըն էմվաբընէ գաթըլմամըշ էշեայի մէնգուլէ-
 յի այնի իլէ կէրի ալմաղա իտաիա իտէ պիլուր , անճագ քէյ-
 ֆիյէթին տէֆթէր իլէ վէ եախօտ միւթէպէր սէնէտ իլէ իս-
 պաթըր լազըմ տրք , գալտըքի այալի իսպաթ իտէմէտիկի
 թագտիրտէ՝ նիքեա՛հ մուգավէլէսի Տէր նե՛ վէճճլէ ազտ օ-
 լունմուշ իսէ օլսուն , կէրէք զօճասընըն վէ կէրէք այալինին
 գուլլանմասընէ բաճի օլան պիլ ճիւմլէ էվ՛ն էշեասը վէ ման-
 գուլթալ ալաճագըլլէրէ բաճի օլուր • Փագաթ թիճարէթ-
 իսանէ թարաֆընաէն թային զըլընան մէմուրըն բուխսաթը
 իլէ այալինին լազըմէսի իչիւն պազը էլպիսէլէր վէքիլէր ճա-
 նիպինտէն իթա օլունուր :

Իսկ եււոյ աւելնել ետիննի ճարտէ : Օյիբբ օլան 263 վէ
 264 մատտէլէրին հիւքիւմլէրի մուճիպինճէ միւֆլիսին այա-
 լի՝ կէրէք ըիզասը իլէ միւթէա՛հհիտ վէ մէճպուր օլսուն , վէ
 կէրէք հագգընտէ հիւքիւմ սուտուր իթսուն , էմվալի հագ-
 գընտէ՝ իֆլասէ չըգմագսըրըն իճրա օլունմուշ օլան իսթիղ-
 լալի վէ գարշըրըր օլան պորճը գապուլ իթտիկի հալտէ ,
 մալինի կէրի ալմագ տավասընը իթմէկէ սալահիյէթի օ-
 լուր (1) :

Իսկ եււոյ աւելնել սեփիլննի ճարտէ : Օյիր այալ զօճասը-
 նըն պազը պորճլարընը էօտէտիկի թագտիրտէ՝ պունըն զօ-

(1) Այալ միւֆլիս օլան զօճասը իլէ միւթէրէք պուլունան էմ-
 վալինտէն Տէր նե՛ գատար էլ չէքմիշ վէ ֆէրաղէթ իթմիշ օլսա , մա-
 տամ քի մէնգուլթտէն օլմայան էմվալի պորճէ պէտէլ բէհին վէ
 իսթիղլալ օլունմուշ օլա , մալի կէրի ալմագ հուգուզը միւֆլիս օլան
 պիր թաճիլին այալի հագգընտէ ճարի օլամագ :

ճասընթան մալինատէն վերիվճիշ օլմասը մէմուլ վէ մագնուն օլ-
տըղընէ մէպնի , միւֆլիսին մասսարնատէն տավայէ սալահիյէ-
թի հօգ տըր • մէկէր քի զիբը օլան 265 մատտէտէ թասըի՛՛՛
վէ պէյան օլունտըղը իւզըէ՛ աքսինի իսպաթէ դատըր օլա :

Իսի էի-դ ալիսըլ Գօգո-դընճը ճադդէ : Պիր ատէմին էվլէն-
տիկինտէ թիւճճար սընըֆընտէն օլտըղը վէ հախօտ օլ վա-
զըթտէ պէլլի պիր քեար վէ մէշղուլիյէթի օլմայուպտէ
էվլէնտիկինտէն պիր սէնէ զարֆընտէ թիճարէթէ կիրիշաի-
կի հալտէ , էվլէնտիկինտէ մէվճուա օլան էմվալի վէ կերէք
էվլէնտիքտէն սօնրա միրաս վէ հէպէ վէ վասիյէթ թարիզլէ-
քի իլէ մալիք օլմուլ օլան էշնայի դայրի մէնգուլէսի այալի-
նէ բէհին հիքմինտէ օլուպ , իշղու բէհին մատտէսի տախի
էվլէլա այալինին ճէհէզ օլարագ կէթիրմիշ վէ հախօտ պա-
տէհու միրաս վէ հէպէ վէ վասիյէթ թարիզլէրի իլէ քէնտի-
նէ բաճի օլմուլ օլան էշնայի մանգուլէ վէ մէպալիզ հագըրնտէ
մէրի իւլիճրա տըր • անճազ էշնայի մէրգուլէնին թէպլիմի վէ
հախօտ ազճէնին էտասը մամուլ պի՛՛՛ (վաւերական) սէնէտ իլէ
իսպաթ օլունմագ իճապընտէն տիր • իքինճի՛ էվլէնտիկի էս-
նասընտէ ախէրէ սաթըլմըլ օլան էմլաքընըն հէնի պաշտէն
կերուլէ սաթըն ալմասը , վէ իւշիւնճիւ՛ էհլի իլէ պէրապէք
տէր էօհտէ իյլէտիկի պօրճլարըն էտէմէսի խուսուլէրինտէ
տախի՛ պէր վէճհի պալա էհլինին էմլաքը իլէ էմին (ապա-
հոլ) էթմէք վէ բէհին գօյմագ մատտէսի մէրի իւլիճրատըր :

Իսի էի-դ էիլմըլնճը ճադդէ : Եվլէնտիկի վագթընտէ թի-
ճարէթլէ մէշղուլ օլան վէ հախօտ օլ վագըթտէ պէլլի պիր
քեար վէ քիսպի օլմայուպտէ էվլէնտիկինտէն պիր սէնէ զար-
ֆընտէ թիճարէթէ կիրիշէն ատէմին այալի՛ նիքեհա՛ մուգա-
վէլէսինտէ հագըլան գախալէրէ իսթինատէն միւֆլիսին մալին-
տէն պիր կէսոնէ տավայէ սալահիյէթի օլմայուպ , անճազ ա-
լաճագըլէրին տախի իշղու նիքեհա՛ մուգավէլէսինտէ էր քի-
շի թարաֆընտէն՝ այալինէ մէշուլթ օլան վտալէրի քէնտու-
լէրինէ հասը իլէ (յատկացըննլով) միւլմէմէթի օլմագ
(շահվել) խուսուլընը իտախայէ սալահիյէթի հօգ տըր :

Եւ մագնուն օլմասը մէմուլ վէ մագնուն օլտըղընէ մէպնի , միւֆլիսին մասսարնատէն տավայէ սալահիյէթի հօգ տըր • մէկէր քի զիբը օլան 265 մատտէտէ թասըի՛՛՛

ՍԵՒԻՁԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԻՆԳՈՒԼԱԹՏԷՆ ՕԼԱՆ ԻՇԵԱ ՊԵՀԱՍԸՆԸՆ ԱԼԱՃԱԳ-
 ԼՈՒԼԷՐ ՊԵՅՆԻՆՏԷ ԹԷՎՁԻ ՎԷ ԹԱԳՍԻՄԻ ՎԷ
 ՄԻՆԳՈՒԼԱԹՏԷՆ ՕԼՄԱՅԱՆ ԻՇԵԱ
 ՀԱՍԸԼԱԹԸՆԸՆ ԳԱԹԻ ՀԻՍԱՊԷ
 ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իսի եկեղ եկեղիշ պերինճի Տարտե : Մէնդուլաթ պէհասրնն
 ևէքիւնընտէն իֆլաս քէյֆիլէթինին թէսվիլէսի խուսուսըն-
 տէ ճարի օլան մասարիֆ վէ կէրէք միւֆլիսին քէնտուսինէ
 վէ ևախօտ էվլատ վէ ալալինէ վիրիլան խանէ ազճէսի վէ իմ-
 թիյազու ալաճագլուլէրէ էտա օլունան ազճէ իֆրազ վէ
 թէնգիլ իլէ , գուսուր ճէր նէ գալուր իսէ՝ մատա ալաճագը
 թապտիգ վէ թասգիգ օլունմուշ օլան ալաճագլուլէրին ճիւ-
 սէլէրինէ գըյասէն թագսիմ վէ թէվզի գըլընուր :

Իսի եկեղ եկեղիշ իսինճի Տարտե : Իֆլասըն քէյֆիլէթի
 աճվալի վէ կէրէք տէփօ՝ ևանի էմանէթ սանտրղընտէ էմանէ-
 թէն ճըֆլ օլունան ազճէնին մըգտարը ճէր այ վէքիլէք
 թարաֆընտէն թիճարէթխանէտէն թային գըլընան մէմուրէ
 իֆատէ վէ թէպլիղ օլունմասը լազըմէտէն օլարղը միսիլու ,
 օլ մէմուր տախի մէվճուտ ազճէնին թագսիմինի թէնսիպ ի-
 տեր իսէ՝ մըգտարընը թային իտերէք , ճէր պիր ալաճագ-
 լուլէ խապէր վիրիլմէք խուսուսընտէ իգտամ վէ միւպատէ-
 րէթ իլլէմէսի իճապընտէն տիր :

Իսի եկեղ եկեղիշ իսինճի Տարտե : Պիլանչօ թապիր օլու-
 նուր միւվազէնէ տէֆթերինտէ իսիմէրի ևազըլմըլ օլուպ՝
 մէմալիքի Օսմանիլէնին խարիճինտէ սաքին օլան ալաճագ-
 լուլէրէ բաճի օլաճագ ճիստէ՝ իճթիյաթտէն իսրաճ վէ թէվ-
 զիֆ օլունմատրգճէ , մէմալիքի մասըուստէտէ սաքին օլան ա-
 լաճագլուլէր պէյնինտէ պիր կէօնէ ղուրամա թէվզիինէ միւ-
 պատէրէթ գըլընմագ ճարիգ տէլիլ տիր • Էկերչի իշղու խա-
 քիճտէ պուլունան ալաճագլուլէրին մաթլուպաթը միւվազէնէ
 տէֆթերինտէ սաճիճ օլարագ՝ սէպթ վէ գայա օլունմամըլ
 իսէ , պէր վէճճի պալևա իճթիյաթտէն թէնգիլ գըլընաճագ
 ճիստէնին արթըրմասը՝ թիճարէթխանէտէն թային գըլընա-

Ճագ մեմուրըն րէյինէ մահուլ (յանճնհալ) օլուպ , Փագաթ
իֆլաս վէքիլէրինին՝ մեմուրի մուամաիլէյճին րէյ վէ գարա-
ընտէն տօլայի պիր կէօնէ իթիրագլէրի վուգու պուլուր իսէ ,
Թիճարէթխանէյէ արզ վէ պէյան իյլէմէկէ սալաճիյէթլէրի
տէրքեար տըր :

Ի+ի եէ-դ եէիֆէլ րէօրրիւննի մարրէ : Աօգարտա կազըլ-
արըը իւզրէ՝ խարիճտէ պուլունանն ալաճագլուլէր իչիւն իխ-
րաճ վէ թէվգիֆ օլունաճագ չիստէ՝ 199 մատտէնին սօնրաքի
ֆրզրասը մանթուգինճէ թային գըրընան մէօճլէթին թէքմի-
լինէ գատար իճթիյաթէն իխրաճ վէ թէվգիֆ , վէ տէփօ
(աւանդ) սանտըղընտէ ճըֆղ օլունուր :

Վէ տիյարի ախէրաէ պուլունանն ալաճագլուլէր, պէր
մուճիպի գանոն ալաճագլէրինի թաստիգ վէ իսպաթ իթտիր-
մէտիքլէրի ճալտէ՝ թէվգիֆ օլունան ճիստէլէր ալաճագլէրի
սապիթ վէ մալիւմ՝ օլան ալաճագլուլէր պէյնինտէ թէվգի վէ
թագսիմ գըրընուր : Վէգալիք մագպուլիյէթի գաթիյէն
գարար վիրիլմէմիլ օլան պօրճլար ճագգընտէ՝ պէր վէճճի
մուճարրէր իճթիյաթէն ճիստէ իխրաճ վէ թէվգիֆի լազըմէ-
տէն տիր :

Ի+ի եէ-դ եէիֆէլ պէլիննի մարրէ : Շէր պիր ալաճագլու ա-
լաճագընըն մըգտարընը միւպէյին՝ ուսուլի թաճգիգ վէ
թաստիգի իճրա օլունմուլ սէնէտ իպրազ իթմէտիքէ՝ վէ-
քիլէր ագճէ թէտիյէսինէ մէզուն տէկիլ տիր : Ա շէ՛ մագու-
լէ ուսուլի թաճգիգ վէ թաստիգի իճրա օլունմուլ օլան
պօրճլար՝ Թիճարէթխանէ մեմուրի թարաֆընտէն ճավալէ
թարիգի իլէ իթա գըրընտըրը , վէ կախօա վէքիլէր ճանի-
պինտէն էտա օլունտըրը ճալտէ՝ ալաճագլուլէրին կէաինտէ օ-
լան սէնէտ պալխասընէ վէքիլէր թարաֆընտէն իշարէթ գը-
լընուր :

Ելկէրչի օլ սէնէտին իպրազը՝ միւմքին տէկիլ իսէ ,
պօրճլարըն թաստիգինի միւթէգամմին մաղպաթայէ միւրա-
ճաաթ պիրլէ , թալապ օլունանն ագճէնին թէտիյէսինէ բուխ-
սաթ վիրմէք՝ մեմուրի մուամաիլէյճին կէտի իգթիտարընտէ
տիր • վէ ճէր ճալտէ ալաճագլուլէր ալաճագլէրինի ալարգ-
տէն սօնրա , պօրճլունըն զիմէթի իպրա օլունտըրըն միւ-
պէյին թէվգի տէֆթէրինին ճամիլինէ (լուսանցը) շէրճ վէ
իմգա իթմէլէրի լազըմէտէն տիր :

Իսկ եկեղեցիները սափար : Միւֆլիսին մէվճուտը նը թագսիմ իթմէք իւզրէ՝ ալաճագլուլէրին ճէմիյէթի իթթիֆագլէրինէ միւֆլիս իճապը իւզրէ ճէլպ վէ իճգար օլու նարագ , ճէնուզ թէսվիյէ վէ թաճսիլ օլունմամըլ օլան ճուգուզ վէ իտիալէրին պազըսընը վէ եախօտ մէճմուխի մագթուէն ուզլաշըպ պիթիլմէք , վէ եախօտ ախէրէ Փէրաղէթ իթմէք իչիւն՝ ճէմիյէթի մէրգուլէնին՝ թիճարէթխանէն ըուխսաթ թաճսիլինէ սալաճիյէթլէրի վար տըր : Վէ պու խուսուստէ իզթիզա իաէն սէնէտաթ վէքիլէր թարաֆընտէն ագա վէ թանղիմ օլունուր , վէ ագաթի մէճլիսի մէշ վէրէթ օլունմագ խուսուսընը իթթիաա իչիւն՝ ճէր պիր ալաճագլունըն թիճարէթխանէ թարաֆընտէն թային գըլընան մեմուրէ միւրաճաաթ վէ իլթիճա իթմէսի ճաիզ տիր :

ՏՕԳՈՒԶԸՆՃԸ ՊԱՊ

ԻՇԵՆՍԻ ՂԱՅՐԻ ՄԱՆԳՈՒԼԷՆԻՆ (ԱՆՇԱՐԺ ԻՆՉԲ)

ՓԻՐՈՒԹԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իսկ եկեղեցիները սափար : Իֆլասըն իլան ճիւքմի թարիխիտէն իթիպարէն , ալաճագլուլէր մուգատտէմա բէճին օլունմամըլ օլան էշնայի զայրի մանգուլէնին Փիրուխթի իլէ՝ ալաճագլէրինին թէտիյէ իթտիլիլմէսինի իտիալէ սալաճիյէթլէրի հօգ տըր :

Իսկ եկեղեցիները սափար : Ալաճագլուլէրին իթթիֆագընտէն մուգատտէմա էշնայի զայրի մանգուլէնին Փիրուխթի իլէ , պօրճլարըն էտասընէ տաիր տալայէ միւպաշէրէթ օլունմամըլ իսէ՝ օլ էշնանըն սաթըլմասը խուսուսընէ իգտամ վէ միւպատէրէթ իյլէմէք՝ եալընըզ վէքիլէրէ մախսուս վէ միւնճաթիր տիր : Վէ միւֆլիսին վէքիլէրի՝ թիճարէթխանէ թարաֆընտէն թային գըլընան մեմուրըն իղին վէ ըուխսաթը իլէ սապիլէր էմլաբը ճագգընտէ մէրի իւլիճրա օլան նիզամաթէ թաթալիզէն ճարաքէթ իաէրէք՝ սէքիզ կիւն զարֆընտէ օլ մատտէյէ մուպաշէրէթ իյլէմէկէ մէճպուր տըր :

Իսկ եկեղեցիները սափար : Վէքիլէրին իգտամ վէ միւպատէրէթի իլէ միւֆլիսին էշնայի զայրի մանգուլէսի

գարարի միւղայեան սինտէն սօնրա՝ զամմ օլունմագ քէ յֆիյէ-
 թի միւճէրրէտ աշաղատա օլան շուրուտ վէ գալախա իւզրէ
 օլմագ լազրմ արը : Այվվէլա՝ էմլաք միւղայեան սին գարար պուլ-
 տրգտէն սօնրա՝ ԱՅ կիւն թէքմիլինէ տէկին Տալի իլէ թէվ-
 գիֆ օլունուպ , էյամի մէզքիւրէ ի իննտէ գարար իտէն մու-
 աճճէլէսինին էօշրիւնիւ (տասանորդը) վէ հախօտ էօշրիւնաէն
 զիյտտէսինի զամմ իտէն պուլունտրը Տալտէ՝ գարարի սա-
 պրգ պօզուլուպ , գարարի ախէր վէճճլէ իճրա գրլընմագ վէ
 մէզատ օլարըր վագրթտէ Տէր քիմ՝ օլուր իտէ օլսուն՝ ար-
 թըրմաղէ մէզուն օլմագ , վէ միւտտէթի մէզքիւրէնին թէք-
 միլի իլէ գարարի միւղայեան վուգուխտէն սօնրա՝ զամայիլի
 (զամմ) վագրայէ իթիպար օլունմագ իւզրէ գարար վիրի-
 լուր :

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ԷՀԵԱՅԸ ԿԻՐԻ ԱԼՄԱԳ ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Իտի էիւղ սէտսէննէն Տագրտէ : Հէնուղ էտա օլունմամը օ-
 լան թիւճ ճար թաճվ լաթըր վէ սաիր սէնէտաթտէն իպարէթ
 Տալալէ էվրագը՝ միւֆլիսին Տինի իֆլատրնտէ եէաինտէ այնէն
 մէվճուտ պուլունտրըր թագտիրտէ , էկէր էվրագի մէրգումէ
 հալընըճա ագճէսինի թաճսիլ վէ սաճիպլինին սըփարըշնէ
 գատար մէպլաղընը Տըֆղ իյլէմէք շարթըր իլէ իրսալ օլուն-
 մուլ , վէ հախօտ մրգտարի մուայնէն Տալալաթըն էտասընէ
 սաճիպի թարաֆընտէն սարաճէթէն թախսիա գրլընմըր իտէ ,
 իֆլատր գուճուրինտէ կէրի ալընմագ լազրմ կէլիր :

Իտի էիւղ սէտսէննէն Տագրտէ : Քէզալիք էմանէթ թա-
 րիգի իլէ հախօտ մալ սաճիպլինին Տիսապընէ մաճտուպէն
 ֆիրուլթ օլունմագ շարթըր իլէ միւֆլիսէ թէպլիմ՝ օլունմուլ
 օլան էմթիա՝ Տէր նէ վագրթտէն պէրու հանընտէ զալմը
 օլուր իտէ օլուն՝ մատամքի Տիյէթի մէճմուէսի իլէ հախօտ
 պիր մրգտարը այնէն մէվճուտ օլա՝ կէրույէ րէտ օլունուր :
 Ալէ Տալթթա օլ էմթիանըն վէ հախօտ պէճասըր վէ հախօտ
 պէճասընըն պիր մրգտարը Տէնուղ էտա օլունմամըր օլտրըր՝
 վէ հախօտ գարըրըրընըն իթատըր իլէ թէսպիյէ գրլընմատրըր

վէ եւ միւֆլիս իլէ միւշթերիսի պէյնինտէ ճարի օլան ախզ-
ուիթա հիսապլէրինէ թագաս վէ մահսուպ իտիլմէտիկի հալ-
տէ՝ քէզալիք կէրույէ րէտ օլունմագ լազըմ՝ կէլիր :

Իտի եիւզ սէսէն իտինճի մարտէ : Քէզալիք միւֆլիսէ իրսալ
օլունմուշ օլան էմթիա՝ մատամքի միւֆլիսին վէ եախօտ
միւֆլիսին հիսապրնէ մահսուպէն Ֆիրուսթինէ մէմուր օլան
գօմիսի յօնճընըն մախզէնլէրինէ նագլ վէ իրսալ օլունմամըշ
օլա՝ կէրի ալընրր : Ենճագ էմթիա իրսալ իթմիշ օլան շախ-
սըն իմզասը իլէ միւմզի իրսալիյէ գայիմէլէրի վէ էմթիա նիւ-
մունէսի վէ տէֆթերի մունճիպինճէ՝ հիյլէ օլմագսրզըն միւֆ-
լիսէ վասըլ օլմագտէն էվլէլ թէվէսսիւթ իլէ Ֆիրուսթ օ-
լունմուշ իսէ՝ պու պապտէ կէրի ալընմագ տավասը մէսմու-
տէկիլ տիր : Գալտը քի կէրի ալմագ իտտիասընտէ օլան քի-
մէսնէ՝ օլ վագըթէ գատար կէրէք ալէլ հիսապ ալտըղը մէ-
պալիղն վէ կէրէք կէմի նավլունը վէ արապա քիրասը վէ
գօմիսիյօն վէ սիկուրթա վէ սաիր մասարիֆ նամի իլէ միւֆլիս
թարաֆընտէն խարճ օլունան ազճէյի ալաճագլուլէրին մա-
սասընէ րէտ վէ թէսլիմէ՝ վէ պունլէրտէն տօլայի հէնուզ է-
տա օլունմամըշ օլան պօրճլարըն էտասընէ մէճպուր արը :

Իտի եիւզ սէսէն իւլինճի մարտէ : Միւֆլիսէ սաթըլըպ հէ-
նուզ նէտինէ թէսլիմ օլունմամըշ վէ կէրէք միւֆլիսէ վէ եւ
միւֆլիսին հիսապրնէ մահսուպէն ախէրէ կէօնտէրիլմէմիշ օ-
լան էմթիանըն թէվգիֆինէ սաթանըն սալահիյէթի տէր-
քեար տըր :

Իտի եիւզ սէսէն պէօրպէնճի մարտէ : Օլիքը օլան իքի
մատտէլէրին մանթուգինճէ՝ պիր կէօնէ մէնֆասթ միւլահագա
օլունտըղը հալտէ՝ մուգատտէմա սաթան իլէ միւֆլիս պէյ-
նինտէ գարար պուլմուշ օլան պէհանըն սաթանէ էտասը իլէ՝
սաթըլըշ օլան էմթիանըն թէսլիմին տավա իթմէք խուսու-
սընտէ՝ թիճարէթխանէտէն թային գըլընան մէմուրըն բուխ-
սաթը իլէ վէքիլէր մէզուն օլուրլէր :

Իտի եիւզ սէսէն պէլինճի մարտէ : Իֆլաս վէքիլէրինին թի-
ճարէթխանէտէն թային գըլընան մէմուրըն միւնասօպ կէօր-
մէսի իլէ կէրի ալընմագ քէյֆիյէթինէ տաիր տավալէրին
գապուլինէ սալահիյէթլէրի տէրքար տըր • էկէրչի պուն-
լէրտէն տօլայի պիր կէօնէ նիզա զուհուր իտէր իսէ՝ քէյֆի-

յէթ մէմուրի մուամաիլէյհաւէն իսթինթագ վէ սիւալ օլուսն
արդուտէն սօնրա՝ իճապը իժիճարէթիսանէ թարաֆընտէն հիւքմ
օլունուր :

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻՓԼԱՍ ՀԻԻՔՄԻ ՍՈՒՏՈՒՐԻՆՏԵ ՄՈՒՂԱՅԻՐԻՆԵ ՑԱՒԲ
ՏԱՂԱ ՊԵՅԱՆԸՆՑԻ ՏԻՐ

Իսթ եհազ սէտսէն ալիբընճը ճապրէ : Արէրէք իֆլասըն իլանը
նը միւպէյիին վէ կէրէք միւֆլիսին պօրճընը վիրմէկէ գուա
բէթի օլմատըղընէ պաշլանկըճ օլմագ իւզրէ թարիս թայինի
նի միւթեզամմին սուտուր իթմիշ օլան հիւքմ վէ իլամլէրին
ալէյհաւէն վուգու պուլան մուխալէֆէթ վէ լթիրազ՝ միւֆլիս
թարաֆընտէն իսէ՝ սէքիզ կիւն , վէ սաիր ալնագասը օլան
լէրին ճանիպինտէն օլուր իսէ՝ պիր այ միւտտէթ իչինտէ ճա
իզ տիր , վէ իշպու մէօճլէթլէրին իպթիասար՝ 152 մատտէտէ
նազըլտըզը վէճճլէ իֆլասըն մէրատըմի նէշը վէ իլանընըն իճ
րասը կիւնիւնտէն իթիպար օլունուր :

Իսթ եհազ սէտսէն եհպինճի ճապրէ : Ալէր վէճճի մուհարրէր
իֆլասըն իլանը վէ միւֆլիսին պօրճընը վիրմէկէ գուտրէթի
օլմատըղընէ պաշլանկըճ օլմագ իւզրէ թարիս թայինի իչին
սուտուր իթմիշ օլան հիւքմ վէ իլամլէր մանթուգինճէ՝ միւֆ
լիսին պօրճընը վիրմէկէ գուտրէթի օլմատըղընէ պաշլանկըճ
օլմագ իւզրէ թային օլունան վագթը թէպտիլ իթմէք վէ
վագթի ախէրէ պրագմագ խուսուսընէ տաիր ալաճագուլէրին
հէր կէօնէ վուգու պուլան սավալէրի՝ զիմմաթըն թաստիզ
վէ թահգիզի իչին թային օլունան մէօճլէթլէրին թէքմի
լինտէն սօնրա մէամու տեկիլ տիր : Ալէ զիբըր օլունան մէօճ
լէթլէրին թէքմիլինտէն սօնրա՝ միւֆլիսին պօրճընը վիրմէկէ
գուտրէթի օլմատըզը քէյֆիյէթինին թարիսի մուգատտէմա
թային օլունտըղը իւզրէ զալարագ , պիր վէճճլէ թագնիր վէ
թէպտիլ (աւրիւ ու փոխել) գապուլ իթմէյուպ , պիլճիւմլէ
ալաճագուլէր ճագըրնտէ մէրի իւլիճրա տըր :

ԻՔԻՆՃԻ ՓԱՍՏԸ

ԹԱԳՍԻՐԱԹԼԸ ՎԷ ՀԻՅԼԷԼՈՒ ԻՓԼԱՍ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՕԼՈՒՊ
ՊՈՒ ՏԱԽԻ ՊԻՐ ԳԱՉ ՊԱՊԸ ՇԱՄԻԼ ՏԻՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԱԳՍԻՐԱԹԼԸ ՄԻԻՓԼԻՍ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ի՛ի էիւղ սէսէն սէսէն ինճի հարդէ : Թագսիրաթը իֆլաս զուհուրինտէ վէքիլէրին վէ պիլճիւմլէ ալաճագլունըն իտտիւսսը իլէ միւֆլիսին թագսիրաթի վազրասը Թիճարէթխանէտէ մէհլիսճէ թէպէյեիւն վէ թագագուզ իյլէտիքտէն սոնրա՝ թիճարէթ նազարէթիւնին ինճասը իւզրէ պէր մուճիպի գանոն թէտիպաթի իճապիյէսինին իճրասը հիւքմ՝ օլունուր (1) :

Ի՛ի էիւղ սէսէն սոգսուղ ընճը հարդէ : Հէր միւֆլիս թաճիր էկէրչի էլլէլա քէնտու նէֆսինէ վէ էվինին իտարէսինէ մախսուս մասարիֆի ճատտէն զիյատէ իթմիլ , իքինճի՝ պախթ իչի օլան մուսմէլաթտէ վէ եախստ էմրի իթիպարի հիքմինտէ պուլունան էմթիա վէ գամպիյօ (2) ախզուլթասընտէ չօզ ազճէ սարֆ վէ թէլէֆ իյլէմիլ , իւչիւնճիւ իֆլասընը կէճիքտիլմէք զարեզի իլէ պաղը էմթիայը սաթըն ալարագ վէ սոնրա տուն պէհա (վար գնոյ) իլէ սաթարագ , մութլագա սէրմայէ թէտարիքի իչիւն թիւճճար թագսիլլէրինի ալուպ վիրմէք վէ էօտիւնճ ազճէ ալմագ միսիլու զարար վէ զիյանը մուճիպ օլան սէպէպլէրէ եափըշմը , տէօրտիւնճիւ՝ պօրճընը վիրմէկէ զուտրէթի օլմատըզը կիւնիւնտէն սոնրա՝ օ՝ պիր ալաճագլուլէրին մասասընը զարարէ օլրաթմագ իւզրէ պաղագ պօրճուսընէ ազճէ վիրմէք միսիլու քէյֆիյէթտէ պուլունմուլ օլան հէր պիր միւֆլիս թաճիր թագսիրաթը միւֆլիս օլմագ իւզրէ՝ հիւքմ՝ վէ իլան օլունմասը լազըմ՝ կէլիր :

(1) Թագսիրաթը միւֆլիսին թէտիպի ճատտէն իպարէթ օլուպ՝ իճապընէ կէօրէ՝ պիր այտն ազ, վէ էքի սէնէտէն զիյատէ օլմագ :

(2) Պիր մի՛լ վէ վատէի մախսուսէ իլէ կէօյա գամպիյօ վէ մաթա սաթըլուպ , աչիքտարտէ ճիւմի եօղ իքէն՝ օլ միւտտէթ զարֆընտէ վուզու պուլան թէֆալիւթի ֆիյէթ (գնոյ տարբերութիւն) սաթընը վէ ալըճը պէ յնինտէ ախզ վէ էտա օլունմագ իւզրէ պիր նէվէ էմրի իթիպարի թիճարէթ տիր :

Իսկ եււոյ աստուծոյն ճարտար : Միւֆլիս օլան հէր պիր
 թաճիր էվլէլա պաշգասընըն հիսապընէ մահսուպէն գարշըլը-
 ղընը ալմագսըղըն քէնտու հալնտէն վէ գուարէթլինտէն զի-
 յատէ օլարագ զայէթ ճէսիմ ատտ օլունան պազը թասհ-
 հուալէրի իւզէրինէ ալմասը , իքինճի՝ սէպէգաթ իտէն գօն-
 գօրտաթօ՝ եանի ուզաշմա սէնէտինին շուրութլարընը էտա
 իթմէտիքճէ թէքրար իֆլաս թէպէյեիւն իթմէսի , իւչիւն-
 ճիւ՝ էշլինին ճէհէզ օլան էմլաքը քէնտու էմլաքընէ գաթըլ-
 մըլ վէ եախօտ այրըլմըլ օլարագ էվլէնտիքաէն սօնրա՝ 69 վէ
 70 մատտէլէրին հիւքիւմլէրինէ միւթապըզ հարաքեաթտէ
 պուլունմամասը , տէօրտիւնճիւ՝ պօրճընը վիւմէկէ գուարէթի
 օլմատըղը կիւնիւնտէն իթիպարէն իւչ կիւն զարֆընտէ 148
 վէ 149 մատտէլէրին մանթուգինճէ իֆլասընէ տաիր իգթի-
 զա իտէն իլաննամէյի (Թիճարէթիտանէյէ թէսլիմ իթմէմէսի ,
 վէ կէրէք իշպու իլաննամէ պիր պիրինէ միւթէահհիտ պիլ-
 ճիւմլէ օրթագլարըն իսիմլէրինի շամիլ (պարունակող) օլմա-
 մասը , պէշինճի՝ մանի շէրիսի հող իքէն՝ թային օլունան
 վագըթ վէ մէօհլէթ էսնասընտէ վէքիլէրին եանընէ կէմէ-
 մէսի , ալթընճը՝ իճապ իտէն տէֆթէրլէրի թութմայուպ ,
 պիլճիւմլէ մէվճուտաթընըն վէ պօրճլարըն վէ ալաճաղընըն
 տէֆթէրի սահիհէն եազըլմայուպ կէրէք թիճարէթ տէֆթէր-
 լէրի վէ կէրէք մէվճուտ պօրճլարընըն վէ զիմէմաթընըն նօգ-
 սան օլարագ նիզամ վէ ուսուլինէ միւթապըզ օլմամասը՝ վէ
 վէ հիյլէսիզճէ ալաճագ վէ վիրէճէկինին հիսապընը տօղու
 օլարագ թագտիմ վէ իրաէ իտէմէմէսի միսիլու քէյթիյէթ-
 լէրին պիրի իլէ միւթթէհիմ՝ օլան հէր պիր միւֆլիս թիւճ-
 ճար թագսիրաթըլ միւֆլիս հիքմինտէ ատտ վէ իթիպար օ-
 լունա պիլուր :

Իսկ եււոյ աստուծոյն պիւրիճի ճարտար : Վէքիլէր ալաճագլուլէ-
 րին նուֆուս ճիհէթի իլէ էքսէր վէ աղլէպ օլանլէրի (մեճա-
 գոյն մասին) թարաֆընտէն ըէյ վէ գարարլէրի իւզրէ մէզուն
 օլմատըզճէ մասա թարաֆընտէն թագսիրաթըլ իֆլաս տալա-
 սընէ կիրիշէմէզէր :

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՀԻՅԼԷԼԻ ԻՓԼԱՍ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ի՛ի էի-դ ոօգսան իիինճի Տադրի : Սիւֆիւս օլան թաճիր Հիսսայ տէֆթէրինի քէթմ իլէ (ծածկելով կամ պահելով) եսգըլմըլ վէ մէվճուտ պուլունմուշ օլան էվսագընտէ վէ կէրէք րէսմի վէ եախօտ եալընըլ քէնտու իմգասը իլէ թէրթիպ օլունան սէնէտաթտէ վէ պիլանչօ տէֆթէրինտէ էմլալի մէվճուտէսինին պիր մըգտարընը քէթմ վէ իսֆա իթմիշ վէ կէրէք տէյնի օլմայան աղճէ իշէն քէնտուսինի պօրճու կէօսթէրմիշ իսէ՝ ճիլէյէ սիւլիւք իթմիշ օլաճագընտէն՝ ճիլէքեաք միւֆիւս օլմագ իւզրէ իլան օլունուպ՝ օլ պապտէ ճէղա գանոննամէսինտէ եագըլմըլ խրօսըզար Հագգընտէ մուգարրէր օլան թէտիպաթէ մուսթաՀագ օլուր :

Ի՛ի էի-դ ոօգսան ի-լի-նճի-Տադրի : Հիլէլու իֆլաս իշիւն վուգու պուլան տավա մասարիֆի Հիչ պիր վազըթտէ ալաճագըլուլէրին մասսարնէ թաՀմիլ օլունմագ օ անճագ պիր վէ պիր գաչ ալաճագըլուլէր միւճէրրէա քէնտու թարաֆլէրինտէն օլարագ քէնտի քէնտինէ տավաճը օլուպտէ միւֆիւսին պէրաէթի զիմմէթի թաՀագգուգ իտէր իսէ , օլ Հալտէ տավա մասարիֆի մէզբիւր տավաճիլէրէ րաճի օլուր :

ԻԻՉԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԻԻՓԼԻՍԻՆ ԻՓԼԱՍԻ ԶԸԳՏԸՂԸՆՏԷ ՂԱՅՐԻ ՔԻՄԷՍԻԷԼԻՐ ԹԱՐԱՓԸՆՏԷՆ ԻՐԹԻՔԵԱՊ ՕԼՈՒՆԱՆ ՃԻՒՆՀԱ ՎԷ ԹԵՕՀՄԷԹԼԷՐ ՊԵՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Ի՛ի էի-դ ոօգսան պէօրպէնճի-Տադրի : Լչվէլա՝ միւֆիւսին սիյանէթ վէ մէնֆաաթը իշիւն մէնգուլաթտէն օլան վէ օլմայան էմլալինին ճէմիսինի վէ եախօտ պիր մըգտարընը իսրաճ վէ թէֆրիպ վէ եախօտ քէթմ վէ իսֆա իտէն , իքինճի՝ կէրէք քէնտուլէրինին վէ կէրէք միւվաղա (շինճու) թարիգի իլէ սաիր քիմէսնէլէրին իսիմէրինտէ սախթէ զիմմէթլէր թէրթիպ իտէրէք՝ ճիլէ իլէ իֆլաս տէֆթէրինտէ տէրճ

Վէ թաստիգէ ճէտարէթ իյլէտիքլէրի թէպէյիւն վէ թա-
հազգուդ իյլէյէն , իւչիւնճիւ՝ պաղգասընըն իսմի իլէ վէ եա-
թօտ մէվճուտ օլմայան պիր իսիմ իլէ թիճարէթ իտէր իքէն
292 մատտէտէ եազըրյան թէօհմէթլէր իլէ միւթթէհիմ օլան
ատէմ՝ հիյլէքեար միւֆլիս հազգընտէ թէրլթթիւպ իտէն
թէտիպաթէ մուսթահազ օլուրլէր :

Իտէ եէ-ղ րօգոսան պէլիւնճի մարտէ : Միւֆլիսէ րաճի օլան
էշեայը ինրաճ վէ թէֆրիդ վէ քէթմ վէ ինֆա իթմիշ օլան
միւֆլիսին էհլի վէ պապասը վէ էվլատը վէ սալր ազրապասը
հէր նէ գատար միւֆլիս իլէ պիլ իթթիֆազ ամէլ վէ հարա-
քէթ իթմէմիլէր իտէ տէ , պէրվէճհի մուհարրէր էշեայը քէթմ
վէ ինֆա իյլէտիքլէրի սապիթ վէ միւթէհազգիդ օլտըրը հալ-
տէ՝ խըրսըգլէրէ մախտուս թէտիպաթէ մուսթահազ օլուրլէր :

Իտէ եէ-ղ րօգոսան ալիւնճի մարտէ : Օլիքը օլան մատտէ-
լէրտէ եազըլան քէյֆիաթըն զուհուրինտէ՝ հէր նէ գատար
միւֆլիսին պէրաթի զիմէթի (անպարտ ըլլալը) թէպէյիւն
իտէր իտէ տէ , էվվէլա՝ հիյլէ իլէ ինրաճ վէ քէթմ վէ ին-
ֆա օլուրնան պիլճիւմլէ էմվալ վէ հուգուդ վէ սաիրէնին ա-
լաճաղուլէրին մասասընէ րէտտ օլուրնմասը , սանիլէն՝ իլամ
իլէ մըգտարի թախսիս դըլընաճազ կիւղէթէ վէ զիանըն
էօտէմէի խուսուսլէրի՝ թիճարէթիսանէ թարաֆընտէն թախ-
սիս վէ հիւքմ օլուրուր :

Իտէ եէ-ղ րօգոսան եէրիւնճի մարտէ : Իֆլաս մուամէլաթընըն
իտարէսինտէ՝ զուլմ վէ թասատի իլէ միւթթէհիմ օլաճազ հէր
պիր վէ քիլին թէտիպի՝ իքի այտէն ազ վէ իքի սէնէտէն զիյատէ
օլմամազ իւզրէ հապստէն իպարէթ օլուպ , զարար կէօրէն
քիմէսնէլէրէ րէտտ օլուրնաճազ էմվալ վէ թազմինաթըն րու-
պընը թէճավուզ իթմէմէք , վէ նիհայէթ 100 զուռուշտէն
ազ օլմամազ իւզրէ ճէրիմէ իթասընտէն իպարէթ տիր :

Իտէ եէ-ղ րօգոսան սէիլիւնճի մարտէ : Իֆլաս մասլահաթընըն
միւզաքէրաթընտէ րէյիսի սէյլէմէկէ սալահիլէթի օլան ալա-
ճազլու՝ միւֆլիսին հազգընտէ վազը օլաճազ րէյիսէ միւքեա-
ֆաթ օլմազ իւզրէ՝ քէնտու մէնֆաաթի մախտուսէսի իչիւն՝
կէրէք միւֆլիս վէ կէրէք սաիր քիմէսնէլէր իլէ ահա վէ շարթ
իթմիշ , վէ եախօտ միւֆլիսին մէվճուտ ազճէսինտէն ալընմազ
իւզրէ՝ քէնտուսինէ պիր ֆաիտէ հուսուլինի մուճիպ մուզա-

վելէի մայրսուսէնին ազատ վէ բապթընէ միւսպատէրէթ էյլէմիշ
օլտըղը թագաւիրտէ , միւստէթի պիր սէնէտէն զիյաատ օլմա
մագ իւզէ՛ հապս օլունուր • էկէրչի զիբը օլան ալաճագըու
իֆլասըն վէքիլէրի զիւմրէսինտէն իտէ՛ հապս միւստէթինին
իքի սէնէյէ գատար ուզանմասը իճապընտէն տիր :

Իւշ էիւզ քօֆսան քօֆուղընը մարտէ : Օլիբը օլան մատտէ
նին մանթուգինճէ՛ պիր վէճճլէ ազատ օլունան հիյլէլու մու
գավէլաթ՛ կէրէք միւֆլիս վէ կէրէք սաիրլէրի հազգընտէ
պօղուլարագ , պիր վարըտը պիր սօղըտը հիբմիտէ օլաճա
ղընտէն պաշգա՛ պու սուրէթլէ ալընմըլ օլան ագճէ վէ էլնա
պէհասը հէր քիմէ բաճի իտէ , կէրի ալընմագ լագըմ՝ տըր :

Իւշ էիւզ քօֆսան մարտէ : Օլիբը օլունան մուգավէլաթըն
պօղուլմասը լագըմ՝ կէլաիքտէ՛ մութլագա թիճարէթլանէ
թարաֆընտէն ֆասլ վէ բույէթ օլունմասը իճապընտէն տիր :

Իւշ էիւզ քօֆսան մարտէ : Միւֆլիսին հիյլէսինտէ զայրի
լէր թարաֆընտէն վուգու պուլան թէօճմէթլէր իլէ հիյլէլու
իֆլաս վէ թագսիրաթլը իֆլաս խուսուսլէրինէ տաիր օլան
պիլճիւմլէ պաղլէրին շամիլ օլտըղը մատտէլէրին մէֆհումինճէ՛
պիր քիմէսնէնին ալէյհինտէ հիւբմի համի սատըր օլան գա
բարնառ վէ իլամլէրին սուրէթլէրիպեր մուճիպի խուսուլ նէշը
վէ իլան իլէ մասարիֆի իլան տախի ալէյհինէ հիւբմ օլուն
մուշ քիմէսնէյէ չէքսիրիլուր :

ՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՊԱՂ

ԹԱԳՍԻՐԱԹԼԸ ՎԷ ՀԻՅԼԷԼՈՒ ԻՖԼԱՍ ԶՈՒՀՈՒՐԻՆՏԷ ԷՄ
ՎԱԼ ՎԷ ԷՄԼԱՔԸՆ ԻՏԱՐԷՍԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԷ ՏԻՐ

Իւշ էիւզ քօֆսան մարտէ : Թագսիրաթլը վէ հիյլէլու իֆ
լաս տավասը իչիւն պիր քիմէսնէ ալէյհինէ հիւբմ՝ վէ իլամ
օլունտըղը թագաւիրտէ , 296 մատտէտէ թասրիճ գըլընան տա
վալէրտէն սայըլմայան տավալէր թէֆըրիգ պիրլէ , հէման էմ
վալ վէ էմլաքէ տաիր վէ իֆլասըն թէսվիյէսինէ միւթէտա
իր պիլճիւմլէ թէնպիհասթ իճրա գըլընարագ , սաիր մահքէ
մէլէրէ հավալէսի ճաիզ տէլիլ տիր :

Իւշ էիւզ քօֆսան մարտէ : Միւֆլիսին հիյլէսինտէ տաիր

օլան վուգուաթըն թէճէասիւս վէ թասզիգի իճապ իյլէտիկի
հալտէ , իֆլաս վէքիլէրի քէնտուլէրինաէն թալապ օլունա-
ճադ սէնէտսթ վէ էվրադ իլէ թասզիգաթ ի լազըմէլէրինի՝ ճա-
նիպի նազարէթի թիճարէթէ թագտիմ վէ իֆատէյէ մէճպուր
տըրլէր :

Իււ էիւզ պէօրպէնճի ճասթէ : Պէրվէճճի մուհարրէր իֆ-
լաս վէքիլէրի թարաֆընտէն ճանիպի նազարէթի թիճարէթէ
թագտիմ վէ իթա օլունաճադ սէնէտաթ վէ էվրազըն՝ իճրա-
յի թէճէասիւս վէ թասզիգաթը կսնասընտէ , վէքիլէր՝ իգ-
թիգա իյլէտիկի հալտէ , թիճարէթիսանէ մուգայեիտինին մա-
րիֆէթի իլէ էվրադի մէզքիւրէյի կէօրիւպ օգումաղա , վէ ի-
ճապը թագտիրինտէ՝ քէսմի վէ մուսատտիգ վէ դայրի քէսմի
սուրէթլէրինի օլ մուգայեիա թարաֆընտէն ալմաղա մէզըն
տըրլէր • վէ պուսլէրտէն մութլաղա թէվգիֆ վէ հըֆղ օլուն-
մասը թէնպիճ օլունմամըլ օլան էվրադ վէ սէնէտաթ՝ գարար-
նամէ վէ եսխօտ իլամլին իստարինտէն սօնրա վէքիլէրէ թէս-
լիմ օլունուպ , վէքիլէր թարաֆընտէն տախի ախղ օլունտը-
ղընը միւշիք (ճանուցանող) սէնէտի լազըմ իթա գըլընուր (1) :

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՓԱՍԸԼ

ՄԻԻՓԼԻՍԻՆ ԻԱՏԻԻ ԻԹԻՊԱՐԸ ՊԵՅԱՆԸՆՏԻ ՏԻՐ

Իււ էիւզ պէնճի ճասթէ : Միւֆլիս օլան քիմէսնէ՝ տէյնի
օլան պիլճիւմլէ մէպալիղի սերմայէ վէ կիւղէլթէ վէ մա-
սարիֆի իլէ պէրապէր թէմամէն վէ քեա Պլէն էտա իյլէտիք-
տէն սօնրա՝ էվվէլէրի իթիպարընը գազանա պիլիք՝ ֆաղաթ
օլ միւֆլիս իֆլասը վուգու պուլմուշ պիլ շիքքէթին շէրիքի
խէ , օլ շիքքէթին պօրճը սերմայէ վէ կիւղէլթէ վէ մասարի-
ֆի իլէ պէրապէր թէմամէն էտա օլունտըղընը իսպաթ իյլէմէ-
տիքճէ , քէնտուսինէ պաշգաճա գօնգօրտաթօ սէնէտի վիլիլ-
միշ օլսա տախի էվվէլէրի իթիպարընը գազանմաղա նախ օլա-
մաղ :

(1) Զիրա օլ էվրազըն պազըսընտէ սախթէքեարլոզ վէ սայիր պու-
միսիլու շէյլէր անկլաշըլուպ վէ սապիթ օլուր իտէ , իճապը իճրա էթ-
մէք իլին՝ հըֆղ օլունմասը մուգթէղայի մասլահաթտէն ախր :

Իւշ եիւղ ալ իննննն ճարտէ : Ի վիզէլքի ի թիպարէ նաիւ օլ-
մագ իսթիտասընէ թէշէպպիւս իտէն չէք պիր միւֆլիս պիր
գըթայ արգըհալ նազըպ , ալաճագըլուլէրին իպրա թէղքէնէ-
լէշինի վէ թաստէդի հալ իտէճէկ սաիր սէնէտաթը օլ արգը-
հալ իլէ պէրապէր ճանիպի նազարէթի թիճարէթի թագտիմ
իթմէք լազըմէտէն աիր :

Իւշ եիւղ եեպննն ճարտէ : Օգիքը օլունան արգըհալ վէ էվ-
րագի սաիրէ թարաֆի նազարէթի թիճարէթտէն մէմուրլէրի-
նէ հալալէ օլունարագ , սուրէթի իսթիտա մէմուրլէրի մարի-
ֆէթի իլէ պիր գըթա վէրագայէ իխրաճ իլէ , իսթիտա ի-
տէն քիմէսնէնին սաքին օլտըղը մէմլէքէթին՝ վէ էկէրչի սա-
հիպի իսթիտա իֆլաար զուհուրինտէն սօնրտ թէպտիլի մէս-
քէն իթմիլ իտէ , իֆլասը զուհուր իտէն մէմլէքէթին թիճա-
րէթ վէքիլլէրինէ իրսալ օլունարագ , միւնտէրիճ օլտըղը
քէյֆիլէթլէրին թահգիգի՝ անլէրին մարիֆէթի իլէ իճրա օ-
լունամագ՝ վէ տէրի սաստէթտէ իտէ՝ թիճարէթիսանէ մարի-
ֆէթի իլէ սուրէթի թահգիգինէ պագըլմագ լազըմէտէն աիր :

Իւշ եիւղ սէեիլիննն ճարտէ : Պէր մինվալի մուհարրէր վու-
գու պուլան իսթիտանըն պիր գըթա սուրէթի իխրաճ իլէ՝
թիճարէթիսանէ գափուսընէ վէ սաիր իճապ իտէն մահալլէրէ
վէ պէրօս թապիր օլունուր գամպիօ ախզուիթասընէ մախուս
օլան եէրլէրէ թալիգ իլէ (կախկուլ) իպգա օլունարագ վէ
զազէթա էվրագընէ տախի տէրճ գըլընարագ իլան օլունուր :

Իւշ եիւղ րօգըրըննն ճարտէ : Պէր վէճճի մէշուհ ալաճա-
ղընըն սէրմայէսի վէ կիւզէշթէ վէ մասարիֆինի թէմամէն ալ-
մամըլ օլանլէրին վէ կէրէք միւֆլիս իլէ սաիր իլիշիքլի պու-
լունանլէրին չէր պիրի սէնէտաթի մուգթաղիյէսի իլէ պէրա-
պէր՝ թիճարէթիսանէյէ արգըհալ թագտիմ իլէ միւֆլիսին ի-
ատէի իթիպարը (վարկումը վերանորոգել) խուսուսընէ մու-
խալէֆէթ իտէ պիլուր , անճագ մուխալէֆէթ իտտիասընտէ
օլանլէրին՝ միւֆլիսին իտտէի իթիպարը իտտիասընէ տաիր
օլան միւզաքէրէտէ պուլունմասը ճայիզ տէկիլ տիր :

Իւշ եիւղ ծնուննո ճարտէ : Պէրվէճճի պալա թային գը-
լընան իքի այ մէօհլէթին թէքմիլի ագիպինտէ , միւֆլիսին իֆ-
լասը վուգու պուլան մահալ Նսիթանէտէ իտէ՝ թիճարէթ-
իսանէ թարաֆընտէն , վէ տաշրա մահալլէրտէ օլտուղու սու-

րէթանէ, զիբրի սէպէգաթ իյլէտիկի վէճճլէ տաշրա մահալ
 լէրտէ պուլունան թիճարէթ վէքիլէրի ճանիպինտէն միւֆ-
 լիսին իսթիտասընէ տաիր անթմրէս օլունահազ թահազիգաթ
 վէ կէրէք մէրգուսնէն իսթիտասընէ մուխայէֆէթ վէ իթի-
 րազ քէյֆիյէթի պաշգա պաշգա թագրիթլէր իլէ՝ ճանիպի
 թիճարէթի նազարէթէ ինհա վէ իշպար, վէ օլ պապտէ րէյ-
 լէրի տախի իլալէ վէ թիզ քեսը օլունուր :

Իւլ էէ-զ օն իսթիմի մարտէ : Պէրվէճճի պալա՝ միւֆլիսին
 իատէի իթիպարինէ տայիր օլան իսթիտասը գապիլի իսաֆ
 (արժան համարիլ) օլուպ օլմատըղը ճանիպի նէզարէթի թի-
 ճարէթտէն պա իլամ հիւքմ օլունուր, էկէրչի գապիլի իսաֆ
 օլմատըղը հիւքմ օլունուր իսէ, պիր սէնէ միւտտէթ միւրուր
 իթմէտիքճէ՝ միւֆլիս թէքրար իատէյի իթիպար իսթիտա-
 սընէ թէշէպպիւս իտէմէզ :

Իւլ էէ-զ օն իսթիմի մարտէ : Միւֆլիսին իատէի իթիպա-
 րընը հավի եազըլաճագ իլամ միւֆլիսին իֆլասը զուհուր ի-
 տէն մահալ Ղսիթանէտէ իսէ, թիճարէթիսանէ մէմուրլէրի,
 վէ տաշրա մահալլէրտէ իսէ՝ օրալէրտէ պուլունան թիճարէթ
 վէքիլէրի ճանիպինէ թէսլիմ վէ թէսեիր (խրկիլ) օլունա-
 րագ, մարիֆէթի իլէ լազըմ կէլէնլէր հուզուրունտէ ալէնէն
 (քարճը ձայնիլ) օգունտըգտէն սօնկրա, իճապ իտէն մահալ-
 լէրէ սէպթ վէ գայտ իթտիրիլուր :

Իւլ էէ-զ օն իսթիմի մարտէ : Հիլլէլու իֆլաս վէ խըս-
 սըղըզ վէ սոլանտըրըրըզ վէ եէտի էմանէթլէրինէ թէվզի
 օլունան էշեայէ թաատտի վէ խըյանէթ վէ եախօտ սահիհէն
 միւթէսարըֆ օլմատըղլէրի էմվալի սաթմագ թէօճմէթլէրի
 իլէ միւթթէհիմ օլտըզլէրի հիւքմ վէ իլամ օլունմուշ օլան
 քիմէնէլէրին՝ վէ կէրէք էօհտէի իտարէլէրինէ իհալէ օ-
 լունմուշ օլան էշեանըն հիսապընը իթա վէ զիմմէթլէրինի
 իպրա վէ իսգաթ իթտիրմէմիշ օլան վասիլէր վէ միւտիրլէր
 վէ ալէլ ըթլազ հիսապ վիրմէկէ մէճպուր մալ մէմուրլէրի-
 նին՝ սապըզը կիպի իատէի իթիպարլէրի խուսուսընը թահ-
 սիլէ սալահիլլէրի կօզ տուր : Պու ճիւմլէ իլէ թագսի-
 րաթը միւֆլիս հազըրնտէ՝ հիւքմ օլունմուշ օլան թէտիպ
 վէ թէրպիյէ իճրա օլունտըգտէն սօնկրա՝ իատէի իթիպարէ
 նաիլ օլապիլուր :

Իւշ էիւշ օն րէօրրիւննիւ մարտի : Իստէի իթիպարէ նայիլ վէ տէսթրէս օլամայան հէր պիր միւֆլիսին՝ գամպիօ ախզու իթասընէ մախսուս օլան պէրօս թասպիր օլունուր մահարէ կլրմէսի վէ գամպիօ տեզու իթասընէ պաշամասը ճայիզ տէկիլ տիր :

Իւշ էիւշ օն պէշիննի մարտի : Միւֆլիս օլտրղը հալտէ էօլմիւշ օլան քիսէսնէնին՝ էօլտիւքտէն սօնկրա վարիպէրի թարաֆընտէն թէքմիլի ըօզ (պատիւ) վէ իառէի իթիպարը ճայիզ տէ յիլ տիր :

Պատմախանէի Ամիրտէ թասպ օլունանտան՝ էրմէնի իւլ իպարէ թէքմիւշ օլունարաք՝ իքիննի տէֆա՛Յ. Մինաստան մաթպուասընտա թասպ ու թէմնիլ գըլընմըշ տըր :

158. Մուհարրէմ

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

2

Նիդ. 3.
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623170

Նիդ. 2.
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623169

Նիդ. 2.
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594055

